Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Lokalnego

Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020

dla obszaru działania

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania TURYSTYCZNA PODKOWA

Siepraw 2015 r.

Spis treści:

ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LGD ... 4
1.1. Nazwa LGD ... 4
1.2. Obszar ... 4
1.3. Mapa obszaru ... 5
1.4. Opis procesu tworzenia partnerstwa LGD ... 5
1.5. Struktura LGD ... 7
1.6. Skład organu decyzyjnego ... 8
1.7. Potencjał ludzki LGD ... 9
1.8. Zasady funkcjonowania LGD ... 10
ROZDZIAŁ II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR ... 11
2.1. A) dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR, które wykorzystane zostały do opracowania LSR ... 11
2.2. A) partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR ... 12
2.3. C) wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji ... 12
2.4. D) podstawowe informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną tj. daty spotkań, ilość uczestników. ... 12
ROZDZIAŁ III DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI ... 13
3.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup ... 13
3.2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym ... 14
3.3. Opis rynku pracy ... 18
3.4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego ... 21
3.5. Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk ... 22
3.6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR ... 23
3.7. Dodatkowe informacji o obszarze ... 23
a) Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego z uwzględnieniem planów odnowy miejscowości, opis stanu infrastruktury w kontekście potrzeb rewitalizacji jako kompleksowego procesu społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-infrastrukturalnego. ... 23
b) Krótki opis dziedzictwa kulturowego/zabytków. ... 24
c) Krótką charakterystykę obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki, informacja dotycząca liczby gospodarstw agroturystycznych. ... 26
d) Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru (krótki opis produktów charakterystycznych występujących na obszarze), w tym promocji i sprzedaży takich produktów. ... 26
e) Opis innych/pozostałych obszarów tematycznych istotnych z punktu widzenia realizacji przyszłej strategii. ... 26
ROZDZIAŁ IV ANALIZA SWOT ... 31
ROZDZIAŁ V CELE I WSKAŹNIKI ... 35
5.1. Logika realizacji LSR ... 35
5.2. Proces formułowania celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć. ... 35
5.3. Cele i komplementarność w LSR ... 37
5.4. Sposób prezentacji celów i wskaźników ... 38
ROZDZIAŁ VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU ... 53
6.1 Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia ... 53
6.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami ... 53
6.3 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny ... 54
6.4 Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych ... 55
ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA ... 55
ROZDZIAŁ VIII BUDŻET LSR ... 56
8.1 Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020 56
8.2 Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR ... 56
ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI ... 56
ROZDZIAŁ X ZINTEGROWANIE ... 57

10.1. Zintegrowanie ... 57
10.1.1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami ... 57
10.1.2. Opis sposobu integrowania sektorów, partnerów, zasobów, branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć ... 60
ROZDZIAŁ XI MONITORING I EWALUACJA ... 62
ROZDZIAŁ XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ... 63
WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY: ... 64

Spis tabel:

Tabela 1. Wykaz Gmin należących do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa ... 4
Tabela 2. Zadania LGD w zakresie animacji lokalnej i współpracy wraz z metodami ich pomiaru ... 7
Tabela 3. Skład Rady decyzyjnej LGD Turystyczna Podkowa ... 9
Tabela 4. Wykaz dokumentów wewnętrznych LGD Turystyczna Podkowa regulujących jej funkcjonowanie ... 10
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon ... 15
Tabela 6. Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej w gminach wg PKD ... 15
Tabela 7. Dochód podatkowy gminy w złotych na 1 mieszkańca na obszarze LSR i województwa małopolskiego stan na 31.12.2013r. ... 18
Tabela 8. Wskaźnik "G" w roku 2009 i 2014 ... 18
Tabela 9. Liczba bezrobotnych w podziale na ilość, płeć, gminy, powiat, województwo ... 19
Tabela 10. Liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym ... 20
Tabela 11. Poziom i struktura bezrobocia wg wykształcenia z podziałem na gminy ... 20
Tabela 12. Poziom i struktura bezrobocia w poszczególnych gminach wg wieku stan na 31.12.2013r. ... 20
Tabela 13. Główny profil działania organizacji ... 21
Tabela 14. Struktura organizacji pozarządowych na obszarze LGD ... 21
Tabela 15. Charakterystyka obszaru ... 27
Tabela 16. Migracja na ternie LGD ... 28
Tabela 17. Ludności obszaru LGD w gminach – wg grup wieku w 2013r ... 29
Tabela 18. Struktura wiekowa ludności obszaru LGD wg płci w 2013r. ... 31
Tabela 19. Tabela celów i wskaźników ... 42
Tabela 20. Powiązania budżetu i celów określonych w LSR ... 56
Tabela 21. Zintegrowanie celów Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Turystyczna Podkowa z celami, priorytetami, osiami nadrzędnych dokumentów strategicznych ... 58
Tabela 22. Monitoring w procesie wdrażania LSR ... 65
Tabela 23. Ewaluacja w procesie wdrażania LSR ... 66
Tabela 24. Harmonogram monitoringu i ewaluacji LSR ... 68
Tabela 25. Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktów ... 68
Tabela 26. Budżet LSR ... 73
Tabela 27. Plan finansowy dla poddziałania 19.2. PROW 2014-2020 – wdrażanie operacji w ramach LSR (PLN) ... 73
Tabela 28. Plan komunikacji – cele, działania, środki i narzędzia komunikacji, wskaźniki, budżet, efekty ... 75

Spis rysunków:

Rysunek 1. Mapa obszaru LGD Turystyczna Podkowa z zaznaczonymi granicami poszczególnych gmin ... 5
Rysunek 2. Mapa województwa małopolskiego, powiatu myślenickiego ... 23

Spis wykresów:

Wykres 1. Główne powody udzielania pomocy społecznej w gminach na obszarze LGD w 2014r. ... 13
Wykres 2. Zmiany liczby mieszkańców na obszarze LGD w latach 2009-2014 ... 27
Wykres 3. Zmiana liczby mieszkańców w poszczególnych gminach obszaru LGD w latach 2009-2014 ... 28
Wykres 4. Przebieg procesów demograficznych na obszarze LGD w latach 2009 – 2014 ... 28
Wykres 5. Struktura ludności obszaru LGD w latach 2009 - 2014 w podziale na ekonomiczne grupy wieku ... 29
Wykres 6. Ludności obszaru LGD wg grup wieku w 2013r. ... 30
Wykres 7. Struktura ludności obszaru LGD w 2013r. według czterech grup wiekowych obszaru ... 30

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
LSR opracowana przez Stowarzyszanie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa.
LSR współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020; *Działanie 19.Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* – Poddziałanie *19.1 Wsparcie przygotowawcze.* Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LGD

1.1. Nazwa LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa (LGD Turystyczna Podkowa) jest zarejestrowanym Stowarzyszeniem posiadającym osobowość prawną pod numerem KRS 0000253295 od dnia 17.03.2006r. Działa zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi oraz Unii Europejskiej dotyczącymi działalności stowarzyszeń, wspierania obszarów wiejskich oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju, ujętymi w §4 ust. 1 Statutu Stowarzyszenia. W rozumieniu przepisów, jest Stowarzyszeniem „specjalnym", w którym członkami zwyczajnymi obok osób fizycznych, mogą być również osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego. Nadzór nad Stowarzyszenie sprawuje Marszałek Województwa Małopolskiego. Członkowie Stowarzyszenia reprezentują sektor: społeczny, gospodarczy, publiczny oraz mieszkańców.

Władzami Stowarzyszenia są: Zebranie Delegatów, Gminne Zebrania Członków, Rada, Zarząd oraz Komisja Rewizyjna.

Nazwa LGD tj. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa, została wypracowana w wyniku szerokich konsultacji społecznych z mieszkańcami obszaru, którzy potencjał terenu upatrywali w jego walorach turystycznych, rekreacyjnych i przyrodniczych a teren ówczesnych pięciu gmin (Siepraw, Dobczyce, Raciechowice, Wiśniowa, Pcim) zamykał się w charakterystycznym kształcie podkowy. Działania zmierzające do powiększeniu obszaru LGD Turystyczna Podkowa zostały podjęte w 2014r. poprzez szereg wzajemnych konsultacji pomiędzy LGD Turystyczna Podkowa a LGD Klimas i wówczas powstał zespół roboczy ds. związanych z połączeniem się dwóch LGD w jedną całość pod nazwą Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Oficjalne i fundamentalne kroki zostały poczynione na Zebraniu Delegatów Stowarzyszenia Turystyczna Podkowa w dniu 30.06.2015r., na którym podjęto uchwałę w sprawie rozszerzenia obszaru działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa o dwie gminy (Lubień i Tokarnię), które wcześniej tworzyły Lokalną Grupę Działania Klimas. Uchwałę o przyjęciu zarówno Gminy Lubień jak i Gminy Tokarnia w poczet członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa podjął Zarząd w dniu 24.07.2015r., do którego kompetencji należy przyjmowanie i odwoływanie członków.

Siedzibą Stowarzyszenia jest Siepraw. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa posiada biuro otwarte na potrzeby mieszkańców, tj. biuro w Sieprawiu.

1.2. Obszar

Na obszar Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa składa się 7 gmin z terenu powiatu myślenickiego w obrębie województwa małopolskiego, tj.: Gmina Dobczyce, Gmina Lubień, Gmina Pcim, Gmina Raciechowice, Gmina Siepraw, Gmina Tokarnia, Gmina Wiśniowa.

Tabela 1. Wykaz Gmin należących do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa

Gmina	Powierzchnia w km²	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały	Ludność na km2
Dobczyce	66,63	15114	226
Lubień	75,01	9891	131
Pcim	88,59	10877	122
Raciechowice	60,97	6197	101
Siepraw	31,92	8450	265
Tokarnia	68,85	8561	125
Wiśniowa	67,06	7218	108
Obszar LGD	459,03	66308	1078

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

1.3. Mapa obszaru

Poniżej zobrazowano obszar LGD Turystyczna Podkowa wykazujący spójność przestrzenną obszaru obejmującego LSR.

Rysunek 1. Mapa obszaru LGD Turystyczna Podkowa z zaznaczonymi granicami poszczególnych gmin

Opracowanie, na zlecenie LGD Turystyczna Podkowa, Roman Tracz LOGARTE

1.4. Opis procesu tworzenia partnerstwa LGD

Z inicjatywą utworzenia Lokalnej Grupy Działania wystąpiła w marcu 2004r. Gmina Siepraw. Zorganizowanie LGD oraz opracowanie ZSROW, dla obszaru obejmującego gminy sąsiedztwa Jeziora Dobczyckiego, realizowali mieszkańcy gmin: Siepraw, Dobczyce, Pcim, Wiśniowa, Raciechowice. Początki budowania partnerstwa to szereg spotkań, jakie odbywały się w poszczególnych gminach. Na spotkaniach tych przedstawiano mieszkańcom informacje na temat programu LEADER+ oraz zachęcano ich do wspólnego działania. Mobilizowano przedstawicieli różnych sektorów do uczestnictwa w LGD. Dzięki takim spotkaniom informacyjnym na temat idei partnerstwa dla lokalnej społeczności, wyłoniono najbardziej aktywnych przedstawicieli, którzy zainteresowani byli współpracą i planowaniem rozwoju mikroregionu. W projekcie zadbano o szeroki udział mieszkańców i pozyskanie oddolnej informacji, poprzez materiały promocyjne, ulotki, plakaty oraz informacje ustne. Zaowocowało to dużą frekwencją na spotkaniach.

Kolejnym etapem budowania partnerstwa były warsztaty i spotkania, na których przygotowano plan funkcjonowania LGD. Ustalono zapisy statutu oraz wyznaczono cele i kierunki działania. Tak ukształtowane partnerstwo publiczno-prywatne, z udziałem przedstawicieli lokalnych społeczności, zostało powołane, jako Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa zostało zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w Krakowie pod numerem KRS 0000253295 w dniu 17.03.2006r., uzyskując osobowość prawną dając sobie przepustkę do działań na rzecz społeczności lokalnej poprzez możliwość aplikowania o środki finansowe z różnych programów.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa złożyła wniosek wraz z ZSROW o dofinansowanie w ramach Schematu II PPL+, na który udało się uzyskać dofinansowanie ze środków SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006", działanie 2.7. Pilotażowy Program LEADER+ Schemat II w wysokości 600.000,00zł, wartość całkowita projektu 750.000,00zł. Projekt ten pozwolił na realizację zadań polegających na: opracowaniu koncepcji szkieletu szlaków wraz z punktami widokowymi i przystankami turystycznymi, inwentaryzację terenu wraz z mapą, projekt centrum sprzedaży bezpośredniej w Pcimiu, organizowanie imprez masowych, wydanie katalogu producentów, usługodawców, atrakcji turystycznych obszaru oraz przeprowadzenie kilkunastu szkoleń dla mieszkańców obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa tj. Gmin Siepraw, Dobczyce, Raciechowice, Wiśniowa, Pcim.

Zrealizowane wyżej działania i kolejne kroki w zakresie budowania i poszerzania partnerstwa na obszarze LGD pozwoliły przy pomocy finansowej ze strony gmin obszaru LGD oraz Urzędu Marszałkowskiego na prowadzenie prac zmierzających do opracowania nowej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 i otrzymania dofinansowania ze środków PROW 2007-2013 na Oś 4 LEADER. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa dostosowało przepisy prawne do obowiązujących regulacji skupiając w swych szeregach osoby fizyczne, osoby prawne, w tym JST stając się tym samym partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, gdzie sektor społeczny stanowił 76% członków, gospodarczy 17%, publiczny 7%. Opracowana strategia (LSR) przeszła pozytywną ocenę w Samorządzie Województwa dzięki czemu Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa podpisała w dniu 14.11.2009r. umowę o warunkach i sposobie realizacji LSR (umowa ramowa) na kwotę 6 652 452,00 zł. Otrzymane dofinansowanie pozwoliło na realizację przez LGD działań dotyczących Wdrażania lokalnej strategii rozwoju, Wdrażania projektów współpracy i Funkcjonowania lokalnej grupy działania. W okresie 2009-2015 udało się przekazać wsparcie finansowe poszczególnym beneficjentom w ramach przeprowadzonych naborów na działania:

Odnowa i rozwój wsi - 2 489 186,20 zł. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - 0,00 zł. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw - 76 724,00 zł. Małe projekty - 2 192 442,99 zł. Poziom wykorzystanych środków na Wdrażanie LSR wynosi 91,26% w stosunku do zakontraktowanych z umowy.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa na lata 2009-2015 zaowocowała dofinansowaniem ponad 119 projektów, które przyczyniły się m.in. do rozwoju przedsiębiorczości, popularyzacji dziedzictwa kulturowego, promocji turystyki oraz sprzyjających pobudzaniu aktywności społecznej.

W ramach wdrażania projektów współpracy przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa zostały zrealizowane 2 projekty współpracy, w których otrzymana pomoc dla LGD wynosiła: Portal Ziemi Myślenickiej - 65 025,63 zł, Smaki Ziemi Myślenickiej - 74 598,50 zł. Poziom wykorzystanych środków na wdrażanie projektów współpracy wynosi: 100%. Dodatkowo LGD Turystyczna Podkowa zrealizowała projekt współpracy międzynarodowej z LGD z terenu Rumunii - kwota środków własnych LGD na realizację tego projektu wyniosła: 9365,10zł.

W ramach działania na Funkcjonowanie lokalnej grupy działania wypłacone środki przez instytucję płatniczą dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa wyniosły 1 298 431,35 zł.

W ramach otrzymanych środków na Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, LGD Turystyczna Podkowa zrealizowała szereg działań promocyjnych i aktywizacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, m.in.: szkolenia, warsztaty spotkania informacyjno-konsultacyjne, spotkania służące kultywowaniu lokalnych tradycji o regionie, konkursy dla dzieci i młodzieży o terenie LGD, wydarzenia kulturalne, sportowe, rekreacyjne, publikacje o terenie LGD, gadżety promocyjne, filmy, zdjęcia z terenu LGD, itp. Poprzez w/w działania LGD Turystyczna Podkowa wypracowała doskonałe kontakty ze społecznością lokalną i umocniła swoje znaczenie w regionie, dlatego działania te będą kontynuowane i wykorzystywane w kolejnych latach. Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność Turystyczna Podkowa w ramach PROW wdrażanego w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej w latach 2014-2020 ma przyczynić się do dalszego wzrostu zaangażowania społeczeństwa, dbającego o zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz do podniesienia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru Lokalnej Grupy Działania Turystyczna Podkowa.

Regulacje prawne, jakie przyniósł obecny okres programowania i przepisy PROW 2014-2020 pozwoliły na poszerzenie obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa o dwie nowe gminy, tj. Gminę Lubień i Gminę Tokarnia, które w okresie programowania PROW 2007-2013 wchodziły do obszaru Lokalnej Grupy Działania Klimas. Z uwagi na niekorzystne warunki dla małych LGD w nowej perspektywie finansowej zarówno Gmina Lubień jak i Tokarnia dopełniły wszelkich starań by móc przyłączyć się do obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Sytuacja ta jest bardzo korzystna dla LGD Turystyczna Podkowa ze względu na spójność przestrzenną, geograficzną, kulturową, przyrodniczą jaką wykazują wszystkie gminy wchodzące w obszar całego powiększonego terenu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa.

Koniecznym zatem staje się przytoczenie doświadczenia Lokalnej Grupy Działania Klimas, która otrzymała środki finansowe na wdrażanie LSR a poziom ich wykorzystania w stosunku do zakontraktowanej wysokości na poziomie podpisywanej LSR jest bardzo wysoki. Lokalna Grupa Działania Klimas w ramach przeprowadzonych naborów na poszczególne działania rozdysponowała następującą wysokość środków:

Odnowa i rozwój wsi - 1 089 035,5 zł/ 7 zrealizowanych projektów. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej-0,00 zł. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw -150 617,00 zł/ 2 zrealizowane projekty. Małe projekty -749 093,13 zł/ 58 zrealizowanych projektów.

Poziom wykorzystanych środków na Wdrażanie LSR wynosi 98,34% w stosunku do kwoty z umowy ramowej.

LGD Klimas zrealizowała 2 projekty współpracy na kwotę: Portal Ziemi Myślenickiej - 24 125,61zł, Smaki Ziemi Myślenickiej - 28 176,00 zł. Poziom wykorzystanych środków na wdrażanie projektów współpracy wynosi 99,99%

W ramach środków jakie LGD Klimas otrzymała na Funkcjonowanie lokalnej grupy działania mogła realizować szereg działań promocyjnych i aktywizacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, m.in.: szkolenia, warsztaty spotkania informacyjno-konsultacyjne, spotkania służące kultywowaniu lokalnych tradycji o regionie, wydarzenia kulturalne, sportowe, rekreacyjne, publikacje o terenie LGD, itp.

Obecnie opracowywana strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) jest kontynuacją Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich „Turystyczna Podkowa" powstałej w wyniku pracy mieszkańców zrzeszonych w Lokalnej Grupie Działania (LGD), utworzonej na warunkach określonych w Uzupełnieniu SPO **„**Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" w ramach dofinansowania Pilotażowego Programu LEADER+ (PPL+) oraz Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa wspartej ze środków PROW 2007-2013 jak też oraz Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 LGD Klimas.

Tabela 2. Zadania LGD w zakresie animacji lokalnej i współpracy wraz z metodami ich pomiaru

L.p.	Rodzaj animacji	Przykład/forma	Sposób pomiaru
1.	Aktywizacja i rozwój społeczności lokalnej, promocja	Organizacja imprez aktywizujących i promocyjnych, spotkania informacyjne	Ilość przeprowadzonych imprez, zdjęcia
2.	Promocja	Ulotki, materiały informacyjne, strona www, imprezy lokalne	Ilość rozdanych materiałów informacyjnych, ilość przeprowadzonych imprez, dokumnetaja fotogaraficzna, wydruki ze strony
3.	Doradztwo	Doradztwo w biurze LGD	Listy udzielonego doradztwa, ankiety
4.	Konsultacje społeczne	Ankieta papierowa, stronach www, mail	Ankiety
5.	Motywowanie do integracji i współpracy międzysektorowej poprzez inicjowanie wspólnej realizacji projektów	Organizacja imprez i festynów	Rejestr zrealizowanych projektów

1.5. Struktura LGD

LGD Turystyczna Podkowa jest partnerstwem trójsektorowym skupiającym w swych szeregach podmioty publiczne, gospodarcze, społeczne i mieszkańców. Obecnie (stan na 01.12.2015r.) liczy 142 członków zwyczajnych. Spośród nich, 24 podmioty reprezentują sektor społeczny (organizacje pozarządowe), 19 członków jest z sektora gospodarczego i 10 członków z sektora publicznego, 89 członków jest mieszkańcami.

Skład członkowski jest reprezentatywny dla całej społeczności obszaru LGD Turystyczna Podkowa z uwagi na zróżnicowany charakter członków, którzy są zaangażowani w działania LGD. Podmioty gospodarcze wchodzące w skład LGD to przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa działające w branży produkcyjnej i usługowej. Członkami LGD są również właściciele lokalnej agroturystyki. Liczną grupę członków stowarzyszenia stanowią mieszkańcy, którzy chętnie angażują się w życie społeczne oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne, zajmujące się kultywowaniem dziedzictwa kulturowego, rozwijaniem zainteresowań, aktywizowaniem społeczności. Trzecim reprezentowanym sektorem są przedstawiciele władzy publicznej, zarówno burmistrz i wójtowie z obszaru, a także pracownicy urzędów gmin i jednostek podległych oraz instytucji kultury itp. LGD Turystyczna Podkowa jest stowarzyszeniem otwartym na przyjmowanie nowych członków a członkostwo jest nieograniczone. Po przeanalizowaniu składu członkowskiego LGD Turystyczna Podkowa wyłania się wniosek, iż nie posiadamy licznych grup interesów członków a sektor publiczny nie stanowi liczebnej dominacji nad pozostałymi członkami. Każdy członek stowarzyszenia jest zainteresowany rozwojem obszaru LGD, co widoczne było w prowadzonych konsultacjach społecznych z mieszkańcami obszaru LGD w sprawie opracowywanej strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, którzy chętnie angażowali się w wymianę doświadczeń, analizy potrzeb mocnych i słabych stron obszaru i pokazywanie nowych kierunków rozwoju terenu LGD.

1.6. Skład organu decyzyjnego

LGD Turystyczna Podkowa posiada w swych strukturach Radę, czyli organ odpowiedzialny za dokonywanie oceny i wybór wniosków do dofinansowania w ramach ogłaszanych i przeprowadzanych naborów przez LGD. Rada pracuje w oparciu o Regulamin Rady uchwalany przez Zebranie Delegatów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa.

Na potrzeby nowego okresu programowania PROW 2014-2020 i innych wymogów prawnych LGD Turystyczna Podkowa (Zebranie Delegatów) wybrało nowych członków Rady, uchwaliło nowy Regulamin Rady i przyjęło szczegółowe procedury odnoszące się do wyboru operacji w ramach wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Szczegółowe zapisy odnoszące się do funkcjonowania Rady zawarte zostały w Regulaminie Rady oraz Procedurach wyboru i oceny operacji.

Poniżej przestawiamy skład członkowski Rady wybrany przez Zebranie Delegatów na 5-letnią kadencję, która trwa: 19.11.2015r. - 18.11.2020r.

Tabela 3. Skład Rady decyzyjnej LGD Turystyczna Podkowa

L.p.	Imię i nazwisko/Podmiot	sektor	płeć	doświadczenie
1.	Małgorzata Węgrecka	mieszkaniec	kobieta	Tak - Rada 2007-2013
2.	Rafał Hodurek	mieszkaniec	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013
3.	Gmina Siepraw, wójt Tadeusz Pitala	publiczny	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013, realizacja projektów unijnych
4.	CARPATIA, KOWALCZYK, PRZĘCZEK, SUDER SPÓŁKA JAWNA, rep. Michał Przęczek	gospodarczy	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013
5.	Małgorzata Rapacz	mieszkaniec	kobieta	Tak – Rada 2007-2013
6.	ARKADIUSZ KOLIŃSKI Studio architektury, rep. Arkadiusz Koliński	gospodarczy	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013
7.	Franciszek Śmigla	mieszkaniec	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013
8.	Danuta Grzesik	mieszkaniec	kobieta<35 r.ż.	Tak – były pracownik LGD, doświadczenie w realizacji projektów
9.	Gmina Wiśniowa, rep. Wójt	publiczny	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013, realizacja projektów unijnych
10.	Kółko Rolnicze w Węglówce, rep. Prezes	społeczny	Kobieta	Nie
11.	Gmina Lubień, rep. Wójt	publiczny	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013 w LGD Klimas, realizacji projektów unijnych
12.	„E-KOP" Ewelina Kiczmal-Kowal	gospodarczy	kobieta<35 r.ż.	Tak – realizowała projekty unijne w poprzednim okresie programowania.
13.	Joanna Parszywka	mieszkaniec	kobieta<35 r.ż.	Nie
14.	Marian Cieślik	mieszkaniec	mężczyzna	Tak – Rada 2007-2013 w LGD Klimas, funkcja Przewodniczący Rady
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sieprawia rep. Józef Suder	społeczny	mężczyzna	Nie

Wybrana Rada składa się z 15 członków, którzy w zdecydowanej części posiadają doświadczenie z poprzedniego okresu programowania (poprzez członkostwo w Radzie oraz realizację projektów unijnych) co jest niezwykle ważne z punktu oceny jak i wyboru samych projektów do dofinansowania. Sektor publiczny stanowi 20,00% składu Rady, sektor społeczny 13,33%, sektor gospodarczy 20,00% oraz mieszkańcy 46,67%.

Na uwagę zasługują następujące kwestie, m.in.: skład członkowski został tak dobrany, aby zagwarantować uczciwą i merytoryczną ocenę i wybór wniosków do dofinansowania a reprezentatywność każdego sektora, z zachowaniem zasady, że ani władza publiczna, **ani żadna pojedyncza grupa interesu nie posiada więcej niż 49%** praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Regulamin Rady jasno precyzuje, iż funkcje członków organu decyzyjne muszą być pełnione osobiście bez możliwości upoważniania osób trzecich do udziału w podejmowaniu decyzji. Dodatkowo każdorazowo przed przystąpieniem do oceny wniosku członek Rady będzie zobligowany do wypełnienia deklaracji bezstronności i poufności dzięki, której wyeliminowane zostanie ryzyko stronniczości. Ponadto prowadzony będzie rejestr interesów członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami danego naboru.

Przy ocenie operacji członkowie Rady kierować się będą przyjętymi kryteriami wyboru, które udostępnione są do publicznej wiadomości. Protokoły z posiedzeń będą publikowane na stronie LGD Turystyczna Podkowa.

Dodatkowo członkowie Rady przejdą szkolenie, które zapozna ich z nowymi wytycznymi i uregulowaniami prawnymi dotyczącymi oceny, wybory operacji. Szkolenia takie będą organizowane systematycznie by podnosić wiedzę i kompetencje członków organu decyzyjnego.

1.7. Potencjał ludzki LGD

LGD Turystyczna Podkowa dysponuje dużym doświadczeniem związanym z wdrażaniem działań skierowywanych do społeczności lokalnej, gdyż istnieje od samego początku wdrażania działania LEADER, łącznie z jego programem pilotażowym. Natomiast znaczna część członków stowarzyszenia to liderzy lokalni, którzy posiadają duże doświadczenie w działalności na rzecz społeczności lokalnej.

Wszyscy obecni pracownicy biura posiadają doświadczenie we wdrażania LSR na lata 2009-2015r. Poprzez cały okres zatrudnienia personelu, który związany był z realizacją poprzedniej strategii pracownicy uczestniczyli w szeregu szkoleniach, konferencjach,

warsztatach organizowanych przez podmioty zewnętrzne (Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, KSOW, CDR, MISTiA, Fundacja MILA, itp.) dzięki, czemu mogli zgłębiać swoją wiedzę i podnosić kwalifikacje zawodowe. Część organizowanych szkoleń czy warsztatów kończyła się otrzymanym zaświadczeniem, certyfikatem potwierdzającym udział danego pracownika w szkoleniu. Ponadto na podstawie posiadanej i zdobytej wiedzy pracownicy biura byli odpowiedzialni za prowadzenie szkoleń i spotkań z mieszkańcami, które dotyczyły zapoznawania ich z problematyką LEADER oraz aplikowaniem o środki finansowe za pośrednictwem LGD. Pracownicy biura dysponują niezbędnymi wymaganiami, które musiały przez nich zostać spełnione przy ubieganiu się o stanowisko pracy zgodnie z karta opisu stanowiska i obowiązującą procedurą rekrutacyjną. Szczegółowe informacje odnośnie obecnych stanowisk pracy w LGD Turystyczna Podkowa zawiera *Opis stanowisk zaangażowanych we wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i perspektywy finansowej 2014-2020 w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa,* który stanowi załącznik do Regulaminu biura. Dokument ten określa wymagania dotyczące doświadczenia i kwalifikacji oraz zakresy obowiązków na poszczególnych stanowiskach, jak też reguluje metody oceny efektywności świadczonego przez pracowników doradztwa. Ponadto pracownicy biura są ściśle zaangażowani w opracowywanie niniejszej strategii, znajoma jest im wiedza z zakresu nowego programowania i PROW 2014-2020 co z pewnością przełoży się na efektywne zarządzenie i wdrażanie niniejszej strategii w kolejnych latach.

Członkowie Rady również posiadają duże doświadczenie z zakresu oceny i wyboru operacji, funkcjonowania LGD, gdyż większość (ponad 66%) z nich była w Radzie podczas wdrażania LSR na lata 2007-2013. Członkowie Rady spełniają wymogi określone w rozporządzeniach wykonawczych (sektorowość, parytet), wśród nich znajduje się m.in. 6 kobiet oraz 3 osoby poniżej 35 roku życia.

W składzie Zarządu znajdują się osoby, które niezmiennie od kilku lat zarządzały wdrażaniem Programu Pilotażowego LEADER+, LEADER w ramach PROW 2007-2014, który z powodzeniem został zrealizowany. Wraz z rozszerzeniem obszaru działania LGD skład Zarządu powiększył się o dwóch członków z Zarządu LGD Klimas, którzy również posiadają bogaty wachlarz doświadczeń we wdrażaniu podejścia LEADER.

Poszczególni członkowie organów LGD jak i pracownicy biura zostali objęci planem szkoleń wewnętrznych jak i zewnętrznych, kończących się testem, prowadzonymi różnymi metodami i technikami (wykłady, warsztaty, testy. Szkolenia obejmują m.in. znajomość LSR, stosowanych procedur i kryteriów wyboru, jak i innych zagadnień związanych z procesem wdrażania LSR. Szkolenia w tym zakresie będą obejmować członków organów LGD jak i pracowników biura. Ten typ szkoleń zapewni efektywny i prawidłowy proces wdrażania operacji, a także zrównoważony poziom wiedzy oraz współdziałania wszystkich organów zaangażowanych w realizację LSR.

1.8. Zasady funkcjonowania LGD

LGD Turystyczna Podkowa działa na podstawie ustawy z 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), a także ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności z 20 lutego 2015r. (Dz. U. z 2015r. poz. 378). Jej funkcjonowanie zgodne jest z prawodawstwem krajowym dotyczącym wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz Unii Europejskiej dotyczących wdrażania programów pomocowych. Szczegółowe zasady funkcjonowania LGD określa statut oraz regulaminy wewnętrzne, które przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4. Wykaz dokumentów wewnętrznych LGD Turystyczna Podkowa regulujących jej funkcjonowanie

L. p.	Rodzaj dokumentu / sposób uchwalania i aktualizacji	Regulowane kwestie
1.	Statut *Uchwalany przez Zebranie Delegatów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Aktualizowany w przypadkach konieczności dostosowania w/w dokumentu do bieżącej działalności LGD oraz bieżących aktów prawnych.*	• Cele działalności. • Zasady działania Stowarzyszenia. • Zasady nabywania i utraty członkostwa. • Prawa i obowiązki członka. • Opis organów władzy stowarzyszenia oraz ich zadań i kompetencji. • Zasady gospodarowania majątkiem. • Określenie organu odpowiedzialnego za uchwalanie LSR, dokonywania jej aktualizacji, itp.
2.	Regulamin Rady *Uchwalany przez Zebranie Delegatów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Aktualizowany w przypadkach konieczności dostosowania w/w dokumentu do bieżącej działalności LGD oraz bieżących aktów prawnych.*	• Skład członkowski rady. • Wyłączenie od oceny i wyboru operacji i obowiązek zachowania poufności. • Posiedzenia Rady. • Procedury podejmowania decyzji. • Rejestr interesów członków. • Dokumentowanie posiedzeń, itp.
3.	Regulamin biura LGD	• Zasady funkcjonowania biura.

	Uchwalany przez Zebranie Delegatów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Aktualizowany w przypadkach konieczności dostosowania w/w dokumentu do bieżącej działalności LGD oraz bieżących aktów prawnych.	• Podstawowe obowiązki i uprawnienia pracodawcy i pracowników, itp.
4.	Regulamin Komisji Rewizyjnej *Uchwalany przez Zebranie Delegatów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Aktualizowany w przypadkach konieczności dostosowania w/w dokumentu do bieżącej działalności LGD oraz bieżących aktów prawnych.*	• Zasady wyboru członków Komisji Rewizyjnej. • Zasady zwoływania posiedzeń Komisji rewizyjnej. • Zadania/obowiązki Komisji Rewizyjnej. • Sporządzanie protokołów z czynności kontrolnych i ich zawartość merytoryczna.
5.	Regulamin Zarządu *Uchwalany przez Zebranie Delegatów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. Aktualizowany w przypadkach konieczności dostosowania w/w dokumentu do bieżącej działalności LGD oraz bieżących aktów prawnych.*	• Sposób wybierania i odwoływania członków Zarządu i osób funkcyjnych w Zarządzie. • Zadania Zarządu. • Kompetencje Zarządu. • Zwoływanie posiedzeń Zarządu, sposób podejmowania decyzji/uchwał, protokołowanie posiedzeń Zarządu.

ROZDZIAŁ II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Na poszczególnych etapach realizacji LSR LGD Turystyczna Podkowa będzie analizować wszystkie aspekty rozwiązań zawartych w LSR pod kątem:

- adekwatności przyjętej strategii do potrzeb i oczekiwań mieszkańców,
- osiągnięcia zakładanych celów strategii
- osiągnięcia zakładanych w LSR wskaźników realizacji celów i przedsięwzięć,
- realizacji zaplanowanego budżetu harmonogramu realizacji przedsięwzięć.

Podstawą analizy będą efekty ogłoszonych naborów, analiza prac Rady, a szczególnie efektywność zastosowanych procedur i kryteriów wyboru zastosowanych do poszczególnych przedsięwzięć i sposobów ich finansowania. Istotnym elementem będą również opinie beneficjentów oraz potencjalnych przyszłych wnioskodawców uzyskiwane w różnych formach określonych w planie i LSR. Uzyskane w ten sposób informacje i dane mają w konsekwencji prowadzić do optymalizacji i dostosowywania opracowanych w LSR zagadnień związanych z wyborem operacji w sposób umożliwiający jak najpełniejsze wykorzystanie wskazań i uwag pochodzących od społeczności lokalnej.

Realizacja LSR odbywać się będzie w określony sposób podzielony na etapy, w których winno się osiągnąć zakładany stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu. Monitoring i kontakt z beneficjentami oparty przede wszystkim na doradztwie i organizowanych szkoleniach, które mają ostatecznie za cel likwidowanie pojawiających się problemów w realizacji projektów będzie przyczyniał się w ostatecznym rozrachunku do efektywnej realizacji zakładanych celów i przedsięwzięć. Pojawiające się ewentualne przeszkody i bariery zostaną poprzez takie działanie wyeliminowane poprzez ewentualną zmianę w zakresie rodzajów przedsięwzięć lub kryteriów wyboru operacji. W uzyskaniu tego założenia pomocne będą organizowane zgodnie z planem komunikacji działania, które poprzez bezpośrednie spotkania i styczność ze społecznością lokalną, liderami pozwolą w odpowiednim momencie i w oczekiwany sposób zareagować. Odpowiednio dobrane metody szkoleniowe i komunikacyjne pozwolą na ciągły kontakt ze społecznością lokalną, która będzie nieustannie zaangażowana w proces realizacji LSR. Określone metody komunikacji dostosowane do poszczególnych grup beneficjentów pozwolą na bieżąco uzyskiwać wszelkie niezbędne informację. Forma komunikacji będzie zgodna z założeniami określonymi w LSR, a o zasadności jej sformułowania świadczy sposób jej tworzenia w oparciu o dane uzyskane bezpośrednio od społeczności lokalnej.

2.1. A) dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR, które wykorzystane zostały do opracowania LSR

W wyniku przeprowadzonych konsultacji został zgromadzony obszerny materiał informacyjny obejmujący poglądy, oceny i oczekiwania lokalnych społeczności dotyczące budowanej Lokalnej Strategii Rozwoju w perspektywie finansowej 2014-2020. Wstępna analiza wyników konsultacji pozwoliła ustalić jakie są preferencje lokalnych społeczności w zakresie głównych kierunków rozwoju, a także zakresu aktywności własnej mieszkańców do realizacji operacji (projektów) preferowanych do wsparcia w ramach LSR przez LGD. W wyniku konsultacji ustalono także główne czynniki opisujące potencjał obszaru, czyli mocne jego strony, czynniki wpływające pozytywnie na proces rozwoju czyli szanse oraz czynniki stanowiące bariery rozwoju, czyli słabe strony obszaru oraz zewnętrzne zagrożenia mogące ten rozwój spowolnić lub zahamować. W kontekście preferowanych kierunków rozwoju obszaru zostało zgłoszonych blisko 150 propozycji konkretnych przedsięwzięć/projektów, w realizację których uczestnicy spotkań konsultacyjnych

gotowi są się zaangażować jeżeli dostępne będzie wsparcie w ramach LSR. Zakres tematyczny zgłoszonych pomysłów na realizacje przedsięwzięć/projektów jest bardzo szeroki i niezwykle różnorodny, czego m.in. odzwierciedleniem są zaplanowane cele i przedsięwzięcia. Dane z konsultacji posłużyły do stworzenia planu komunikacyjnego, stworzenia właściwej procedury i wyboru operacji przez LGD, oraz wypracowania odpowiednich kryteriów wyboru operacji realizowanych przez LGD, zidentyfikowanie grup defaworyzowanych na obszarze LGD, analiza ich struktury, potrzeb i sposobów interwencji.

2.2. A) partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR

Do opracowania LSR zastosowane następujące metody partycypacyjne: powołano Grupę Roboczą, przeprowadzono warsztaty konsultacyjne, badania ankietowe, biały wywiad, FOKUS, wywiad indywidualny, konferencję konsensualną, zespoły robocze. Równolegle do tych działań LGD Turystyczna Podkowa uruchomiła dwa punkty konsultacyjne w biurach w Lubniu i Sieprawiu, w których prowadziło indywidualne konsultacje z mieszkańcami obszaru. Ponadto utworzono na stronie www.turystycznaodkowa.pl odpowiednie narzędzie pozwalające na dostęp do wszystkich informacji i dalszej realnej współpracy z mieszkańcami.

2.3. C) wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji

W wyniku przeprowadzonych konsultacji został zgromadzony obszerny materiał informacyjny obejmujący poglądy, oceny i oczekiwania lokalnych społeczności dotyczące budowanej Lokalnej Strategii Rozwoju w perspektywie finansowej 2014-2020. Wstępna analiza wyników konsultacji pozwoliła ustalić jakie są preferencje lokalnych społeczności w zakresie głównych kierunków rozwoju, a także zakresu aktywności własnej mieszkańców do realizacji operacji (projektów) preferowanych do wsparcia w ramach LSR przez LGD. W wyniku konsultacji ustalono także główne czynniki opisujące potencjał obszaru, czyli mocne jego strony, czynniki wpływające pozytywnie na proces rozwoju czyli szanse oraz czynniki stanowiące bariery rozwoju, czyli słabe strony obszaru oraz zewnętrzne zagrożenia mogące ten rozwój spowolnić lub zahamować. W kontekście preferowanych kierunków rozwoju obszaru zostało zgłoszonych blisko 150 propozycji konkretnych przedsięwzięć/projektów, w realizację których uczestnicy spotkań konsultacyjnych gotowi są się zaangażować jeżeli dostępne będzie wsparcie w ramach LSR. Zakres tematyczny zgłoszonych pomysłów na realizacje przedsięwzięć/projektów jest bardzo szeroki i niezwykle różnorodny. LGD będzie analizował te propozycje i postara się, w miarę możliwości finansowych, ująć w ramy przedsięwzięć opisanych w LSR jak największą liczbę zgłoszonych pomysłów. Dane z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych zostały uzupełnione o informacje uzyskane z przeprowadzonego białego wywiadu oraz wywiadu indywidualnego, które były realizowane, przez posiadających do tego kwalifikacje, pracowników biura LGD Turystyczna Podkowa pod nadzorem eksperta zewnętrznego. Następnym etapem pracy nad LSR była praca Grupy Roboczej we współpracy z ekspertem zewnętrznym, która przygotowała niezbędne materiały do pracy podczas konferencji konsensualnej, która odbyła się w dniach 6-7 listopada 2015r. w Sromowcach Niżnych, w której uczestniczyło 19 osób. Na konferencję zaproszeni zostali przedstawiciele wszystkich sektorów oraz liderzy społeczności lokalnej. Konferencja prowadzona była przez moderatora, którym był ekspert zewnętrzny. Założeniem konferencji było przedstawienie dotychczasowych wyników prac nad przygotowaniem LSR oraz poddanie pod dyskusję plenarną wszystkich kształtujących się przyszłych założeń LSR. Poprzez metodę prowadzenia konferencji FOKUS dokonano ostatecznego ukształtowania analizy SWOT, dokonano oceny uzyskanych od szerokiej rzeszy społeczności lokalnej informacji przez pryzmat możliwości wsparcia w programie LEADER i w konsekwencji realności przyjętych założeń do realizacji w LSR, a także ostatecznie zweryfikowano i sprecyzowano zagadnienia celów ogólnych, szczegółowych i poszczególnych przedsięwzięć zawartych w LSR. Uzyskane w ten sposób wyniki prac zostały następnie pogrupowane i przydzielone do ostatecznego opracowania przez poszczególne Zespoły Robocze, które wcześniej zostały utworzone spośród członków Grupy Roboczej. Ostatecznym wynikiem pracy jest stworzona LSR, która odzwierciedla rzeczywisty stan i diagnozę obszaru w dokonanej analizie SWOT oraz nakreśla główne cele ogólne i szczegółowe do osiągnięcia wskazując jednocześnie poszczególne przedsięwzięcia jakie społeczność lokalna chciałaby zrealizować.

2.4. D) podstawowe informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną tj. daty spotkań, ilość uczestników.

Utworzona Grupa Robocza dokonała analizy i podsumowania dotychczasowych prac. Następnie ustalono plan odbycia warsztatów/spotkań konsultacyjnych. W dniach od 14.09.2015r. do 27.10.2015r. przeprowadzono cykl 14 spotkań konsultacyjnych w rozbiciu na dwie tury. W każdej z siedmiu gmin wchodzących w skład LGD, tj. Dobczyce, Lubień, Pcim, Raciechowice, Siepraw, Tokarnia, Wiśniowa odbyły się dwa spotkania po jednym w każdej turze. W dniach 14.09.-05.10.2015r. odbył się pierwszy cykl spotkań konsultacyjnych w sprawie tworzenia strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) na lata 2014-2020 dla obszaru LGD Turystyczna Podkowa. Głównym założeniem spotkań konsultacyjnych tej tury było przeprowadzenie wstępnego szkolenia o założeniach programu LEADER 2014-2020, zebranie danych niezbędnych do opracowania analizy słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń – Analizy SWOT dla obszaru LGD oraz przeprowadzenie ankiety pozwalającej poznać rzeczywiste potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej. Po zakończeniu tej tury spotkań Grupa Robocza dokonała podsumowania i analizy oraz przygotowała materiały do dalszej pracy. W dniach 08.10.-27.10.2015r. odbył się drugi cykl spotkań konsultacyjnych w sprawie tworzenia LSR na lata 2014-2020 dla obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa. W spotkaniach konsultacyjnych wzięło udział łącznie 287 uczestników uzyskano 248 ankiet.

ROZDZIAŁ III DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

3.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup

Z przeprowadzonych przez LGD konsultacji społecznych dotyczących grup defaworyzowanych spośród 71 złożonych dobrowolnie ankiet, respondenci wskazali, że grupą społeczną potrzebującą największego wsparcia są kobiety – 38 odpowiedzi, a następnie równorzędnie osoby 50+ i osoby młode (w tym studenci i absolwenci) – po 29, osoby niepełnosprawne – 16 odpowiedzi i osoby bezrobotne – 10 wskazań.

Wykres 1. Główne powody udzielania pomocy społecznej w gminach na obszarze LGD w 2014r.

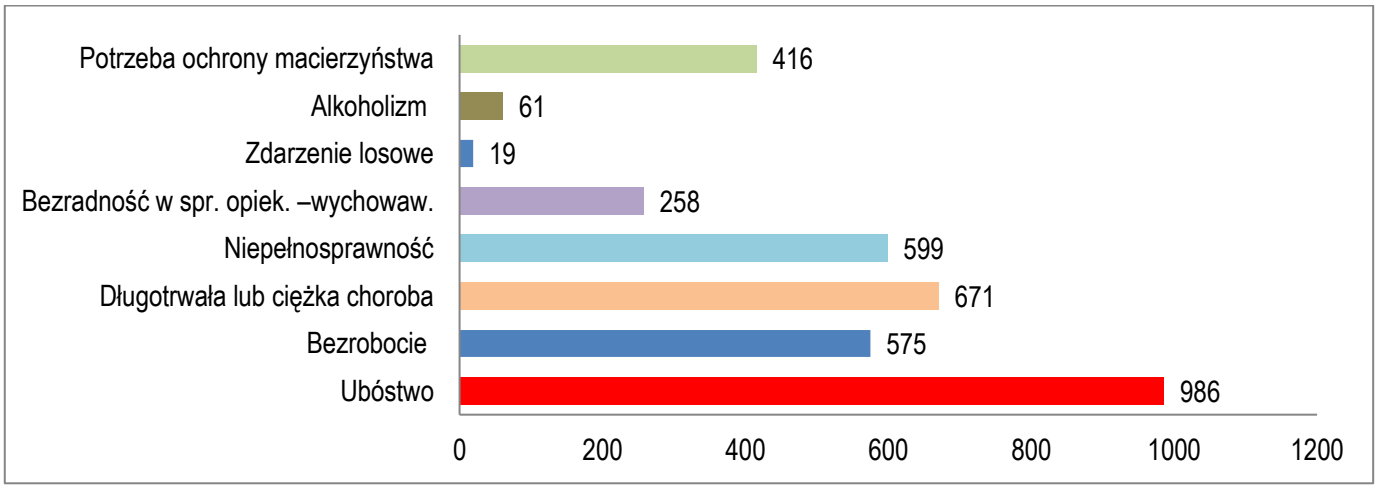

Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin obszaru LGD (stan na dzień 31.12.2014r.)

Pomoc ubogiej społeczności udzielana jest głównie przez OPS. Na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej dokonano analizy przyczyn udzielania pomocy społecznej na obszarze LGD w 2014r., z których to wynika, iż głównym powodem przyznania świadczeń socjalnych było: ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa. Po dokonanej diagnozie na obszarze LGD Turystyczna Podkowa możemy wyodrębnić 5 grup defaworyzowanych. Należą do nich:

Kobiety

Podstawową różnicą w sytuacji kobiet na rynku pracy w porównaniu z mężczyznami jest ich mniejsze uczestnictwo w pracy zawodowej, spowodowane rolą społeczną kobiet, jaką od dawna jest rola matki. Przez to, że kobiety poświęcają się macierzyństwu i wychowaniu dzieci, co jest naturalne, to niestety negatywnym następstwem jest wypadnięcie młodych mam z rynku pracy, problemy z kwalifikacjami i ponownym wejściem na rynek pracy. Ta sytuacja dotyczy także wszystkich kobiet, które są w wieku produkcyjnym, a które przerwały pracę w okresie macierzyństwa. Przez ten okres traciły kontakt ze zmianami, które dynamicznie zachodzą w gospodarce, wypadły z rynku pracy i w dalszym ciągu mają trudności ze znalezieniem pracy bądź uzyskaniem odpowiednich kwalifikacji. Kolejną, ważną różnicą w sytuacji kobiet w stosunku do mężczyzn są ich niższe zarobki. Kobietom trudniej konkurować na rynku pracy nie tylko ze względu na ograniczenie czasu, który mogą poświęcić pracy zawodowej, ale również dlatego, że pracodawcy oceniają ich pracę jako mniej wartościową, powodującą komplikacje, zaś te przekładają się na dodatkowe koszty. Dlatego dla tej grupy, która znalazła się w trudnej sytuacji na rynku pracy doskonałym rozwiązaniem będzie premia na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Gdyby kobiety równie często co mężczyźni podejmowały własną działalność gospodarczą, to ich udział w grupie bezrobotnych znacząco by się zmniejszył.

Osoby 50+

Trudnej sytuacji na rynku pracy doświadczają osoby dojrzałe 50+. Wśród tej grupy wiekowej utrata pracy, a co za tym idzie nieaktywność zawodowa, powoduje trwałe wycofanie się tych osób z rynku pracy. Niska aktywność zawodowa osób dojrzałych rodzi szereg negatywnych konsekwencji, zarówno dla samych zainteresowanych jak i całego społeczeństwa. Wobec niskich świadczeń rentowo-emerytalnych praca jest istotnym elementem, czasem koniecznym, do uzupełnienia dochodów tych osób. Praca jest często podstawowym, a niekiedy jedynym bodźcem do aktywności życiowej: nadaje sens życia motywuje do wychodzenia z domu, do dbania o wygląd, kondycję fizyczną i psychiczną. Osoby w tej grupie społecznej w dużej mierze są na terenach wiejskich – gdzie nie rzadko pełnią rolę gospodyń domowych. W większości, osoby te zrzeszone są w grupach nieformalnych (koła lub kluby seniorów) i działają na rzecz swoich członków poprzez organizację wspólnych inicjatyw, wyjazdów i spotkań finansowanych ze składek członkowskich. Natomiast nie mają wsparcia w sferze działalności edukacyjnej i wspomagającej samorealizację zgodnie z ich zainteresowaniami, pomocy w przekwalifikowaniu się oraz uzyskaniu kwalifikacji, które będą w stanie pomóc tym osobom w dostępie do rynku pracy Jak wynika z diagnozy, pomimo tego, że na naszym obszarze występuje dość młode społeczeństwo – to należy wziąć pod uwagę te aspekty, które wyraźnie mówią o tym, iż nasze społeczeństwo starzeje się. Dlatego w strategii znajdują się przedsięwzięcia skierowane między innymi do tej grupy defaworyzowanej (Cel ogólny 2, Zagospodarowanie czasu wolnego dla seniorów, osób niepełnosprawnych,

dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych, z uwzględnieniem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu). Ponadto do tej grupy wiekowej będzie skierowane wsparcie na podjęcie własnej działalności gospodarczej. Osoby 50+ jak również pozostałe grupy defaworyzowane będą preferowane przez LGD poprzez kryteria wyboru, wysokością i formami wsparcia. Wiąże się to także z dodatkowymi punktami w kryteriach w stosunku do przedsiębiorców, którzy zadeklarują zatrudnienie osoby z tejże grupy. Ponadto innym obszarem działalności adresowanej do tej grupy powinno być wsparcie dla działalności gospodarczej, związanej z zapewnieniem opieki osobom starszym w czasie, gdy reszta członków rodziny pracuje zawodowo (opiekun osoby starszej, asystent, itp.)

Osoby młode

Na obszarze LGD zaobserwowano także trudną sytuację na rynku pracy osób młodych w wieku nawet do 34 roku życia. Problemy z podjęciem zatrudnienia nasilają się w okresach zastoju gospodarczego. Im gorsza ogólna sytuacja na rynku pracy, tym gorsze położenie osób młodych oraz dłuższy czas pozostawania bez pracy. Poprawa wskaźników ekonomicznych nie oznacza jednak, że kończą się trudności ze znalezieniem pracy. Mimo, iż świeże umysły pełne nowych pomysłów oraz dużego zapału do pracy stanowią zalety, to z drugiej strony brak doświadczenia i obycia na rynku, często przekreśla szansę na znalezienia dobrej pracy. Najczęstszymi wymogami pracodawców oferujących zatrudnienie są m.in. wyższe wykształcenie, znajomość co najmniej jednego języka obcego, biegła obsługa komputera i programów komputerowych jak również doświadczenie w branży, które ciężko zdobyć osobom kształcącym się. Ponadto warto wspomnieć, że powodem tak dużego bezrobocia pośród tej grupy społecznej jest również niedostosowany do potrzeb rynku pracy system kształcenia wyższego. Pomimo braku zapotrzebowania na rynku pracy np. dla nauczycieli – którzy mają problem ze znalezieniem pracy, to Uczelnie Wyższe zarówno publiczne jak i prywatne nie ograniczają miejsc na studia na tych kierunkach. Efektem tego jest podjęcie przez osoby młode kolejnych studiów, które przynajmniej na jakiś czas dają szansę uzyskania stypendium. W LSR planuje się zaktywizowanie tej grupy społecznej poprzez zachęcanie osób młodych do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

Osoby niepełnosprawne

Wśród grup defaworyzowanych na rynku pracy na szczególną uwagę zasługują osoby niepełnosprawne, które często bez wsparcia instytucjonalnego mają trudności z funkcjonowaniem na nim. Podstawowym źródłem problemów osób niepełnosprawnych na rynku pracy wydają się być bariery edukacyjne i niski poziom wykształcenia. Niski wskaźnik zatrudnienia w tej grupie wyraźnie wskazuje na potrzebę rozwijania szeroko zakrojonych działań mających na celu ich wsparcie na rynku pracy. Przeszkodą w zatrudnieniu są trudności, na jakie napotykają pracodawcy na drodze do uzyskania dofinansowania do tworzonego miejsca pracy, mała elastyczność form tego dofinansowania w stosunku do rodzaju niepełnosprawności pracownika. Brakuje także powszechnej mody na zatrudnianie niepełnosprawnych i wciąż istniejące bariery architektoniczne na terenie obszaru LGD. Planuje się aktywizację tej grupy społecznej dzięki dodatkowym punktom w kryteriach oceny na rozpoczęcie własnej działalności, a także poprzez dodatkowe punkty dla przedsiębiorców którzy zdecydują się na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Ponadto przewiduje się projekty grantowe, których osoby niepełnosprawne będą uczestnikami.

Osoby bezrobotne

Obok rozmiarów bezrobocia jednym z czynników wzmacniających negatywny wydźwięk tego zjawiska jest jego długotrwały charakter. O tym, że ma ono negatywny charakter świadczą dane OPS. Bezrobotni to szczególna kategoria osób, którzy z rozmaitych powodów pozostają bez pracy, dlatego koniecznym jest zakwalifikowanie tych osób do grupy defaworyzowanej. Znajdują się w niej osoby z trudnościami na rynku pracy z powodu niepełnosprawności, wieku przedemerytalnego, czy osoby opuszczające zakłady karne. Grupa ta wyróżnia się szczególnie niską aktywnością na rynku pracy. O ile w przypadku wszystkich pozostałych kategorii można łatwo wskazać jeden główny powód trudności zawodowych, jak np. brak dyspozycyjności w przypadku samotnych matek, o tyle bezrobotni dają najszerszy przekrój problemów, z jakimi borykają się defaworyzowani. Bezrobotni rzadko posiadają wykształcenie, które pozwala im łatwo zdobyć pracę. Często także nie potrafią wykazać dokumentów potwierdzających swoje doświadczenie. Stanowi to osobistą barierę stojącą na drodze do zatrudnienia. Długi czas pozostawania bez pracy bardzo silnie rzutuje na sytuację finansową, w jakiej się znajdują. Z informacji uzyskanych z PUP i OPS wynika, że na obszarze LGD doszło do negatywnego sprzężenia kilku czynników – dużego bezrobocia, małej liczby miejsc pracy na obszarze LGD, niskich płac. Wynikiem tego jest duża liczba osób pracujących „na czarno" oraz utrzymujących się z zasiłków pomocy społecznej, które są niewiele mniejsze niż gdyby osoba pracowała legalnie przy najniższym wynagrodzeniu krajowym. Dlatego grupy defaworyzowane będą w sposób szczególny brane pod uwagę w kryteriach wyboru projektów przez LGD.

3.2. Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym

Na obszarze LGD funkcjonuje łącznie 877 jednostek gospodarczych, w tym 164 to jednostki publiczne. Zdecydowana większość jednostek gospodarczych to sektor prywatny. Od kilku już lat na obszarze LGD odnotowuje się wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą. Od roku 2007 do 2013 przybyły 2 064 osoby prowadzące działalność gospodarczą. Świadczyć to może o systematycznej zmianie postaw mieszkańców, którzy przechodzą do działalności pozarolniczej. Zauważalny jest również niewielki wzrost liczby organizacji pozarządowych, co może świadczyć o wzroście świadomości społecznej i dostosowywaniu się mieszkańców do warunków rynkowych, które zmieniają się w kierunku wzrostu tzw. „samo zatrudnienia".

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon

Gmina	Sektor			Z liczby ogółem:					
				Spółki Handlowe					
	Ogółem	Publiczny	Prywatny	Razem	W tym z udziałem kapitału zagranicznego	Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Powiat ogółem	2105	316	1789	451	60	792	34	304	9573
Dobczyce	282	32	250	63	6	102	5	53	1128
Lubień	104	29	75	10	1	25	2	20	556
Pcim	103	22	81	17	2	40	3	13	675
Raciechowice	94	22	72	8	2	28	7	23	325
Siepraw	126	17	109	25	4	61	4	16	768
Tokarnia	76	17	59	7	0	20	2	17	476
Wiśniowa	92	25	67	10	2	22	1	19	570
Razem LGD	877	164	713	140	17	298	24	161	4498

Opracowanie własne na podstawie danych GUS stan na dzień 31.12.2013r.

Tabela 6. Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej w gminach wg PKD

	Ogółem	Rolnictwo łowiectwo leśnictwo	%	Przetwórstwo przemysłowe	%	Budownictwo	%	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	%	Hotele i restauracje	%	Transport gospodarka magazynowa i łączność	%	inne	%

Woj. małopolskie	351074	5709	1,63	34535	9,84	47229	13,45	89894	25,61	13495	3,84	22397	6,38	137815	39,26
Powiat myślenicki	11678	228	1,95	1688	14,45	2156	18,46	3141	26,90	395	3,38	703	6,02	3367	28,83
LGD razem	5375	147	2,73	803	14,94	1196	22,25	1357	25,25	156	2,90	333	6,20	1383	25,73
Dobczyce	1410	25	1,77	143	10,14	229	16,24	403	28,58	51	3,62	98	6,95	461	32,70
Lubień	660	31	4,70	74	11,21	152	23,03	141	21,36	23	3,48	53	8,03	186	28,18
Pcim	778	18	2,31	112	14,40	219	28,15	216	27,76	25	3,21	34	4,37	154	19,79
Raciechowice	419	25	5,97	54	12,89	88	21,00	91	21,72	10	2,39	30	7,16	121	28,88
Siepraw	894	17	1,90	304	34,00	94	10,51	253	28,30	19	2,13	21	2,35	186	20,81
Tokarnia	552	13	2,36	66	11,96	169	30,62	105	19,02	15	2,72	65	11,78	119	21,56
Wiśniowa	662	18	2,72	50	7,55	245	37,01	148	22,36	13	1,96	32	4,83	156	23,56

Opracowanie własne na podstawie danych GUS stan na dzień 31.12.2013r.

Spośród łącznej liczby 5527 jednostek gospodarczych działających na obszarze LGD największą liczbę stanowią przedstawiciele sektora zajmującego się handlem, naprawami oraz budownictwem jest ich łącznie 2605 i zatrudniają największą liczbę osób. Taka liczba przedsiębiorstw zajmujących się tą działalnością jest specyficzna ze względu na charakter tego rejonu, gdzie nie ma wielkich zakładów przemysłowych, obok których mogłaby powstać sieć mniejszych przedsiębiorstw wykonujących dla nich usługi. Budownictwo, handel i usługi są podstawowymi gałęziami gospodarki wobec czego tu liczba przedsiębiorstw jest również największa. Kolejnymi najliczniejszymi sektorami są przetwórstwo przemysłowe oraz przedsiębiorstwa zajmujące się transportem i gospodarką magazynową i łącznością. Słabo natomiast rozwinięta jest sieć hoteli i restauracji tylko 167 podmiotów. Pomimo faktu, iż teren LGD w większości znajduje się na obszarze wiejskim to tylko 82 podmioty gospodarcze działają w rolnictwie. Spowodowane jest to dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolniczych. Traktowane są one jako dodatkowe a nie podstawowe źródło dochodów. Niewielki jest odsetek osób, które polegają jedynie na pracy w rolnictwie i są zarejestrowane w REGON. Tutejsze rolnictwo wytwarza produkty jedynie na potrzeby własne. W sektorze rolniczym pracuje na tym obszarze zaledwie 1% ogółu zatrudnionych.

Na obszarze LGD znajduje się 10022 gospodarstw rolnych. Powierzchnia gospodarstw rolnych stanowi 56,12% pow. ogółem obszaru LGD. Zajmują one pow. 25771,33 ha. Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 3,05 ha. (Dane GUS stan na 2010r.).

Większość gospodarstw rolnych obszaru LGD obejmuje tereny górzyste o niskich klasach gleb. Z ewaluacji własnej LGD okresu realizacji podejścia LEADER w latach 2007-2013 wynika małe zainteresowanie skorzystania ze środków Unii Europejskiej na działanie różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej. W wyniku ogłoszonych konkursów żaden beneficjent nie zrealizował operacji w tym zakresie. Z tego wynika, że warunki programu 2007-2013 nie były na tyle atrakcyjne, aby rolnicy przechodzili na działalność pozarolniczą. Obecny program, w postaci premii ryczałtowych, stwarza doskonały instrument do podejmowania działalności gospodarczej, szczególnie wśród młodego, wykształconego pokolenia, w tym także wśród rodzin rolników.

Tabela 7. Dochód podatkowy gminy w złotych na 1 mieszkańca na obszarze LSR i województwa małopolskiego stan na 31.12.2013r.

Dobczyce	Lubień	Pcim	Raciechowice	Siepraw	Tokarnia	Wiśniowa	Średnia LSR	Woj. małopolskie
1234,45	542,11	704,37	647,34	976,52	532,50	611,61	**749,84**	**912,43**

Źródło: Dane wyliczone na podstawie wskaźnika G za 2013r. publikowany przez Ministerstwo Finansów jako Wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na 2013r.

Biorąc pod uwagę w/w dane dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR obliczony jako średnia gmin tworzących obszar LSR tj. 749,84 zł jest niższy niż średnia województwa małopolskiego 912,43 zł.

Podsumowując wyniki spotkań konsultacyjnych w gminach tworzących LGD Turystyczna Podkowa można wskazać kilka obszarów tematycznych, które powinny być szczególnie faworyzowane w dalszym rozwoju obszaru LSR. Wskazano duże zapotrzebowanie na pobudzenie przedsiębiorczości społeczeństwa, rozpoznawalności obszaru, rozbudzenia aktywności społeczeństwa LGD Turystyczna Podkowa. Dodatkowo stworzenia miejsc, gdzie można by było zakupić lokalne produkty, czy też dokonać bezpośredniego zakupu produktów rolnych.

Tak zebrane dane (liczba prowadzonych działalności gospodarczych oraz dane o bezrobociu) możemy porównać z tzw. Wskaźnikiem „G". Wskaźnik „G" oblicza się, dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin w Polsce przez liczbę mieszkańców kraju. Zatem dla obszaru LGD Turystyczna Podkowa wskaźnik ten będzie liczbą, która wyniknie z podzielenia dochodów podatkowych wszystkich gmin wchodzących w skład LGD (podatków lokalnych oraz udziału w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych) przez liczbę ich mieszkańców.

Widać, że wskaźnik ten wzrósł na przestrzeni lat 2009 – 2014 aż o 602,45 zł. Zestawiając te dane ze spadającą liczbą bezrobotnych i rosnącą liczbą prywatnych podmiotów gospodarczych, można stwierdzić, że na obszarze widoczne są tendencje ożywienia gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości.

Tabela 8. Wskaźnik "G" w roku 2009 i 2014

Gmina	2009r.	2014r.	zmiana
Dobczyce	932,95	1177,15	244,2
Lubień	400,24	1338,25	938,01
Pcim	437,91	1203,44	765,53
Raciechowice	400,88	987,85	586,97
Siepraw	700,23	1249,18	548,95
Tokarnia	339,43	901,91	562,48
Wiśniowa	429,12	1000,13	571,01
Średnia:	520,11	1122,56	602,45

Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Finansów

Dodatkowo na obszarze LGD TP działają 3 spółdzielnie socjale angażujące w jej pracę lokalną społeczność co ma duże znaczenie dla rozwoju obszaru. Podstawowy profilem działalności dwóch spółdzielni jest działalność cateringowa świadcząc usługi min dla szkół. Trzecia jest nastawiona na produkcję i sprzedaż lokalnych produktów spożywczych.

3.3. Opis rynku pracy

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w PUP w Myślenicach na terenie 7 gmin LGD Turystyczna Podkowa na dzień 31.12.2013r. wynosiła 3313 mieszkańców. W porównaniu do tego samego okresu zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myślenicach w całym powiecie myślenickim było 6320 mieszkańców.

Na podstawie danych GUS i WUP w Krakowie stopa bezrobocia w powiecie myślenickim na koniec 2013 roku wynosiła 13,6% i była większa o 2% w stosunku do stopy bezrobocia w województwie małopolskim, która na koniec grudnia 2013 roku wynosiła 11,6%.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych w podziale na ilość, płeć, gminy, powiat, województwo

Rok	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Płeć	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Dobczyce	264	306	304	371	335	372	403	458	361	436	258	292
Lubień	180	193	222	189	213	210	213	244	226	232	200	196
Pcim	197	228	259	232	270	257	272	268	265	277	225	226
Raciechowice	106	121	126	157	134	153	127	185	146	176	113	128
Siepraw	183	202	207	225	217	222	226	233	209	239	175	171
Tokarnia	145	176	150	161	181	154	200	176	196	208	127	130
Wiśniowa	105	110	135	131	186	143	153	171	161	181	143	114
LGD wg płci	1180	1336	1403	1466	1536	1511	1594	1735	1564	1749	1241	1257
Liczba bezrobotnych na obszarze LGD	**2516**		**2869**		**3047**		**3329**		**3313**		**2498**	
Województwo wg płci	67620	62387	75517	66704	78803	66291	84177	76 984	84534	79900	72800	66227
Liczba bezrobotnych w województwie	130007		142221		145094		161161		164434		139027	
Powiat myślenicki wg płci	1591	3589	2836	2952	3015	3036	3133	3377	2959	3361	2316	2563
Liczba bezrobotnych powiat myślenicki	5180		5788		6051		6510		6320		4879	

Źródło: Dane Główny Urząd Statystyczny.

Powyżej zaprezentowano tabelę z liczbą bezrobotnych w podziale na ilość, płeć, gminy obszaru LGD Turystyczna Podkowa, powiat, województwo na przestrzeni lat 2009-2014. Dokonując diagnozy obszaru warto także porównać liczbę osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym

Bezrobotni na obszarze LSR	3313	22,13%
Osoby w wieku produkcyjnym na obszarze LSR	14972	
Bezrobotni w województwie	164434	7,75%
Osoby w wieku produkcyjnym w województwie	2120442	

Źródło: Dane Główny Urząd Statystyczny stan na dzień 31.12.2013r.

Analizując dane w powyższej **tabeli liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie małopolskim.**

Tabela 11. Poziom i struktura bezrobocia wg wykształcenia z podziałem na gminy

Gminy	liczba bezrobotnych	wyższe		Policealne i średnie zawodowe		Średnie ogólnokształcące		Zasadnicze zawodowe		Gimnazjalne i niepełne gimnazjalne	
	Ogółem	%	2013	%	2013	%	2013	%	2013	%	2013
Dobczyce	797	12,67	101	27,35	218	10,16	81	32,25	257	17,57	140
Lubień	458	11,57	53	27,95	128	14,85	68	29,91	137	15,72	72
Pcim	542	14,21	77	21,40	116	12,55	68	37,27	202	14,58	79
Raciechowice	322	7,45	24	28,57	92	11,18	36	31,99	103	20,81	67
Siepraw	448	9,38	42	20,54	92	11,38	51	36,61	164	22,10	99
Tokarnia	404	11,88	48	19,55	79	14,36	58	29,95	121	24,26	98
Wiśniowa	342	10,23	35	27,19	93	13,45	46	32,46	111	16,67	57
Razem obszar LGD	3313	11,47	380	24,69	818	12,32	408	33,05	1095	18,47	612
Powiat myślenicki	6320	12,34	780	23,51	1486	13,40	847	33,24	2101	17,50	1106

Źródło: Dane Główny Urząd Statystyczny stan na 31.12.2013r.

Jak wynika z powyżej przedstawionej tabeli największą grupą wśród bezrobotnych stanowią ludzie z wykształceniem zasadniczym zawodowym 33,05%, nieco mniejszą grupę stanowią mieszkańcy posiadający wykształcenie policealne i średnie zawodowe 24,69%. Kolejne 18,47% stanowią mieszkańcy z wykształceniem gimnazjalnym i niepełnym gimnazjalnym, 12,32% średnim ogólnokształcącym oraz 11,47% wyższym. Poniżej zamieszczono tabelę, w której wykazano poziom i strukturę bezrobocia w poszczególnych gminach obszaru na koniec 2013 roku.

Tabela 12. Poziom i struktura bezrobocia w poszczególnych gminach wg wieku stan na 31.12.2013r.

Gminy	liczba bezrobotnych	18 – 24		25 – 34		35 – 44		45 – 54		55 – 59		60 – 64	
	ogółem	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Dobczyce	797	196	24,59	272	34,13	127	15,93	120	15,06	57	7,15	25	3,14
Lubień	458	148	32,31	128	27,95	72	15,72	67	14,63	33	7,21	10	2,18
Pcim	542	165	30,44	166	30,63	90	16,61	85	15,68	27	4,98	9	1,66

Raciechowice	322	123	38,20	85	26,40	44	13,66	38	11,80	24	7,45	8	2,48
Siepraw	448	100	22,32	132	29,46	83	18,53	87	19,42	33	7,37	13	2,90
Tokarnia	404	127	31,44	111	27,48	68	16,83	67	16,58	26	6,44	5	1,24
Wiśniowa	342	125	36,55	92	26,90	53	15,50	39	11,40	25	7,31	8	2,34
Razem	3313	984	29,70	986	29,76	537	16,21	503	15,18	225	6,79	78	2,35
Powiat myślenicki	6320	1731	27,39	1832	28,99	1117	17,67	1035	16,38	452	7,15	153	2,42

Źródło: Dane Powiatowy Urząd Pracy w Myślenicach oraz GUS stan na 31.12.2013r.

Z analizy przedstawionej tabeli wynika, że **wśród bezrobotnych mieszkańców LGD Turystyczna Podkowa największy odsetek, bo aż 29,76% stanowią osoby w wieku od 25 do 34 lat.** Zbliżony odsetek 29,70% stanowią osoby w wieku od 18 do 24 lat. Najmniej bezrobotnych 2,35% plasuje się w wieku od 60 do 64 lat.

Jak można zauważyć gminy wchodzące w skład LGD Turystyczna Podkowa posiadają niewiele różniącą się od siebie strukturę bezrobotnych zarówno pod względem płci, wykształcenia, czy wieku, co dodatkowo podkreśla spójność tego obszaru.

Biorąc pod uwagę okres od 2009 do 2013 roku liczba bezrobotnych miała tendencję wzrostową. Natomiast w roku 2014 nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 815 osób. Na podstawie danych statystycznych nie można jednoznacznie stwierdzić, czy tendencja ta będzie miała dalej miejsce. Dlatego też zasadne jest, by podjąć działania zmierzające do podtrzymania tej tendencji w najbliższych latach. Zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, iż pomimo spadku liczby bezrobotnych to i tak stopa bezrobocia w powiecie przekracza stopę bezrobocia dla województwa małopolskiego.

3.4. Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Mimo takiego rozwarstwienia społecznego, na obszarze LGD działają 4 fundacje oraz 94 stowarzyszenia i organizacje społeczne. Rodzaj funkcjonujących organizacji świadczy o rozwiniętym kapitale społecznym, są to zarówno organizacje zachęcające do kultywowania tradycji i zachowania dziedzictwa kulturalnego obszaru jak również zachęcające między innymi do rozwijania edukacji, kultury, uprawiania sportu, rekreacji a także działające w obszarze opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, chorymi i starszymi. Aktywność społeczna, której nie brakuje na terenie objętym LSR, skupia się także wokół jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, Kół Gospodyń Wiejskich, Ludowych lub Uczniowskich Klubów Sportowych. W każdej gminie jest ich kilkanaście, a każda z tych organizacji może się pochwalić dużym dorobkiem i bogatymi tradycjami.

Tabela 13. Główny profil działania organizacji

Jednostka	Osoby starsze, niepełnosprawne,	Sport	Rozwój lokalny	Kultura	Edukacja	Inne	Razem w gminie
Dobczyce	2	13	5	6	2	2	30
Lubień	1	3	3	1	5	0	13
Pcim	1	7	1	1	0	0	10
Raciechowice	0	8	7	3	1	3	22
Siepraw	0	3	3	1	0	1	7
Tokarnia	1	4	1	2	0	1	9
Wiśniowa	1	4	1	2	2	0	10
Obszar LGD	**6**	**42**	**21**	**16**	**10**	**7**	**101**

Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin obszaru LGD (stan na dzień 31.12.2014r.)

Poniżej zaprezentowano liczbę fundacji, Kół Gospodyń Wiejskich, Spółdzielni Socjalnych działających na obszarze działania objętych Lokalną Strategią Rozwoju.

Tabela 14. Struktura organizacji pozarządowych na obszarze LGD

Jednostka	Fundacje	Spółdzielnie Socjalne	OSP	Kółka Rolnicze	KGW

Dobczyce	1	0	13	0	8
Lubień	0	0	2	2	3
Pcim	1	1	3	0	3
Raciechowice	1	2	8	9	8
Siepraw	1	0	4	4	1
Tokarnia	0	0	6	1	1
Wiśniowa	0	0	7	0	7
Obszar LGD	**4**	**3**	**43**	**16**	**31**

Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin obszaru LGD (stan na dzień 31.12.2014r.)

W powyższej tabeli widzimy, że liczną grupę wśród organizacji zajmują wspomniane już wcześniej Koła Gospodyń Wiejskich. Na obszarze działa ich 31. Działalność promocyjna prowadzona przez LGD w okresie realizacji LSR 2007-2013r., w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego ukierunkowała te organizacje do pielęgnowania tradycji, organizację imprez lokalnych, kultywowanie tradycji kulinarnych, a także wyposażenia się w stroje regionalne. Efektem tych działań było liczne uczestnictwo Kół Gospodyń Wiejskich z obszaru LGD, w różnych targach, konkursach, imprezach oraz zdobywanie licznych nagród. Aktywność społeczności obszaru LGD jest zatem zróżnicowana. W jednych gminach znajdują się stowarzyszenia zrzeszające aktywnych mieszkańców w obszarze kultury, przyjaciół obszaru i rozwoju lokalnego, a w innych działają fundacje i spółdzielnie socjalne działające w obszarze tzw. ekonomii społecznej. Poprzednia perspektywa wykazała, że organizacje pozarządowe na terenie LGD bardzo chętnie składały i realizowały tzw. „małe projekty". Obecna forma finansowania w postaci grantów umożliwi jeszcze większe zaangażowanie organizacji sformalizowanych jak i grup nieformalnych, które także istnieją na terenie obszaru LSR, do tworzenia lokalnych inicjatyw, angażujących społeczność lokalną, niwelując bierność mieszkańców obszaru. Pobudzona aktywność organizacji będzie równocześnie służyć rozwiązaniu wcześnie zdiagnozowanego problemu kluczowego obszaru, którym jest rozwarstwienie społeczne.

Z jednej strony aktywnie działające organizacje pozarządowe, które stanowią potencjał obszaru LGD, spotykają się ze słabą stroną jaką jest zobojętnienie mieszkańców tym co się dzieje dookoła na terenie obszaru i słaba współpraca istniejących organizacji pozarządowych, której efektem jest brak integracji mieszkańców nastawionych na rywalizację pomiędzy organizacjami bądź wioskami. Organizacje te nie prowadzą ciągłej działalności angażującej pozostałą społeczność w celu likwidacji istniejących barier społecznych. Dlatego cel główny LSR jakim jest: Aktywne społeczeństwo lokalne, powinien być realizowany poprzez wsparcie tych organizacji, które włączą do swojej działalności różne grupy społeczne, **co wzmocni proces integracji** dążenie do działań partycypacyjnych pomiędzy organizacjami i mieszkańcami. Organizacje pozarządowe zapewnią samorealizację przez uatrakcyjnienie formy swoich działań a także przyczynią się do zwiększenia tożsamości kulturowej regionu. Formy działania powinny być długofalowe, pomagające wypracować pewne produkty charakterystyczne dla danej organizacji jak i charakterystyczne produkty lokalne dla danego obszaru LGD, będąc atrakcyjną ofertą usługową dla społeczności jak i turystów. **Przedstawiona działalność sektora społecznego świadczy o dużym stopniu integracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.**

3.5. Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, które miały miejsce w każdej z gmin tworzących obszar LGD zidentyfikowano problemy kluczowe społeczności obszaru w tym obszary interwencji i grupy docelowe, w których wsparcie pozwoli na niwelację przyczyn następstw określonych problemów. Z przeprowadzonych spotkań wynika konieczność wsparcia rozwoju infrastruktury turystycznej i promocji obszaru w tej sferze. Społeczność odczuwa potrzebę rozwoju turystyki, ale brak jej świadomości i umiejętności do wykorzystania z lokalnego potencjału do rozwoju turystyki lokalnej. Przyczynami tego problemu są niedostateczny rozwój bazy i infrastruktury turystycznej, niezrozumienie roli turystyki dla rozwoju obszaru, brak zainteresowania rozwojem turystyki przez własne uczestnictwo w tym procesie, niewystarczającą ilość wypromowanych i zarejestrowanych lokalnych produktów oraz usług bazujących na lokalnych zasobach społecznych, kulturowych, tradycyjnych i kulinarnych. Dodatkowo brak udostępnienia i oznakowania unikalnych obiektów kultury materialnej i atrakcji turystycznych na obszarze. Powyższe czynniki wpływają na słabą promocję obszaru a co za tym idzie niską rozpoznawalność wśród potencjalnych turystów przejeżdżających przez obszar LGD. Negatywnymi następstwami są: niewystarczające wykorzystanie atrakcyjności przyrodniczej i kulturowej obszaru, słabe wykorzystanie potencjału już istniejących ścieżek i szlaków turystycznych. Konsekwencją wynikającą z tych następstw jest mała ilość mieszkańców i turystów poznających obszar LGD. W działalność służącą rozwojowi turystyki mogą zostać włączone, do różnych przedsięwzięć, w ramach produktów turystycznych organizacje pozarządowe i społeczności lokalne, przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego, co pozwoli realizować cel ogólny 2.0: Rozpoznawalny obszar i aktywne społeczeństwo LGD Turystyczna Podkowa i cel szczegółowy 2.1: Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa.

Kolejnym zauważonym problemem jest niska aktywność społeczności lokalnych i brak wzajemnej partycypacji, będące konsekwencją rozwarstwienia społecznego obszaru. Te elementy prowadzą do braku integracji mieszkańców obszaru oraz kontynuacji dziedzictwa kulturowego, co w dużym stopniu jest przyczyną rozwarstwienia społeczeństwa i wynikającej z tego słabej aktywności w działaniach społecznych. Przyczynami tego problemu są również niedostateczny rozwój bazy i infrastruktury sportowo rekreacyjnej pozwalającej na integrację środowisk lokalnych. Powyższe czynniki wpływają na obojętność i słabą współpracę i aktywność mieszkańców, organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w podejmowaniu wspólnych inicjatyw mających na celu aktywne społeczeństwo lokalne. Spoiwem dla społeczności lokalnych mogłoby być wsparcie dla działań zawierających wspólny mianownik, którym była by oparta na potencjale obszaru atrakcyjna dla tych grup oferta w sferze działalności edukacyjnej jak i rekreacyjnej, ale realizowana przez tą społeczność. Analiza ubóstwa i wykluczenia społecznego wraz ze skalą zjawiska został opisane w pkt 3.1.

3.6. Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR

W przypadku obszaru objętego aktywnością LGD Turystyczna Podkowa mówić można o wysokim stopniu jego spójności. Z jednej strony spójność ta wynika z przynależności wszystkich gmin do powiatu myślenickiego, co wpływa na spójność przestrzenną i administracyjną. Warto zwrócić uwagę na to, że ma to przełożenie również na wspólną wizję i kierunki rozwoju strategicznego wynikające z strategii rozwoju powiatu, np. wspólna promocja atrakcji turystycznych. Jak wynika z diagnozy pod względem bezrobocia na obszarze LSR, gminy wchodzące w skład LGD Turystyczna Podkowa posiadają niewiele różniącą się od siebie strukturę bezrobotnych zarówno pod względem płci, wykształcenia, czy wieku, co dodatkowo podkreśla spójność tego obszaru.

O spójności obszaru świadczy również wysoka korelacja historyczna oraz geograficzna. Gminy wchodzące w skład LGD nie tylko obecnie, ale również na przestrzeni wieków należały do tych samych dzielnic, księstw czy państw. Charakterystyczne dla wszystkich gmin jest również położenie na obszarze Przedgórza Wielickiego, Beskidu Wyspowego i Średniego. Spójność historyczna i geograficzna oraz unikalne materialne dziedzictwo kulturowe (m.in. Zamek w Dobczycach, zabytkowe kościoły na szlaku architektury drewnianej, szlak Cysterski) stanowią podstawę do tworzenia spójnej i atrakcyjnej oferty turystycznej obszaru.

Ponadto spójność obszaru przejawia się w postaci podobnych kultów, tradycji i obrzędów jak również zespołów regionalnych wywodzących się z tej samej grupy etnicznej, dla których cechą wspólną jest mieszanka folkloru podhalańskiego z wpływami mieszczaństwa krakowskiego.

3.7. Dodatkowe informacji o obszarze

a) Opis zagospodarowania przestrzennego/układu osadniczego z uwzględnieniem planów odnowy miejscowości, opis stanu infrastruktury w kontekście potrzeb rewitalizacji jako kompleksowego procesu społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-infrastrukturalnego.

Obszar LGD Turystyczna Podkowa położony jest w centralnej części województwa małopolskiego w subregionie krakowskim, w powiecie myślenickim. Powierzchnia obszaru wynosi 459 km² co stanowi 3,02% powierzchni Małopolski, która wynosi 15 183 km². Obszar realizacji LSR obejmuje liczbę mieszkańców większą niż średnia liczba mieszkańców objętych **LSR w latach 2007-2013 w województwie małopolskim.**

Rysunek 2. Mapa województwa małopolskiego, powiatu myślenickiego

Opracowanie, na zlecenie LGD Turystyczna Podkowa, Roman Tracz LOGARTE

Gminy wchodzące w skład LGD Turystyczna Podkowa tworzą zwarty i spójny przestrzennie obszar, jednak realizacja lokalnej strategii nie pokrywa się w całości z granicami powiatu, gdyż do LGD nie należy miasto i gmina Myślenice oraz Miasto i Gmina Sułkowice.

Północną część obszaru LGD stanowią wzniesienia Pogórza Wielickiego otaczające Jezioro Dobczyckie (Gmina Siepraw oraz Gmina i Miasto Dobczyce). Kolejne Gminy (Raciechowice, Wiśniowa, Pcim, Tokarnia i Lubień) łączą w sobie cechy obszarów górskich i wyżynnych oraz usytuowane są na terenach Beskidu Wyspowego a także Beskidu Średniego. Obszar LSR graniczy z następującymi gminami: Miasto i Gmina Myślenice, Miasto i Gmina Świątniki Górne, Miasto i Gmina Wieliczka, Miasto i Gmina Gdów, Gmina Łapanów, Jodłownik, Dobra, Miasto i Gmina Mszana Dolna, Rabka, Jordanów, Miasto i Gmina Maków Podhalański, Bodzów. Jeżeli chodzi o powiaty to obszar LSR łączy się z powiatem krakowskim, bocheńskim, limanowskim, nowotarskim i suskim.

Obszar LGD Turystyczna Podkowa to malowniczo położone tereny posiadające wysokie walory przyrodnicze i krajoznawcze, które obejmują tereny Pogórza Wielickiego, Beskidu Wyspowego i Beskidu Średniego oraz są w sposób naturalny połączone doliną rzeki Raby i Jeziorem Dobczyckim. Położenie poszczególnych gmin w dolinach śródgórskich stwarza korzystny mikroklimat. Pasma górskie i szerokie pasma lasów zapewniają dobre warunki biometeorologiczne. Oprócz klimatu – bogactwem naszej LGD są piękne krajobrazy. Tworzą je łagodne góry i wzniesienia, porośnięte w górnych partiach lasami. Środkowe i dolne części stoków pokryte są łąkami i polami uprawnymi, tworząc krajobraz charakterystyczny dla podgórskich miejscowości. Malowniczo położone rzeki i liczne potoki wzbogacają turystyczno-wypoczynkowe walory naszej LGD. Najwyższe góry to: Lubomir (904 m. n.p.m.), Ciecień (829 m n.p.m.), Grodzisko (618 m n.p.m.).

Obszar LGD znajduje się w obrębie jednostki magurskiej Zewnętrznych Karpat Fliszowych, nasuniętej na jednostkę śląską. Podstawę jednostki magurskiej tworzą różnorodne facje osadów fliszowych. Są to odporne na wietrzenie piaskowce, zlepieńce, margle iły, łupki.

Pod względem występowania surowców mineralnych obszar LGD jest ubogi. Na obszarze tym jedynym surowcem zdatnym do wydobycia na skalę przemysłową są piaskowce.

Obszar LGD znajduje się w obrębie klimatów górskich i podgórskich. Opady są częste, lecz stosunkowo mniej obfite niż w innych regionach górskich. Średnia roczna suma opadów wynosi około 800mm, na niektórych obszarach w szczególności górskich średnioroczna ilość opadów wynosi około 1000mm. Maksimum opadów deszczu przypada na czerwiec i sierpień, a minimum na miesiąc październik. Okres wegetacyjny w dolinach rzecznych wynosi średnio 200-210 dni. Dolinne położenie powoduje, że wiatry są stosunkowo słabe, wysoka jest też częstotliwość ciszy. Przeważają wiatry zachodnie lub północno-zachodnie. Często wiosną i jesienią dociera tu wiatr halny. Z uwagi na cechy bioklimatyczne, klimat zalicza się do grupy łagodnych klimatów strefy górskiej z występującymi niekorzystnymi bodźcami klimatycznymi o większym natężeniu

Najwięcej zwierząt występuje w strefie lasów liściastych mieszanych. Przede wszystkim są to: zające, dziki, rzadziej jelenie, sarny. Wśród ptaków na trenie obszaru LGD spotyka się myszołowy, kobuzy, pospółki, sowy uszate, dzięcioły, sikory, jerzyki, wilgi, kuropatwy, jemiołuszki, bażanty. Świat gadów i płazów reprezentują: żmija zygzakowata, jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec.

Przewaga gleb w klasie IV, drugie w kolejności są gleby klasy V – najmniej jest gleb klasy I oraz II. Uprawia się tutaj głównie wszelkie rodzaje zbóż, rośliny pastewne, ziemniaki i jarzyny jak również sady owocowe.

Na obszarze LGD występują formy ochrony przyrody. Zlokalizowanych jest tu wiele pomników przyrody ożywionej i nieożywionej. Są to m.in: użytek ekologiczny Sucha Polana (pow. 5,6 km²), dęby szypułkowe, lipy drobnolistne oraz zabytkowe drzewa w zespołach kościelnych czy dworskich. Do pomników przyrody zostały także zaliczone pomniki nieożywione takie jak np.: „Diabelski Kamień" w Krzesławicach czy „Grzyb skalny" w Zegartowicach. Fragment krajowego korytarza ekologicznego Beskidu Makowskiego i Wyspowego (symbol 70k), włączony jest do krajowej sieci ekologicznej ECONET – PL. Dolina Raby jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Na obszarze LGD występują tereny włączone w europejską sieć ekologiczną NATURA 2000. Są to ostoje nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052, przebiegające przez gminy Raciechowice i Wiśniowa.

Dogodne położenie w obrębie tak zróżnicowanych warunków fizyczno-geograficznych o niejednorodnej budowie geologicznej i specyficznych warunkach klimatycznych, glebowych i ukształtowaniu terenu zdecydowały o dużej różnorodności flory i fauny. Piękne krajobrazy, wspaniałe panoramy widokowe na szlakach turystycznych, czyste powietrze i woda, duża ilość terenów leśnych, ekologiczna żywność, dogodne połączenia komunikacyjne a przede wszystkim „zakopianka" – droga łącząca Kraków z Zakopanem zachęcają do korzystania z uroków Beskidu Średniego oraz droga wojewódzka nr 964 Wieliczka – Mszana Dolna zachęcająca do wyjazdów w Beskid Wyspowy – są ogromnym potencjałem turystycznym obszaru LGD.

b) Krótki opis dziedzictwa kulturowego/zabytków.

Pierwsze zachowane wzmianki źródłowe o obecnych miejscowościach LGD nie wykraczają poza XIII-XIV w. Niektóre korzeniami sięgają początków państwa polskiego. Nasi przodkowie znaleźli tu dobre warunki o czym świadczy pradawne osadnictwo (wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe w okolicach Kornatki, góra Grodzisko k. Poznachowic Górnych oraz osady w Dobczycach). W Dobczycach wzniesiono w średniowieczu okazały zamek obronny. Przebywali tu m.in. królowie: Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło z Jadwigą, Kazimierz Jagiellończyk, przez pewien czas mieszkał św. Kazimierz wraz ze swym nauczycielem Janem Długoszem. Ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój regionu, było położenie w pobliżu węgierskiego traktu handlowego, zwanego solnym lub „drogą królewską" (via regalis). Prowadził z Krakowa, przez Wieliczkę,

Dobczyce, Myślenice, Obidową i Jabłonkę do Twardoszyna (na Węgrzech), a jego odgałęzienie pomiędzy Wieliczką a Myślenicami wiodło przez Siepraw. Od XIII w. w Dobczycach istniała komora celna, a w 1362r. miasto otrzymało przywilej organizowania cotygodniowych targów. Tak na przykład mieszkańcy osady Siepraw, którzy zajmowali się handlem i rzemiosłem wkrótce rozpoczęli produkcję szczotek, z których miejscowość słynie do dziś.

Z historią obszaru LGD związane są liczne zabytki kultury zarówno materialnej świeckiej jak i religijnej. Do najważniejszych z nich należą: XIII wieczny Zamek w Dobczycach, który usytuowany jest na wzgórzu, nad rzeką Rabą. Obok zamku usytuowany jest Skansen Drewnianego Budownictwa Ludowego z okolic Dobczyc i Myślenic. Istnieje tam Regionalne Muzeum PTTK w Dobczycach, ponadto w mieście znajduje się wiele innych cennych zabytków m.in. Kościół p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych z XV wiecznym krucyfiksem, Klasztor i Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach przy którym mieści się Muzeum Misyjne. W Gminie Lubień warty zobaczenia jest kościół parafialny w Krzeczowie p.w. św. Wojciecha, wpisany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako kościół (budynek) w całości wraz z najbliższym otoczeniem w obrębie ogrodzenia cmentarnego oraz zabytki malarstwa, rzeźby, rzemiosło artystyczne stanowiące wyposażenie kościoła parafialnego w Krzeczowie do rejestru zabytków. Willa „Pod Sośniną" która została zbudowana w 1912r. jest przykładem charakterystycznego dla przełomu XIX i XX w. poszukiwania nowej formy architektury mieszkalnej, przeznaczonej dla średniozamożnej inteligencji: urzędników, lekarzy i przemysłowców. Powstała w wyniku młodopolskiej fascynacji krajobrazem Tatr i tradycyjną architekturą Podhala, na bazie, której powstał styl witkiewiczowski. Gmina Pcim również ma bogaty dorobek historyczny jak i kulturowy. Wartym odwiedzenia jest Kościół Parafialny p.w. św. Mikołaja w Pcimiu. Do najcenniejszego wyposażenia należy chrzcielnica kamienna o cechach późnogotyckich z 1638r. oraz dzwon z ludwisarni w Brzegu, odlany w 1739r. Z kościoła pochodzi rzeźba św. Mikołaja, datowana na 4 ćw. XIV w., przechowywana w muzeum w Myślenicach. Piękna polichromia na stropie starej części kościoła, przedstawiająca Przemienienie Pańskie, namalowana została w 1910r. W Gminie Raciechowice warte zobaczenia są Dwory np. w Bojańczycach, Komornikach pochodzące z okresu XVIII/XIX w. Na Szlaku Architektury Drewnianej znajdują się Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Starszego i Katarzyny Aleksandryjskiej w Raciechowicach zbudowany w 1720r. na miejscu poprzedniego kościoła z XVII w., oraz Kościół Parafialny p.w. Rozesłania Świętych Apostołów w Gruszowie z I połowy XVI w. W Gminie Siepraw warty obejrzenia jest drewniany kościół z I połowy XVII w pod wezwaniem św. Marcina w Sieprawiu (który m.in. znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej), kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła, drewniana kaplica w Łyczance z 1861r. z kopią obrazu Matki boskiej z Zakliczyna z końca XVIII w., drewniany kościół w Zakliczynie p.w. Wszystkich Świętych z 1773r. z rokokowymi ołtarzami i krzyżem pochodzącym z lat 1430-1440. Gmina Tokarnia obfituje w bogate dziedzictwo kulturowe w zakresie budownictwa ludowego, zabytków ruchomych, etnograficznych czy krajobrazu kulturowego. Na terenie gminy Tokarnia występuje wiele zespołów architektonicznych i obiektów zabytkowych o charakterze regionalnym. Na szczególną uwagę zasługują dwa zespoły dworskie w Skomielnej Czarnej i Tokarni. W Skomielnej zachował się skromny zespół dworski: kaplica drewniana (ok. 1770r.), z wieżą z 2 poł. XIX w. (w ołtarzu namalowane m.in. herby Radwan i Trąby), drewniany dwór Łodzińskich z pocz. XIX w. (przebudowany w 1908r.). W kościele parafialnym znajduje się uznany za cudowny obraz Matki Boskiej, przywieziony z Kołomyi. Najstarszy zabytek Skomielnej Czarnej to łaskami słynący obraz Matki Boskiej. W Tokarni warto zobaczyć Dwór Targowskich pochodzący z pocz. XIX w. W gminie Wiśniowa, także znajdujące się na Szlaku Architektury Drewnianej, również są zabytki, jak np. Kościół św. Marcina w Wiśniowej. Z historią tej gminy wiąże się odbudowane na górze Lubomir Obserwatorium Astronomiczne, które zapoczątkowało działalność na tym terenie w początkach XIX w.

Krajobraz kulturowy to zabudowa mało zwarta i spontanicznie rozrzucona nieraz aż po szczyty wzgórz. W dolinach wzdłuż ciągów „ulicówka" przechodząca w centrach w zwartą zabudowę. Dominantami są przeważnie obiekty sakralne (kościoły). Charakterystycznym elementem są również liczne kapliczki przydrożne.

Niematerialne dziedzictwo kulturowe przejawia się głównie poprzez kultywowanie tradycji, folklor, twórczość ludową, rzemiosło. Na naszym obszarze istnieje wiele zespołów regionalnych i grup folklorystycznych. Takim zespołem są m.in. Zespół Pieśni i Tańca „Dobczyce", „Zagórzanie" z Lubnia, „Toporzanie" z Tenczyna, „Cyrniawa" z Krzeczowa, Zespół Regionalny Pcimianie a także Zespół Pieśni i Tańca Pcimianie, Orkiestra Dęta Orzeł z Trzebuni, Grupa Folklorystyczna z Sieprawia, Zespół Regionalny z Raciechowic, Zespół Regionalny: „Kliszczacy" z Tokarni, oraz Zespół Regionalny Banda – Burek w Wiśniowej. Większość zwyczajów ma podobny charakter oraz podobne tańce i piosenki regionalne i obrzędy.

Warto także zwrócić uwagę na odbywające się na obszarze LGD imprezy cykliczne. Każda z gmin organizuje dożynki, święta poświęcone tradycjom narodowym i niepodległościowym. Wiśniowa (II/III) organizuje Memoriał im. Kazimierza Bubuli, zaś we wrześniu (wspólnie z Dobczycami) Sztafetę Szlakiem Walk Partyzantów AK i BCh. W Sieprawiu zimą odbywa się Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych i Tradycyjnych a latem Piknik Folklorystyczny. W Pcimiu odbywają się Święto Niezapominajki, Kliszczaka, Pieczonego Ziemniaka. Natomiast w Dobczycach w maju na Zamku Królewskim otwierany jest Sezon Turystyczny i odbywa się Turniej Rycerski, zaś w lipcu Dni Dobczyc. W Raciechowicach odbywa się we wrześniu Święto Jabłka i Gruszki, które budzi duże zainteresowanie, a na początku sierpnia w Tokarni Festyn ludowy. W Lubniu wiosną konkurs palm wielkanocnych, a w lipcu piknik nad Rabą, Festiwal Orkiestr Dętych oraz Dni Lubnia w sierpniu. Wszystkie te imprezy cykliczne przyciągają coraz większą liczbę odwiedzających turystów. Podczas nich prezentowane są wyroby kulinarne, rękodzieło i sztuka ludowa.

c) Krótką charakterystykę obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki, informacja dotycząca liczby gospodarstw agroturystycznych.

Obszar LGD Turystyczna Podkowa, to przede wszystkim region rolniczy ze wskazaniem na uwarunkowania turystyczno-rekreacyjne. Turystyka będzie stanowiła jeden z najważniejszych czynników w Lokalnej Strategii Rozwoju. Rzeźba terenu, warunki turystyczne, a jednocześnie bliskość Krakowa, położenie przy najważniejszych szlakach komunikacyjnych małopolski oraz wiele innych czynników pozwoli zapewnić mieszkańcom nowe źródła dochodu, rozwinąć nowe gałęzie turystyki, a także zadbać o zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu. Lokalna Strategia Rozwoju wskazuje na nierozerwalność terenu gmin łączących obszar LGD, co zapewniają szlaki komunikacyjne, szlaki rowerowe i trasy narciarskie, które przebiegają lub będą przebiegać przez obszar LSR.

Tradycje i kultura ludowa, które w większości mają w gminach podobne korzenie, są dla wielu mieszkańców i środowisk społecznych punktem wspólnych działań, projektów, wspólnych przedsięwzięć. Jak już zostało wykazane w LGD Turystyczna Podkowa można odnaleźć podobne zwyczaje, podobne obyczaje – na wielu stołach skosztujemy podobnych smaków, chociaż podobieństwo nie znaczy, „to samo". Dlatego projekty, realizowane w ramach LSR podkreślać będą, w oparciu o podobieństwa (cele ogólne) cechy charakterystyczne dla poszczególnych gmin (cele szczegółowe).

W związku z wymienionymi walorami środowiska przyrodniczego i zasobami kultury oraz dużym ruchem komunikacyjnym na tym obszarze powoli rozwija się turystyka. Na obecną chwilę bazę noclegową zapewniają hotele i pensjonaty ale przede wszystkim liczne gospodarstwa agroturystyczne, które zachęcają turystów do obcowania z tutejszą kulturą, przyrodą i tradycjami. Na naszym obszarze jest ich 30 (W Gminie Dobczyce 2, Lubień 7, Pcim 3, Raciechowice, 5, Siepraw 2, Tokarnia 2, Wiśniowa 7). Położenie w pobliżu gór i jeziora, widokowe trasy do przejażdżek rowerowych, żywe tradycje mieszkańców kultywowane przez KGW, domy kultury i Stowarzyszenia są dużym potencjałem do rozwoju tego obszaru.

Przedsięwzięcia, które wskazane zostały w ramach LSR, w pełni opierają się na specyfice obszaru LGD Turystyczna Podkowa. Wykorzystując ukształtowanie terenu a także bogactwo kultury, pozwalają m.in.: na rozwój działalności pozarolniczej, która pozwoli na tworzenie nowych miejsc pracy; pomogą wykreować nowy produkt turystyczny ale także umocnić się tym, które już są obecne na rynku; rozwinąć usługi sportowe i turystyczne; wykorzystać potencjał osób nowo osiedlających się, a także obecnych mieszkańców; wzmocnić współpracę pomiędzy organizacjami pozarządowymi.

Przedsięwzięcia wskazane w LSR, opierają się na specyfice terenu LGD, a także wykazują związek i spójność z jej uwarunkowaniami historycznymi, kulturowymi, przyrodniczymi i geograficznymi, będą one miały w znaczącej mierze charakter edukacyjny. Edukacja ta będzie ważna nie tylko na poziomie szkół (dzieci, młodzież), ale także istotna będzie podczas spotkań w ramach szkoleń, warsztatów czy też lekcji żywej historii (muzea, Izby Regionalne, spotkania z Kołami Gospodyń Wiejskich, twórcami ludowymi itp.).

d) Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru (krótki opis produktów charakterystycznych występujących na obszarze), w tym promocji i sprzedaży takich produktów.

Na obszarze LGD istnieje ogromny potencjał w wypromowaniu lokalnych produktów zarówno kulinarnych jak i niekulinarnych i wprowadzeniu ich na rynek, a które będą charakterystycznym elementem promującym obszar LGD. Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa wspiera już zarejestrowany produkt tradycyjny wpisany na ogólnopolską listę produktów tradycyjnych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jakim jest „Jabłko z Raciechowic". Dzięki temu przez obszar LGD Turystyczna Podkowa przebiega także Małopolski Szlak Owocowy. Warto dodać, że „Jabłko z Raciechowic" zostało zarejestrowane jako pierwszy produkt tradycyjny w Małopolsce. W obecnej chwili kolejne produkty zostały zarekomendowane prze Samorząd Województwa Małopolskiego do wpisania ich na listę produktów tradycyjnych są to tradycyjnie wędzone wyroby z Raciechowic: „Boczek tradycyjny raciechowicki", „Szynka tradycyjna raciechowicka", „Schab tradycyjny raciechowicki".

Podczas organizowanych przez gminy Turystycznej Podkowy imprez cyklicznych, odbywają się konkursy potraw regionalnych, w których uczestniczą Koła Gospodyń Wiejskich, gospodarstwa agroturystyczne. W wyniku działań własnych LGD oraz wspólnego projektu współpracy wśród Lokalnych Grup Działania Powiatu Myślenickiego, zebrano znaczący zasób informacji o tradycjach kulinarnych i rękodzielniczych obszaru LSR, które w nowym okresie programowania mogą stanowić podwaliny do powstania produktów lokalnych. W ramach nowej LSR zaplanowano projekty współpracy ukierunkowane na promocję obszaru LGD, w tym zwłaszcza wypromowanie produktów lokalnych (kulinaria, rękodzieło, sztuka ludowa itp.).

e) Opis innych/pozostałych obszarów tematycznych istotnych z punktu widzenia realizacji przyszłej strategii.

Charakterystyka ludności obszaru LGD – uwarunkowania społeczne.

Na obszar funkcjonalny Lokalnej Grupy Działania Turystyczna Podkowa składa się 7 gmin: Dobczyce, Lubień, Pcim, Raciechowice, Siepraw, Tokarnia, Wiśniowa.

Tabela 15. Charakterystyka obszaru

Gmina	Powierzchnia ogółem w km²	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały	Kobiety	Mężczyźni	Gęstość zaludnienia na os/km²
Dobczyce	66	15114	7602	7512	226
Lubień	75	9891	5026	4865	131
Pcim	89	10877	5424	5453	122
Raciechowice	61	6197	3100	3097	101
Siepraw	32	8450	4262	4188	265
Tokarnia	69	8561	4165	4396	125
Wiśniowa	67	7218	3605	3613	108
Obszar LGD	459	66308	33184	33124	1078

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

Łączna liczba ludności zamieszkującej obszar LGD to 66 308 osób (dane GUS, stan na 31.12.2013), co stanowi 1,97% ogółu mieszkańców Małopolski oraz 53,48% ogółu mieszkańców Powiatu Myślenickiego. Uwzględniając strukturę płci, wśród osób zamieszkałych na obszarze LGD Turystyczna Podkowa nieznaczną większość stanowią kobiety 50,04%, a mężczyźni 49,96%.

Biorąc pod uwagę zmiany, jakie zaszły na obszarze LGD w ciągu ostatnich lat, przygotowano zestawienie liczby ludności obejmującej okres od roku 2009 do końca 2014 roku. Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych (BDL GUS).

Na poniższym wykresie widać, że w latach 2009-2014 liczba ludności na terenie obszaru Lokalnej Grupy Działania Turystyczna Podkowa z roku na rok systematycznie wzrasta. W porównaniu do roku 2009 liczba mieszkańców na koniec 2014r. zwiększyła się o 2773 osoby co stanowi wzrost o 4,34% mieszkańców obszaru LGD. Poniżej prezentujemy wykres dotyczący liczby ludności w poszczególnych gminach w latach 2009-2014. Na wykresie zaznaczono także, na dole, wartość bazową mieszkańców w 2009r. a na górze liczbę mieszkańców w roku 2014r.

Wykres 2. Zmiany liczby mieszkańców na obszarze LGD w latach 2009-2014

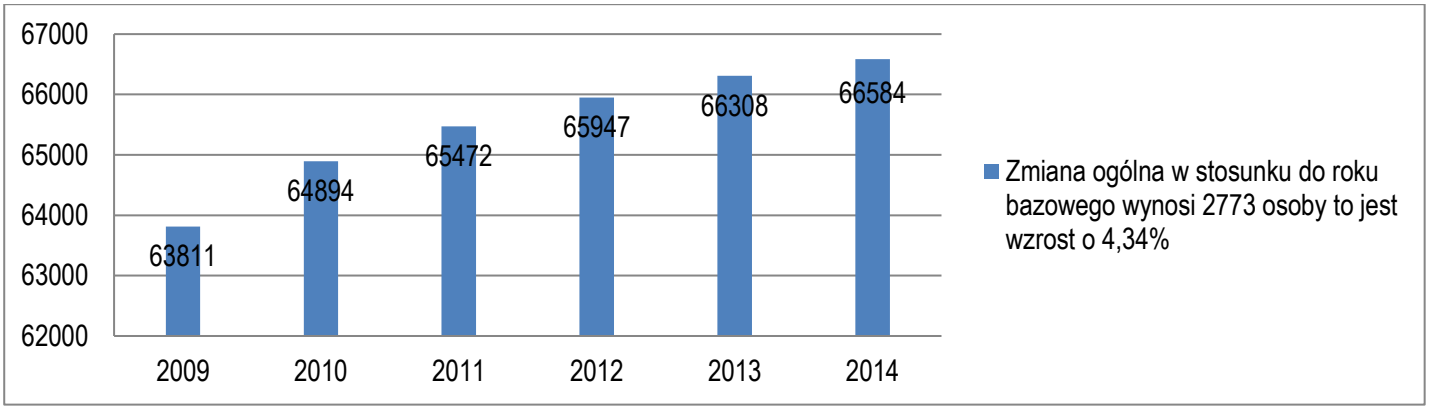

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

Wykres 3. Zmiana liczby mieszkańców w poszczególnych gminach obszaru LGD w latach 2009-2014

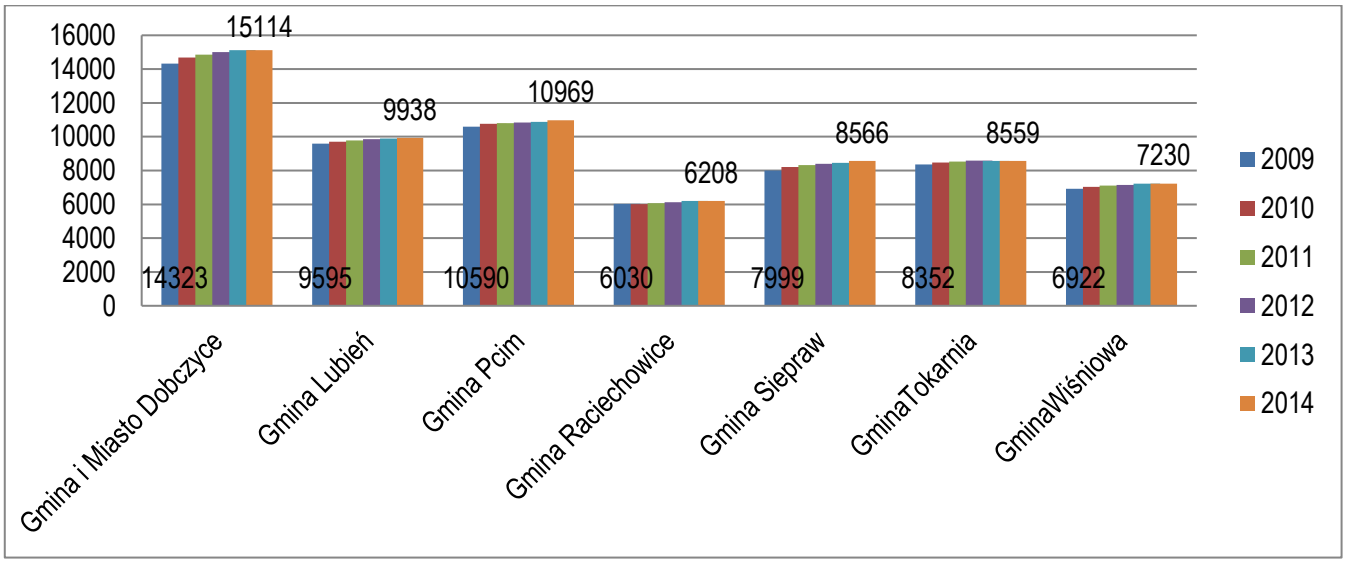

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2014r.)

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż największy wzrost liczby mieszkańców odnotowało Miasto i Gmina Dobczyce (791 osoby), a najmniejszy Gmina Raciechowice (178 osób). Na przełomie ostatnich 6 lat wpływ na wzrost liczby ludności na terenie LGD ma dodatnie saldo migracji. Coraz więcej ludzi odnajduje swoje nowe miejsce zamieszkania na obszarze LGD.

Tabela 16. Migracja na ternie LGD

Migracja / Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo migracji ogółem	134	186	278	207	119	150
Saldo migracji wewnętrznych	115	184	267	204	142	153
Saldo migracji zagranicznych	19	2	11	3	-23	-3

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2014r.)

Ten trend należy wiązać z migracją ludności miejskiej z Krakowa na tereny wiejskie, atrakcyjnie geograficznie, turystycznie i przyrodniczo. Dodatkowo opracowano także zestawienie pokazujące przebieg procesów demograficznych na obszarze LGD w latach 2009 – 2014.

Wykres 4. Przebieg procesów demograficznych na obszarze LGD w latach 2009 – 2014

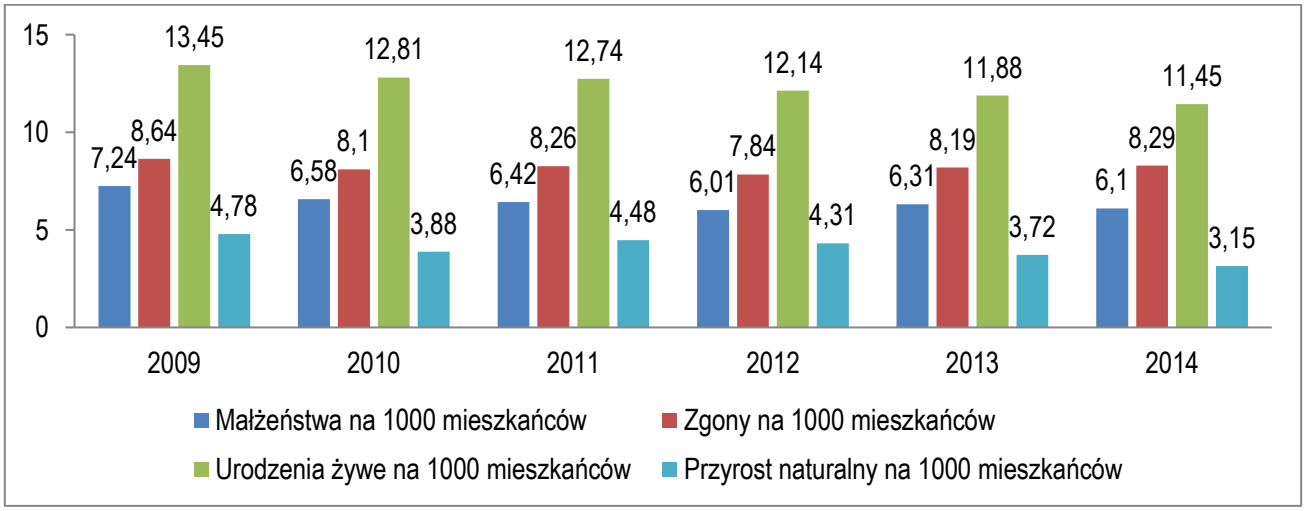

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2014r.)

Można zauważyć, że w 2009 roku wszystkie wymienione wyżej współczynniki klasyfikowały się najwyżej. Pomimo tego, że od tego roku współczynnik urodzeń żywych nieco spadał, to mimo tego przez kolejne lata przyrost naturalny był dodatni. Oznacza to, że na obszarze LGD więcej jest urodzeń żywych niż zgonów. Możemy zatem mówić o dodatnim współczynniku przyrostu dla rozpatrywanego

okresu, a jego wartość uśredniona wynosi 4,1%. Zatem na każde 1000 osób, populacja obszaru zwiększyła się o 4.1 osoby. Warto podkreślić, że jest to dość wysoki współczynnik w skali zarówno kraju jak i województwa.

Badając demografię ludności obszaru zwrócono uwagę także na strukturę wieku ludności, którą najlepiej przedstawić za pomocą liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli 0-17 lat, w wieku produkcyjnym, czyli 18-59 dla kobiet oraz 18-64 dla mężczyzn, a także poprodukcyjnym powyżej 60+ lat dla kobiet i 64 + lat dla mężczyzn.

Wykres 5. Struktura ludności obszaru LGD w latach 2009 - 2014 w podziale na ekonomiczne grupy wieku

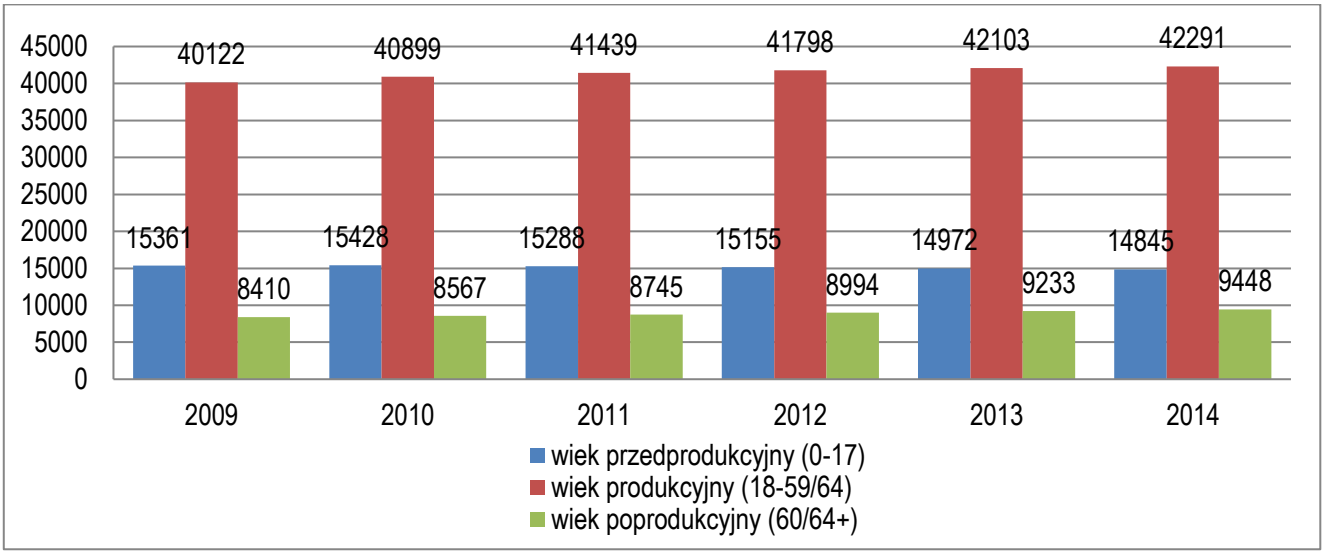

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2014r.)

Dokonując analizy na przestrzeni lat 2009-2014 struktura wieku ludności obszaru LGD wykazuje trend malejący jeżeli chodzi o osoby w wieku przedprodukcyjnym, a rosnący w przypadku osób w wieku produkcyjnym. Największy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym miał miejsce w 2014r., kiedy wartość ta obniżyła się w porównaniu z rokiem bazowym o 3,3 punkty procentowe, to jest 516 osób.

Tabela 17. Ludności obszaru LGD w gminach – wg grup wieku w 2013r

Wiek/Gmina	Dobczyce	Lubień	Pcim	Raciechowice	Siepraw	Tokarnia	Wiśniowa	Obszar LGD
0-4	986	650	666	409	496	543	479	4229
5-9	893	607	673	334	522	603	467	4099
10-14	834	660	715	338	506	545	441	4039
15-19	1008	722	774	390	554	622	455	4525
20-24	1211	792	876	526	677	770	620	5472
25-29	1305	835	883	516	726	682	593	5540
30-34	1399	787	856	525	663	711	602	5543
35-39	1152	742	774	456	659	605	528	4916
40-44	966	656	720	371	581	590	446	4330
45-49	951	609	712	369	562	556	428	4187
50-54	997	637	680	423	566	590	460	4353
55-59	1029	537	687	407	552	450	436	4098
60+	2977	1783	2079	1199	1680	1596	1324	10977

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

Można zatem mówić o tendencjach, widocznych na poziomie krajowym i europejskim czyli o procesie starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to jest związane zarówno z faktem nastawienia młodego pokolenia na własną edukację i karierę zawodową, wydłużenia się wieku, pod względem zawierania związków małżeńskich, a co za tym idzie odsuwania w czasie decyzji o założeniu rodziny a także decydowaniem się na mniejszą liczbę dzieci w rodzinie, czy też wzrostem przeciętnego trwania życia.

Wykres 6. Ludności obszaru LGD wg grup wieku w 2013r.

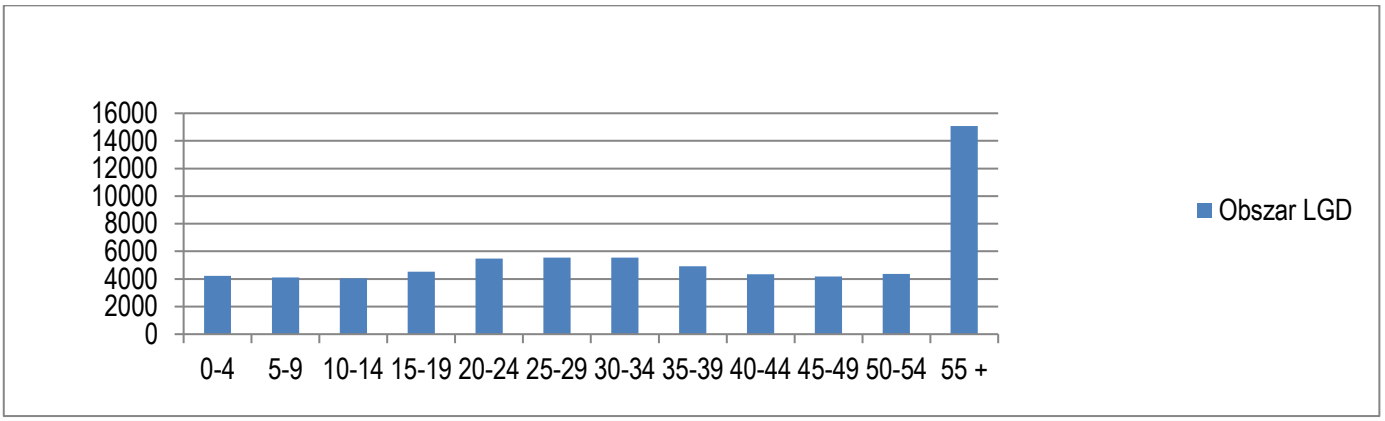

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

Wzrost liczby seniorów wiąże się między innymi ze zwiększeniem obciążenia systemu ochrony zdrowia kosztami opieki nad tą grupą ludności oraz opracowanie programów profilaktycznych, mających na celu zachowanie sprawności fizycznej i psychicznej do późnego wieku. Warto zwrócić uwagę na konieczność przystosowania infrastruktury technicznej i społecznej do potrzeb osób w wieku poprodukcyjnym, aby uniknąć spadku jakości życia mieszkańców LGD.

Społeczność obszaru.

Dokonując analizy wieku społeczności obszaru w 2013 roku, wysunięto poniższe wnioski. Największą grupę społeczności obszaru LGD stanowią osoby w wieku od 20 – 39 roku życia, jest to bowiem aż 32%, kolejną grupę 26% stanowią osoby w wieku 40 – 59 lat a nieznacznie mniej bo 25% to osoby w wieku od 0 – 19 lat. Z analizy wynika, że najmniejszą część ludności obszaru 17% stanowią osoby powyżej 60 roku życia. Zatem społeczeństwo obszaru LGD jest stosunkowo młode. Widać wyraźną przewagę także ludności w wieku przedprodukcyjnym 14 972 osoby w stosunku do liczby ludności wieku poprodukcyjnym 9 233 osób. W strukturze płci widoczna jest równowaga w liczbie kobiet i mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym, a w wieku produkcyjnym nieznaczna przewaga mężczyzn. Natomiast w wieku poprodukcyjnym liczba kobiet jest prawie dwukrotnie większa od liczby mężczyzn.

Wykres 7. Struktura ludności obszaru LGD w 2013r. według czterech grup wiekowych obszaru

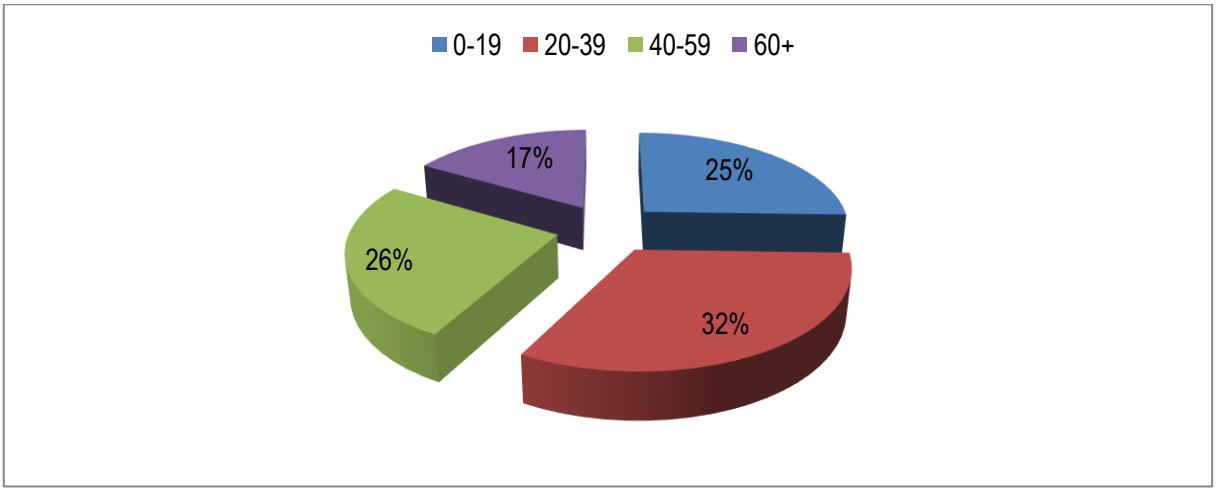

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

Tabela 18. Struktura wiekowa ludności obszaru LGD wg płci w 2013r.

	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Kobiety	7327	19587	6270
Mężczyźni	7645	22516	2963
Razem	14972	42103	9233

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31.12.2013r.)

Inną charakterystyczną cechą społeczności obszaru jest jej napływowy charakter, co należy wiązać z migracją ludności miejskiej z Krakowa na tereny wiejskie, atrakcyjnie geograficznie, turystycznie i przyrodniczo, a dodatkowo o znacznie lepszej jakości powietrza. Dokonując analizy obszaru zauważono, że współczynnik migracji ogółem osiągnął najwyższy poziom w 2012 roku, a w dwóch kolejnych latach nieco spadł. Jednakże w dalszym ciągu migracja jest dodatnia na obszarze LGD. Nowi mieszkańcy to głównie osoby pracujące poza obszarem LGD, traktujący swoje nowe miejsce zamieszkania jako ucieczkę przed zgiełkiem miasta. Nowi mieszkańcy z trudem integrują się z wcześniej osiadłą społecznością, nie znajdując wspólnego języka, co do potrzeb i nie utożsamiają się ze swoim miejscem zamieszkania. Jednocześnie nowi mieszkańcy obszaru LGD mają dość duże oczekiwania w stosunku do władz w celu zapewnienia im atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, kulturalnej i edukacyjnej. Wynikiem takiej postawy jest w efekcie słabe zaangażowanie w działalność społeczną na rzecz swojej miejscowości i stawianie na dalszym planie problemów związanych z integracją, dbałością o zachowanie dziedzictwa kulturowego, historycznego, przyrodniczego obszaru LGD. Z drugiej strony podobne oczekiwania wyrażają młodzi mieszkańcy obszaru którzy zakomunikowali je podczas przeprowadzanych konsultacji społecznych na obszarze LGD.

Zderzenie się dwóch grup osadniczych o różnych oczekiwaniach, bliskość obszaru metropolii krakowskiej jako miejsca podstawowego „pracodawcy" dla osób, którzy tam właśnie pracują, a zarazem osoby poszukujące pracy mają szerszą ofertę na rynku pracy i większe możliwości znalezienia zatrudnienia zgodnego z wykształceniem i kwalifikacjami. Zazwyczaj wiąże się to jednak z brakiem czasu na działalność społeczną ze względu na ludzkie zmęczenie spowodowane nie tylko pracą, ale i dojazdami do pracy. Pomimo tego, iż do samego Krakowa nie jest stosownie daleko, to jednak trzeba też wziąć pod uwagę czas spędzony w korkach na terenie miasta Krakowa – zwłaszcza w godzinach porannych jak i popołudniowych. Te elementy prowadzą między innymi do braku integracji mieszkańców obszaru oraz braku kontynuacji dziedzictwa kulturowego, co w dużym stopniu prowadzi do rozwarstwienia społeczeństwa i wynikającej z tego słabej aktywności w działaniach społecznych, mimo istniejącego potencjału w postaci dobrze wyposażonych i wyremontowanych świetlic wiejskich, bogatego dziedzictwa kulturowego, materialnego jak i niematerialnego, przyrodniczego i turystycznego. Spoiwem dla społeczności lokalnych mogłoby być wsparcie dla działań zawierających wspólny mianownik, którym była by oparta na potencjale obszaru atrakcyjna dla tych grup oferta w sferze działalności edukacyjnej jak i rekreacyjnej, ale realizowana przez tą społeczność.

ROZDZIAŁ IV ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	Odniesienie do diagnozy	SŁABE STRONY	Odniesienie do diagnozy
Unikalne walory przyrodniczo-krajobrazowe, zróżnicowana rzeźba terenu jako potencjał turystyczny i rekreacyjny obszaru LGD. (Pogórze Wielickie, Beskid Średni, Beskid Wyspowy, Jezioro Dobczyckie piękne krajobrazy łąki i pola uprawne, tworzące krajobraz charakterystyczny dla podgórskich miejscowości, malowniczo położone rzeki, liczne lasy i doliny, liczne punkty widokowe)	Rozdział 3.7.a diagnozy	Słabo rozwinięta wspólna promocja i informacja turystyczna obszaru LGD, brak zintegrowanego systemu informacji turystycznej, kulturalnej i sportowej (słabo rozbudowana sieć szlaków turystycznych, ścieżek, ciągów komunikacyjnych, tras i ścieżek rowerowych)	Rozdział 3.5 diagnozy

Atrakcyjność turystyczna obszaru, duża liczba gospodarstw agroturystycznych i dogodne położenie obszaru LSR względem sąsiednich atrakcji turystycznych i kulturowych (m.in. Kraków, Wieliczka, Wadowice, Rabka-Zdrój, Zakopane,)	Rozdział 3.7.b; 3.7.c diagnozy	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczno –wypoczynkowa (niewystarczająco wyposażona baza noclegowa i gastronomiczna, brak małej infrastruktur turystycznej takiej jak: ławki, altany, miejsca biwakowe i miejsca wypoczynku, brak oznakowania atrakcji turystycznych, nie aktualne mapy, przewodniki, albumy i informatory turystyczne, zbyt mało miejsc parkingowych)	Rozdział 3.5 diagnozy
Dogodna lokalizacja i bliskość Krakowa oraz dobre połączenia drogowe i komunikacyjne z większymi miejscowościami i miastami. (droga krajowa nr 7 „Zakopianka", drogi wojewódzkie: droga nr 964 Wieliczka –Mszana Dolna, droga 967 Myślenice-Bochnia)	Rozdział 3.7.a diagnozy	Słabo rozwinięta i niewystarczająca komunikacja zbiorowa i indywidualna na terenach gmin pomiędzy miejscowościami oraz pomiędzy gminami obszaru LGD oraz słaba infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, drogi)	Rozdział 3.5 diagnozy
Lokalne dziedzictwo kulturowe mieszkańców obszaru LGD zarówno: bogate dziedzictwo historycznie (muzea, drewniane obiekty sakralne i skansen na szlaku Architektury Drewnianej) kulturowe (kultywowanie lokalnych obrzędów, tradycji przekazywanych z pokolenia na pokolenie, wiedza wyobrażenia, idee i wartości, zwyczaje, umiejętności, rękodzieło i sztuka ludowa, działalność zespołów regionalnych i folklorystycznych chórów, orkiestr dętych, Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych, potrawy regionalne produkty turystyczne i lokalne i tradycyjne)	Rozdział 3.7.a diagnozy	Słabo rozwinięte Instytucje Kultury lub ich brak. (brak innowacyjnych rozwiązań w obszarze kultury np. elektronicznego wypożyczania książek w tradycyjnych bibliotekach, brak profesjonalnych miejsc do organizacji koncertów, brak sal widowiskowych, amfiteatrów na koncerty i imprezy plenerowe, brak profesjonalnej obsługi dźwiękowej i oświetleniowej przy wydarzeniach kulturowych na ternie gmin oraz trudność w dotarciu z informacjami i ogłoszeniami o wydarzeniach kulturalnych w miejscowościach obszaru LGD	Rozdział 3.5 diagnozy
Aktywność klubów sportowych i zainteresowanie organizowanymi zajęciami	Rozdział 3.4 diagnozy	Niewystarczająca infrastruktura sportowo rekreacyjna, która wpływa na niską ofertę zajęć sportowych i rekreacyjnych na terenie obszaru LGD	Rozdział 3.5 diagnozy
Aktywność lokalnych organizacji pozarządowych oraz mieszkańców	Rozdział 3.4 diagnozy	Obojętność i słaba współpraca organizacji pozarządowych i brak integracji mieszkańców nastawionych na rywalizację i konkurencję pomiędzy organizacjami bądź wioskami	Rozdział 3.5 diagnozy

Kreatywni, zaangażowani i pracowici mieszkańcy obszaru LGD	Rozdział 3.2 diagnozy	Zaniedbane przestrzenie publiczne na terenach miejscowości, wpływające negatywnie na mieszkańców i turystów oraz niewystarczająca infrastruktura drogowa (chodniki) w mniejszych miejscowościach	Rozdział 3.5 diagnozy
Potencjał terenów wiejskich w tym: gospodarstw rolniczych, sadowniczych, ekologicznych i agroturystycznych	Rozdział 3.2 diagnozy	Niewystarczająca promocja o produkcji rolnej i produkcie lokalnym oraz słaba oferta i wsparcia i brak alternatywy dla rolników, a także ubożenie społeczeństwa w skutek bezrobocia, mało dochodowych gospodarstw rolnych lub bezradności prowadzące do ubóstwa i wykluczenia społecznego	Rozdział 3.5 diagnozy
Potencjał przedsiębiorczości mieszkańców na obszarze LGD	Rozdział 3.2 diagnozy	Bezrobocie na terenie LGD, brak miejsc pracy na terenie LGD dla ludzi młodych i wykształconych oraz brak wsparcia i pomocy samorządów dla przedsiębiorców lub brak stref przesyłowych	Rozdział 3.5 diagnozy
Dobra infrastruktura edukacyjna szkół i dobrze rozwinięte szkolnictwo	Rozdział 3.7.e diagnozy	Brak oferty edukacyjnej skierowanej dla dzieci i młodzieży poza godzinami lekcyjnymi oraz bak oferty edukacyjnej podnoszącej kwalifikację osób bezrobotnych, 50+ w tym seniorów	Rozdział 3.5 diagnozy
Wysoka jakość środowiska przyrodniczego specyficzny mikroklimat i wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców – część gmin objęta obszarami NATURA 2000	Rozdział 3.7.a diagnozy	Brak podstawowych usług dla ludności wiejskiej (brak kanalizacji, wodociągów, sieci gazowych)	Rozdział 3.5 diagnozy

SZANSE	Odniesienie do diagnozy	ZAGROŻENIA	Odniesienie do diagnozy
Rozwój turystyki na obszarze LGD: (w tym agroturystyki) związany z wzrastającym zainteresowaniem dziedzictwem kulturowym wsi, rękodzielnictwem, sztuką ludową lokalnymi produktami i kuchnią lokalną	Rozdział 3.7.b; 3.7.c diagnozy	Bogata oferta turystyczna sąsiednich obszarów LGD i atrakcyjnie turystycznych miast	Rozdział 3.7a diagnozy
Trend zdrowego i aktywnego stylu życia w tym turystyki aktywnej (np. turystyka rowerowa i piesza)	Rozdział 3.7.c diagnozy	Wzrost patologii i osłabienie tożsamości kulturowej wywołany liberalizacją obyczajów, brakiem możliwości zagospodarowania czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży	Rozdział 3.7.e diagnozy
Moda na produkty ekologiczne	Rozdział 3.7.d diagnozy	Niewystarczająca ilość lokalnych produktów i usług rosnące koszty pracy i w dalszym ciągu przepisy prawa niesprzyjające rozwojowi oferty produktów lokalnych	Rozdział 3.7.d diagnozy
Wspólna zintegrowana promocja obszaru LGD i talenty miejscowej ludności szansą na rozpoznawalność LGD (np. sportowe)	Rozdział 3.7.c diagnozy	Możliwość wystąpienia klęsk żywiołowych (powódź, susza, silne opady gradu, obfite opady śniegu, osuwiska ziemi, huragany, trąby powietrzne, pożary lasów, plagi szkodników)	Rozdział 3.7.a diagnozy
Potencjał przedsiębiorców i zaangażowanie ich do partycypacji z lokalnymi stowarzyszeniami i mieszkańcami LGD w celu wspólnych działań i zmniejszenia bezrobocia na obszarze LSR	Rozdział 3.2 diagnozy	Brak przemian strukturalnych wsi	Rozdział 3.2 diagnozy
Wykorzystanie potencjału mieszkańców w tym stowarzyszeń, KGW, OSP a także JST do pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania	Rozdział 3.4 diagnozy	Rozproszona zabudowa połączona z dużą ilością małych miejscowości oraz brak Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego powoduje zaniechanie inwestycji na tych obszarach	Rozdział 3.7.e diagnozy
Wzrostowa tendencja do wyprowadzania się z dużych zanieczyszczonych miast i osiedlania się na terenach wiejskich	Rozdział 3.7.e diagnozy	Niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru LGD	Rozdział 3.7.c diagnozy
Czyste środowisko naturalne i bogactwo przyrody	Rozdział 3.7.a diagnozy		

Wnioski wynikające z analizy SWOT

W analizie SWOT zostały zawarte stwierdzenia, które wynikają bezpośrednio z diagnozy obszaru i tylko te, które będą wspierane przez podejście RLKS w ramach PROW 2014-2020. Przedstawiona strategia bazować będzie na przezwyciężeniu słabych stron obszaru realizacji strategii i będzie koncentrować się na:

- Wzbogacenie i poprawa oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej dla istniejących Domów Kultury i świetlic wiejskich lub innych obiektów dostępnych publicznie.
- Stworzenie oferty turystycznej obszaru i wypromowanie obszaru dla turystyki kulturowo – przyrodniczo-rekreacyjnej dla mieszkańców LGD jak i odwiedzających gości i turystów.

- Podniesienie standardów obiektów noclegowych i gastronomicznych w istniejących obiektach i wsparcie nowopowstałych obiektów świadczących usługi w tym zakresie.
- Inicjowanie wsparcia dla podmiotów, które stworzą warunki do lepszego przemieszczania się komunikacją na terenach gmin pomiędzy miejscowościami obszaru LGD.
- Stworzenie oferty dla dzieci i młodzieży i dorosłych w szczególności włączające zdefiniowane grupy defaworyzowane.
- Wzbogacenie i poprawa oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych na terenie obszaru LGD.
- Inicjowanie i promowanie produktów tradycyjnych i lokalnych związanych ze specyfiką obszaru.
- Podniesienie świadomości mieszkańców obszaru w zakresie wiedzy o możliwościach i dobrych warunkach (w tym ekologii i zastosowania nowoczesnych technologii do ochrony klimaty) do rozwoju przedsiębiorczości.
- Zwiększenie działań w kierunku integracji mieszkańców i partycypacji pomiędzy organizacjami obszaru LGD.
- Podniesienie wiedzy lokalnej społeczności w zakresie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych mieszkańców.

Powyższe działania będą realizowane przy wykorzystaniu takich silnych stron i szans obszaru jak:

- Dobre warunki dla rozwoju przedsiębiorczości ze względu na położenie obszaru, atrakcyjność turystyczną oraz osoby poszukujące pracy.
- Istniejąca baza gospodarstw agroturystycznych i innych obiektów noclegowo-gastronomicznych
- Możliwość wykorzystania funduszy europejskich dla obszarów wiejskich w tym dla podejścia LEADER.
- Potencjał kulturowo – historyczno – przyrodniczy, w tym unikalne obiekty i elementy kultury materialnej.

Przy realizacji wszystkich działań jak i w dalszej perspektywie należy zwrócić uwagę na takie zagrożenia jak:

- Konkurencyjna oferta sąsiednich obszarów LGD i większych miast.
- Możliwość wytępienia klęsk żywiołowych.
- Wzrost patologii i osłabienie tożsamości kulturowej wywołany liberalizacją obyczajów, brakiem możliwości zagospodarowania czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży
- Skomplikowane procedury niesprzyjające rozwojowi oferty produktów lokalnych przepisy i ustawy.
- Chaotyczność w zagospodarowani przestrzeni publicznej.

ROZDZIAŁ V CELE I WSKAŹNIKI

5.1. Logika realizacji LSR

Poniżej przedstawiono schematy, które ukazują ciąg przyczynowo - skutkowy realizowanych w ramach strategii celów, przedsięwzięć i wskaźników. Schematy pokazują logiczne relacje pomiędzy sformułowanymi problemami kluczowymi i przyczynami, które wynikły z badań i konsultacji społecznych, a negatywnymi następstwami, które zawarte zostały w diagnozie i analizie SWOT.

Z tych sformułowanych faktów dotyczących obszaru wyłoniły się sposoby likwidujące przyczyny danego negatywnego zjawiska – kluczowego problemu poprzez zaproponowane do realizacji przedsięwzięcia. Realizacja przedsięwzięć spowoduje usuwanie przyczyn problemów, co w konsekwencji wpłynie na osiąganie celów szczegółowych czyli rozwiązywanie problemów. Usuwanie przyczyn i rozwiązywanie problemów spowoduje osiąganie celów ogólnych czyli zapobiegnie negatywnym następstwom. Efekty realizacji poszczególnych celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć zostały ujęte w postaci konkretnych wskaźników liczbowych odpowiednio przypisanych, pokazujących stopień ich realizacji, jak i docelową wartość. Poniżej przedstawiono schematy logiki interwencji dla sformułowanych na podstawie analizy SWOT oraz diagnozy celów.

Realizacja celów zapisanych w LSR będzie w całości finansowana ze środków PROW 2014-2020 oraz realizowana za pośrednictwem instrumentu RLKS. W ramach planowanych działań RLSK, najważniejszym założeniem do realizacji strategii, była odpowiedź na cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich", poprzez cel ogólny **I „Przedsiębiorcze społeczeństwo na obszarze LGD Turystyczna Podkowa"**, który realizowany będzie poprzez tworzenie nowych przedsiębiorstw/ rozwój istniejących oraz tworzenie miejsc pracy na obszarze LGD Turystyczna Podkowa.

5.2. Proces formułowania celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć.

Do sformułowania I celu przyczynił się cel określony dla RLKS dotyczący tworzenia miejsc pracy w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wynikający z diagnozy problem kluczowy, którym jest zbyt mała aktywność mieszkańców i przedsiębiorców, służąca rozwojowi przedsiębiorczości.

W trakcie badań, problem rozwoju przedsiębiorczości w społeczności lokalnej był podnoszony bardzo często ze wskazaniem na brak terenów inwestycyjnych, brak strefy gospodarczej, brak wystarczającej ilości zakładów pracy, co składa się na brak sprzyjających warunków do rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw. Z tego wynika problem bezrobocia dotykający głównie młodych ludzi kończących etap edukacji szkolnej. Jest to znaczące negatywne zjawisko, którego rozwiązanie wymaga bezpośredniego wsparcia. Pośrednio realizacja celu szczegółowego pt. „Aktywni mieszkańcy w prowadzeniu działalności gospodarczej dążący do rozwoju społecznego i tworzenia miejsc pracy" wpłynie na zatrzymanie tendencji wzrostowej bezrobocia wykazanej w diagnozie, ponieważ jego podstawowym rezultatem będzie liczba utworzonych miejsc pracy, w tym samozatrudnienie. W konsekwencji ta zwiększona aktywność wpłynie, w

znaczny sposób, nie tylko na zatrzymanie wzrostu bezrobocia ale przyczyni się do wzrostu poziomu ekonomicznego obszaru w postaci wzrostu poziomu dochodów gmin z prowadzonej działalności gospodarczej poprzez podmioty gospodarcze. Realizacja celu szczegółowego jak również ogólnego nastąpi poprzez konkretne działania, które stworzą dobre warunki mieszkańcom oraz przedsiębiorcom do zakładania działalności lub ich rozwoju, określone w programie wsparcia w postaci premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji części kosztów operacji poszerzających działalność gospodarczą, a także szkoleń przygotowujących do podjęcia pracy poprzez uzupełnienie lub nabycie kwalifikacji. Możliwe będzie również doradztwo w zakresie pozyskania środków na taką działalność. **Z analizy SWOT wynika, iż obszarem korzystnym do podejmowania działalności gospodarczej są usługi w zakresie turystyki, wypoczynku, rekreacji i sportu.** Wynika to również z ukształtowania terenu (obszar LGD cechuje stosunkowo niewielka ilość gruntów rolnych dobrej klasy, natomiast występuję na nim górzyste ukształtowanie terenu). Stąd działalność rolnicza jest utrudniona i nierentowna.

PROBLEMY
Negatywne następstwa
Zatrzymanie procesu rozwoju przedsiębiorczości
Tendencja wzrostowa stopy bezrobocia

PROBLEM KLUCZOWY
Niewystarczająca aktywność mieszkańców i przedsiębiorców służąca rozwojowi przedsiębiorczości

PRZYCZYNY
Brak wiedzy szczególnie u młodych wykształconych ludzi o możliwościach inwestycyjnych obszaru, branżach
Niewystarczająca liczba osób fizycznych, w tym uprawnionych rolników, rejestrujących działalność gospodarczą na obszarze
Niewystarczająca liczba mikro przedsiębiorców poszerzających swoją działalność, służącą rozwojowi tej działalności
Niewystarczająca liczba przedsiębiorstw wykorzystujących lokalne zasoby.

Do sformułowania celu drugiego posłużyły dane zebrane w trakcie konsultacji społecznych. Wynika z nich słaba tożsamość i identyfikacją z regionem oraz niska świadomość turystycznej atrakcyjności obszaru LGD. Ta sytuacja zdiagnozowana zarówno na podstawie odczuć społeczności lokalnej jak i analizy poprzedniego okresu programowania, w tej sferze działalności pokazała, że obszar LGD, pomimo nagromadzenia pewnej ilości obiektów zabytkowych, unikalnej historii, warunków przyrodniczych sprzyjających uprawie różnych form turystyki rekreacyjnej czy innych obiektów mogących stać się atrakcjami turystycznymi, posiada niski poziom atrakcyjności turystycznej, a także jest słabo wykorzystywany zarówno przez mieszkańców obszaru jak i turystów. Na podstawie tych danych określono dwa problemy kluczowe związane z przedstawionym zagadnieniem. Pierwszym jest słaba dostępność, oznakowanie i wypromowanie obiektów oraz produktów lokalnych mogących stać się atrakcją turystyczną dla mieszkańców obszaru oraz turystów-gości, natomiast drugim brak świadomości i wiary społeczności lokalnej w swoje kompetencje, w zakresie wykorzystania lokalnego potencjału do rozwoju turystyki lokalnej, wypoczynku, rekreacji sportu. Problemy te sprawiły, że na obszarze brak jest lokalnego touroperatora, który oferowałby zintegrowany produkt turystyczny i spowodowałby wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD pomimo dużej konkurencyjności obszarów sąsiadujących takich jak Kraków, Wieliczka, Oświęcim, Zakopane i okolice. Ponadto brak współpracy w zakresie promocji między podmiotami realizującymi usługi turystyczne, wypoczynkowe, rekreacyjne i sportowe na obszarze LGD. Dla pierwszego problemu kluczowego przyczyną jest niezrozumienie roli turystyki dla tego obszaru, której rozwój mógłby przyczynić się do zmian w strukturze zatrudnienia. Z tego wynika brak zainteresowania społeczności lokalnych rozwojem turystyki poprzez własne uczestnictwo w tym procesie. Niewątpliwie duży wpływ na niską świadomość i wiarę społeczności lokalnej w sukces ma niski poziom wiedzy o historii, dziedzictwie kulturowym, tradycjach występujących na tym obszarze, skutkujący niewystarczającą liczbą produktów lokalnych bazujących na tych zasobach oraz niedostateczną promocją atrakcji turystycznych. Do rozwiązania tego problemu przyczynić mogłoby się także większe wykorzystanie imprez związanych ze specyfiką obszaru, w tym imprez markowych, jak również stworzenie produktów lokalnych pod marką LGD i ich promocja – za pomocą katalogów drukowanych oraz internetowych, promocji na targach, w punktach informacji turystycznych na obszarze LGD. Pod pojęciem produktu lokalnego należy rozumieć zarówno kulinaria jak też rękodzieło artystyczne oraz produkty z zakresu kultury i turystyki. Ponadto zauważono słabe zaangażowanie podmiotów w wykorzystanie istniejących obiektów kulturalno-sportowo-rekreacyjnych, w tym miejsc noclegowych. Niewystarczające jest oznakowanie miejsc turystycznie atrakcyjnych, zwłaszcza z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych. Ważnym elementem jest również zwiększenie działań promocyjnych, w

tym kampanii promujących atrakcje turystyczne zarówno wśród mieszkańców obszaru LGD jak i regionu Małopolski. Dodatkowym elementem wspomagającym promocję i poprawę dostępności do obiektów może stać się utworzenie centrum informacji i promocji obszaru wraz z punktami informacji turystycznej – zarówno nowymi jak i istniejącymi. Niwelowaniu przyczyn związanych z niską świadomością społeczności lokalnych będą służyły przedsięwzięcia skierowane na edukację bierną, a także czynną, związaną z podnoszeniem wiedzy o historii i zasobach obszaru, które mogą być wykorzystane do zainicjowania lokalnych produktów i usług poprzez różne formy rekreacji. Z kolei poprawę dostępu do obiektów mogących stać się atrakcjami turystycznymi będą realizować operacje związane z wykorzystaniem i poszerzaniem istniejącej bazy turystyczno-rekreacyjnej oraz z promowaniem elementów dziedzictwa kulturowego. Ponadto sprzyjać temu będzie oznakowanie różnych obiektów mogących przyczynić się do podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. Istotnym zagadnieniem związanym z tymi operacjami jest proces udostępnienia tych unikalnych elementów poprzez różne formy w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych. Końcowym elementem tego procesu oraz likwidacji wymienionych dwóch problemów jest promocja atrakcji turystycznych. Ważnym działaniem wspomagającym i oddziałującym na świadomość społeczną o walorach obszaru i tożsamości społecznej mogą być imprezy markowe, promujące lokalne produkty związane ze specyfiką obszaru oraz powstanie centrum informacji i promocji a także punktów informacji turystycznej. Wszystkie te działania, cele szczegółowe prowadzą do zmniejszania negatywnego następstwa jakim jest funkcjonująca w świadomości mieszkańców, jak i turystów nieatrakcyjność turystyczna obszaru LGD. Przeciwdziałając temu negatywnemu zjawisku sformułowany został cel strategiczny, którym jest spowodowanie, aby obszar LGD pomimo dużej konkurencji zewnętrznej, stał się atrakcyjny turystycznie zarówno dla mieszkańców obszaru, wpływając na zwiększenie ich poczucia tożsamości, jak i turystów odwiedzających obszar LGD.

Kolejny problem, wynikający ze zweryfikowanej i uzupełnionej diagnozy oraz analizy SWOT w wyniku konsultacji społecznych, a wcześniej podnoszony przez mieszkańców w badaniach społecznych, dotyczy słabej aktywności społeczności lokalnych w procesie integracji, a także postawy roszczeniowej, przy istniejącym wysokim potencjale obszaru jeśli chodzi o ilość obiektów publicznych, udostępnionych lokalnym społecznościom w postaci świetlic, Orlików, budynków użyteczności publicznej (strażnice, szkoły). Wykorzystując konsultacje społeczne określono główne przyczyny tego negatywnego zjawiska. Podstawową przyczyną niedostatecznego wykorzystania ww. obiektów publicznych, szczególnie świetlic z otoczeniem, wyrażoną przez przedstawicieli społeczności lokalnych, jest brak wykształconych animatorów, którzy prowadziliby stałe zajęcia w obiektach publicznych dla różnych grup społeczności lokalnych i którzy powinni kreować zajęcia atrakcyjne i dostosowane do potrzeb tych społeczności. Kolejną przyczyną jest także niska świadomość możliwości wykorzystania zasobów materialnych i ludzkich, a także niewielka liczba lokalnych liderów, posiadających wiedzę i umiejętności w zakresie angażowania społeczności lokalnych, a w szczególności młodzieży do 26 roku życia oraz seniorów z grupy 50+. Z przedstawionych przyczyn wynika inna z nimi związana tj. niewystarczająco interesująca oferta zajęć „popołudniowych" umożliwiających atrakcyjne spędzanie wolnego czasu, zaspakajających potrzeby społeczności lokalnych. W niektórych miejscowościach ze względu na nierównomierne rozłożenie istniejącej bazy obiektów publicznych brak jest obiektów umożliwiających samorealizację społeczności, co bezpośrednio wpływa na ich niską aktywność. Niwelowanie wymienionych przyczyn nastąpi poprzez wsparcie przedsięwzięć i operacji, które doprowadzą do realizacji celu szczegółowego, jakim będą aktywni mieszkańcy korzystający z zajęć prowadzonych przez profesjonalne osoby, a co szczególnie ważne, mający bezpośredni wpływ na formę zaspokajania swoich potrzeb.

W konsekwencji działania te stopniowo zniwelują problem kluczowy, doprowadzą do usuwania negatywnych następstw, jakimi są słabe więzi społeczne oraz niewystarczająco wykorzystany przez społeczeństwo lokalne potencjał obszaru do realizacji procesów integracji i samorealizacji. Stopniowa likwidacja tych następstw będzie dążyć do stanu zdefiniowanego w celu, którym jest wzrost aktywności społeczeństwa lokalnego poprzez działalność w różnorodnych stowarzyszeniach i grupach nieformalnych.

5.3. Cele i komplementarność w LSR

W poprzednim punkcie rozdziału przedstawiono proces formułowania celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć mających te cele realizować. Przedstawiono również schemat przyczynowo - skutkowy i wykazano logikę interwencji. Konstruując cele strategiczne oraz szczegółowe kierowano się zasadą, że wszystkie cele spełniać muszą kryteria SMART. Poniżej przedstawiona została analiza SMART dla poszczególnych celów ujętych do realizacji w LSR. Założone cele są adekwatne do środków, którymi LGD będzie dysponować w ramach podejścia LEADER w PROW 2014-2020 bez udziału bezpośredniego innych programów. Nie wyklucza się natomiast, w miarę możliwości, korzystania z innych funduszy unijnych takich jak: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Małopolskiego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich i inne – w zależności od potrzeb partnerów lokalnych. Te sformułowane cele, co zostanie wykazane w rozdziale X, są komplementarne z celami i działaniami wymienionych programów a także strategii samorządów. Cele i przedsięwzięcia określone w niniejszym rozdziale są zgodne z dwoma celami przekrojowymi PROW 2014-2020, Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz Innowacyjność.

Cel ogólny I „Przedsiębiorcze społeczeństwo na obszarze LGD Turystyczna Podkowa"

S(pecific): Cel został sformułowany przy uwzględnieniu specyfiki obszaru udokumentowanej w diagnozie, biorąc pod uwagę wskaźniki bezrobocia oraz analizę rynku pracy. Ponadto dane z zakresu pomocy społecznej i pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym. Przy formułowaniu tego celu wzięto również pod uwagę specyficzne położenie w bliskiej odległości od aglomeracji Krakowa, jak też innych znanych atrakcji turystycznych (np. Wieliczka, Zakopane, Oświęcim). Ponadto ogólną tendencję do odchodzenia od rolnictwa,

związaną z ukształtowaniem terenu działania LGD TP. Tworzenie miejsc pracy oraz likwidacja wykluczenia społecznego jest głównym celem RLKS, który jest spójny z kierunkami działań partnerów, takich jak JST, NGO i przedsiębiorcy.

M(easurable): cel jest określony przez wskaźnik wzrostu poziomu dochodów gmin z prowadzonej działalności gospodarczej przez podmioty gospodarcze.

A(cceptable and attractive): realizacja celu będzie trudna i będzie wymagać wielu działań w zakresie informacji i doradztwa adresowanego do obecnych i przyszłych przedsiębiorców. Jest on jednak możliwy do osiągnięcia przy wsparciu programu w zakresie finansowym i edukacyjnym.

R(ational): zasygnalizowane wcześniej możliwości programu w postaci premii na założenie działalności gospodarczej w formie ryczałtowej oraz odpowiednia akcja promocyjna i informacyjna powinny spowodować, że sformułowane przedsięwzięcia i cel szczegółowy przyczynią się do zrealizowania tego celu w założonej perspektywie czasowej.

T(ime): w planie działania cele szczegółowe i planowane przedsięwzięcia są rozłożone w czasie i charakteryzują się tendencją wzrostową. Przewiduje się, że największy wzrost nastąpi w drugiej połowie realizacji LSR.

Cel ogólny II „Rozpoznawalny obszar i aktywne społeczeństwo LGD Turystyczna Podkowa"

S(pecific): cel ogólny i wszystkie przedsięwzięcia do niego prowadzące sformułowano na podstawie wyrażonych przez społeczność lokalną oczekiwań w zakresie szerokiej gamy działań służących wypełnieniu czasu wolnego i samorealizacji. Ponadto wskazywano szereg potrzeb w zakresie turystyki, wypoczynku, rekreacji i sportu. Te obszary stanowią potencjalne źródło dochodu rekompensując odchodzenie od rolnictwa i brak wysokorozwiniętego przemysłu w okolicy. Wszystkie przedsięwzięcia LSR uwzględniają specyfikę obszaru i dążą do wzmocnienia jego promocji, wykorzystując istniejące zaplecze w tej dziedzinie oraz obiekty szczególnie interesujące (np. Obserwatorium Astronomiczne na górze Lubomir, szlaki górskie), stanowiące dopełnienie do oferty dużych ośrodków turystycznych. Działania takie były prowadzone przez LGD w poprzednim okresie programowanie ale były niewystarczające. Natomiast chcąc uczynić obszar atrakcyjny turystycznie i promować go należy skonstruować kompleksową ofertę z uwzględnieniem specyfiki tego obszaru. Szczególnej uwagi wymaga promocja produktów lokalnych.

M(easurable): rezultatem wypromowanego obszaru LGD TP będzie wzrost liczby osób, które podniosły wiedzę o walorach turystycznych obszaru. Natomiast rezultatem dla aktywnego społeczeństwa lokalnego będzie liczba osób uczestniczących w różnych zajęciach a ogólnie wzrost inicjatyw społecznych.

A(cceptable and attractive): jest to zadanie ambitne i trudne ze względu na wysoko konkurencyjne sąsiedztwo (Kraków i okolice). Ale jest możliwe do zrealizowania przez założone przedsięwzięcia, ponadto różnorodna oferta zajęć dla różnych grup społecznych zaspokoi ambicje społeczności lokalnych.

R(ational): zakłada się, że działania promocyjne będą służyły współpracy między wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w turystykę, wypoczynek, rekreację i sport na terenie LGD TP. Jednym z produktów promocji ma być katalog produktów i usług lokalnych, dostępny dla mieszkańców i potencjalnych turystów, ukazujący bogactwo obszaru w tym zakresie. W zakresie aktywności społeczeństwa lokalnego racjonalność działań polega na tym, że w ich ramach zakłada się prowadzenie ciekawych zajęć w obiektach publicznych dla społeczności lokalnej w ramach czasowych dłuższych niż sam program.

T(ime): przedsięwzięcia będą realizowane w latach 2016-2020, natomiast cele szczegółowe i rezultaty powinny zostać osiągnięte do 2022, natomiast osiągnięcie (realizacja) celu ogólnego będzie badane ex post po roku 2023.

5.4. Sposób prezentacji celów i wskaźników

Przedstawiona strategia jest strategią monofunduszową i będzie finansowania z podejścia LEADER w ramach PROW 2014-2020. Przedstawione cele, przedsięwzięcia i wskaźniki monitorowane będą w sposób ciągły. W procesie monitorowania LGD stworzy bazę elektroniczną, na podstawie doświadczeń z realizacji programu 2007-2013, w której będą zawarte określone zależności i informacje na temat operacji oraz stopień ich realizacji. Wszystkie dane osobowe zawarte w bazie będą odpowiednio zabezpieczone przed ingerencją osób trzecich.

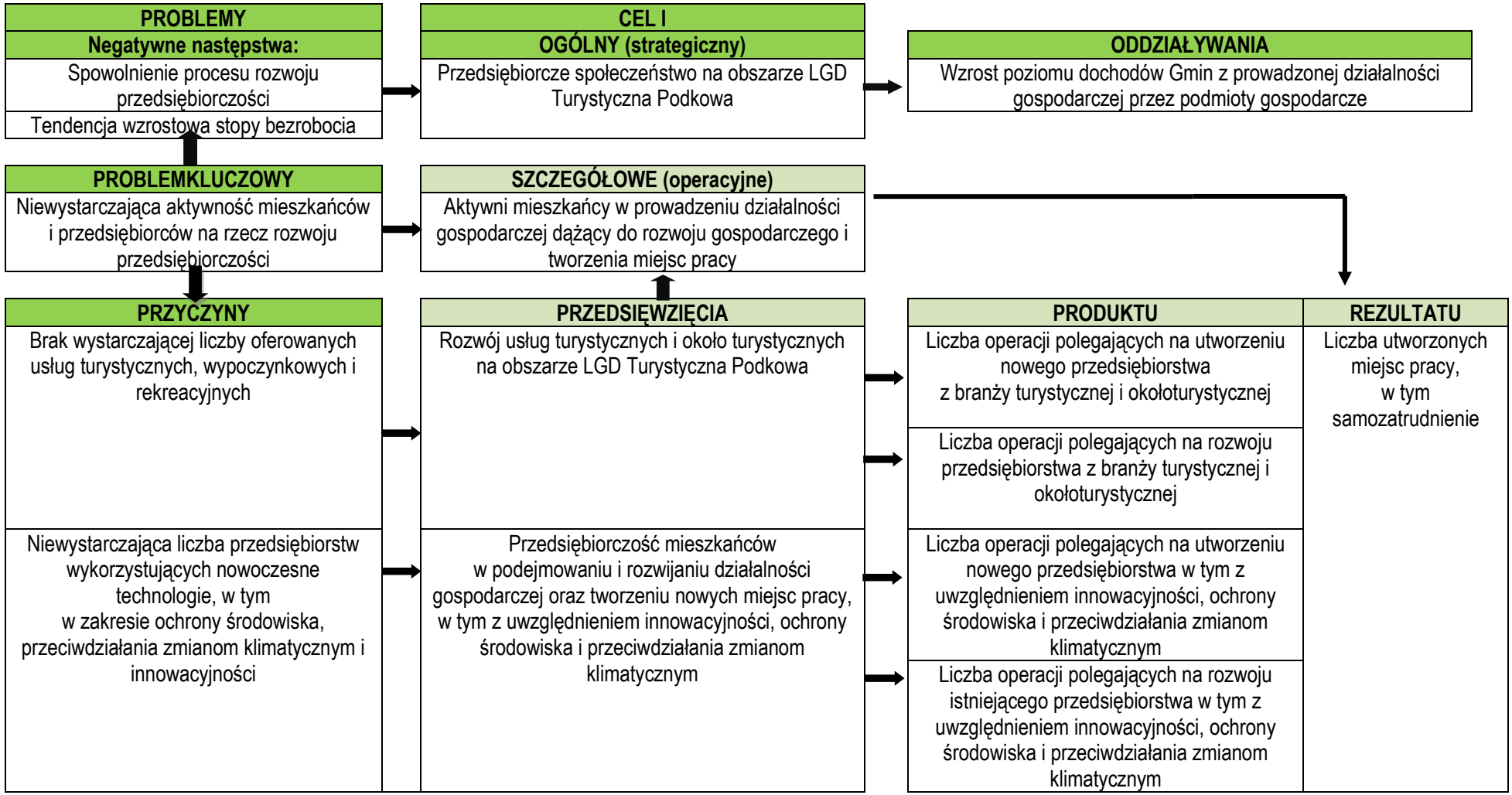
PROBLEMY
Negatywne następstwa:
Spowolnienie procesu rozwoju przedsiębiorczości
Tendencja wzrostowa stopy bezrobocia
CEL I
OGÓLNY (strategiczny)
Przedsiębiorcze społeczeństwo na obszarze LGD Turystyczna Podkowa
ODDZIAŁYWANIA
Wzrost poziomu dochodów Gmin z prowadzonej działalności gospodarczej przez podmioty gospodarcze
PROBLEMKLUCZOWY
Niewystarczająca aktywność mieszkańców i przedsiębiorców na rzecz rozwoju przedsiębiorczości
SZCZEGÓŁOWE (operacyjne)
Aktywni mieszkańcy w prowadzeniu działalności gospodarczej dążący do rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy
PRZYCZYNY
Brak wystarczającej liczby oferowanych usług turystycznych, wypoczynkowych i rekreacyjnych
Niewystarczająca liczba przedsiębiorstw wykorzystujących nowoczesne technologie, w tym w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatycznym i innowacyjności
PRZEDSIĘWZIĘCIA
Rozwój usług turystycznych i około turystycznych na obszarze LGD Turystyczna Podkowa
Przedsiębiorczość mieszkańców w podejmowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej oraz tworzeniu nowych miejsc pracy, w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym
PRODUKTU
Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa z branży turystycznej i okołoturystycznej
Liczba operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstwa z branży turystycznej i okołoturystycznej
Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym
Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym
REZULTATU
Liczba utworzonych miejsc pracy, w tym samozatrudnienie

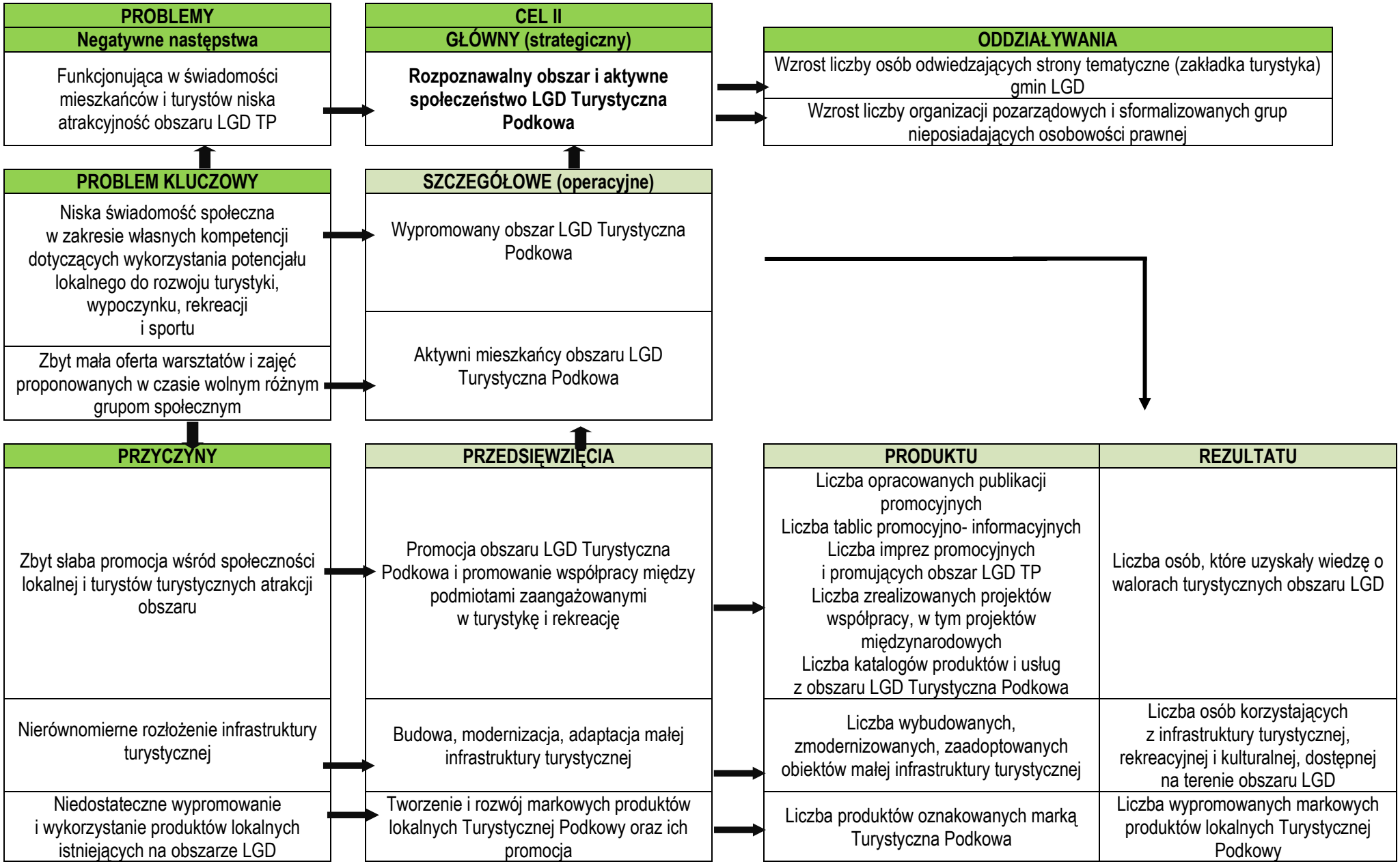
PROBLEMY
Negatywne następstwa
Funkcjonująca w świadomości mieszkańców i turystów niska atrakcyjność obszaru LGD TP
CEL II
GŁÓWNY (strategiczny)
Rozpoznawalny obszar i aktywne społeczeństwo LGD Turystyczna Podkowa
ODDZIAŁYWANIA
Wzrost liczby osób odwiedzających strony tematyczne (zakładka turystyka) gmin LGD
Wzrost liczby organizacji pozarządowych i sformalizowanych grup nieposiadających osobowości prawnej
PROBLEM KLUCZOWY
Niska świadomość społeczna w zakresie własnych kompetencji dotyczących wykorzystania potencjału lokalnego do rozwoju turystyki, wypoczynku, rekreacji i sportu
Zbyt mała oferta warsztatów i zajęć proponowanych w czasie wolnym różnym grupom społecznym
SZCZEGÓŁOWE (operacyjne)
Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa
Aktywni mieszkańcy obszaru LGD Turystyczna Podkowa
PRZYCZYNY
Zbyt słaba promocja wśród społeczności lokalnej i turystów turystycznych atrakcji obszaru
Nierównomierne rozłożenie infrastruktury turystycznej
Niedostateczne wypromowanie i wykorzystanie produktów lokalnych istniejących na obszarze LGD
PRZEDSIĘWZIĘCIA
Promocja obszaru LGD Turystyczna Podkowa i promowanie współpracy między podmiotami zaangażowanymi w turystykę i rekreację
Budowa, modernizacja, adaptacja małej infrastruktury turystycznej
Tworzenie i rozwój markowych produktów lokalnych Turystycznej Podkowy oraz ich promocja
PRODUKTU
Liczba opracowanych publikacji promocyjnych
Liczba tablic promocyjno- informacyjnych
Liczba imprez promocyjnych i promujących obszar LGD TP
Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym projektów międzynarodowych
Liczba katalogów produktów i usług z obszaru LGD Turystyczna Podkowa
Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, zaadoptowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej
Liczba produktów oznakowanych marką Turystyczna Podkowa
REZULTATU
Liczba osób, które uzyskały wiedzę o walorach turystycznych obszaru LGD
Liczba osób korzystających z infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, dostępnej na terenie obszaru LGD
Liczba wypromowanych markowych produktów lokalnych Turystycznej Podkowy

Niedostateczne wypromowanie i wykorzystanie produktów lokalnych istniejących na obszarze LGD	Projekty współpracy w zakresie promocji obczaru LGD TP	Liczba przygotowanych projektów współpracy dotyczących promocji obszaru LGD TP, Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym projektów międzynarodowych, Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne, Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane (określone w LSR) młodzież, turyści, inne
Brak oferty adekwatnej do potrzeb i oczekiwań różnych grup społecznych. Zbyt mała wiedza praktyczna i teoretyczna w zakresie ekologii, ochrony srodowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	Zagospodarowanie czasu wolnego dla seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych z uwzględnieniem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	Liczba zorganizowanych wydarzeń dla seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych, z uwzględnieniem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach i imprezach kulturalno-sportowo-rekreacyjnych
Niewystarczające działania w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego	Zachowanie dziedzictwa lokalnego	Liczba wydarzeń opartych na dziedzictwie lokalnym	Liczba osób, które zapoznały się z lokalnym dziedzictwem obszaru LGD
Wzrost oczekiwań społecznych w zakresie ogólnodostępnej infrastruktury społecznej	Powstanie i rozwój infrastruktury społecznej	Liczba powstałych i rozwijanych obiektów infrastruktury społecznej	Liczba projektów dotyczących infrastruktury społecznej
Niewystarczające, znikome wyposażenie klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	Doposażenie klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	Liczba doposażonych klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	Liczba projektów związanych z doposażeniem klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych
Słaba aktywność mieszkańców obszaru LGD	Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD Turystyczna Podkowa	Liczba działań komunikacyjnych	Liczba osób, które podniosły kompetencje społeczne w ramach aktywizacji
		Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, konferencji, warsztatów aktywizujących	Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, spotkaniach, konferencjach warsztatach aktywizujących
		Liczba wydanych materiałów promocyjnych	Liczba osób objętych działaniami promocyjnymi
Niewystraczjąca wiedza lokalnych społeczności o możliwościach otrzymania	Doradztwo i działania szkoleniowe	Liczba podmiotów, którym LGD udzieliło wsparcia doradczego	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie

wsparcia finansowego i znajomości przepisuów UE			→	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	ubiegania się o wsparcie na realizacji LSR świadczonego w biurze LGD
			→	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	
			→	Liczba funkcjonujących biur LGD	
			→	Liczba miejsc pracy w biurze LGD	

Tabela 19. Tabela celów i wskaźników

1.0	**CEL OGÓLNY**	**PRZEDSIĘBIORCZE SPOŁECZEŃSTWO NA OBSZARZE LGD TURYSTYCZNA PODKOWA**				
1.1	CEL SZCZEGÓŁOWY	Aktywni mieszkańcy w prowadzeniu działalności gospodarczej dążący do rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy				
		Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.0	Wzrost poziomu dochodów Gmin z prowadzonej działalności gospodarczej przez podmioty gospodarcze		procent	165346,09 suma danych z gmin dotycząca podatku od działalności od działalności gospodarczej od osób fizycznych opłaconego w formie karty podatkowej	Wzrost o 0,3 % w stosunku do dochodów z roku początkowego	Źródło danych - informacje z UG dotyczące podatku od działalności gospodarczej od osób fizycznych opłaconego w formie karty podatkowej. Sposób pomiaru-suma podatku od działalności od działalności gospodarczej od osób fizycznych opłaconego w formie karty podatkowej z wszystkich gmin LGD
		Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	Stan początkowy na 2014 rok	Plan 2023 rok	*Źródło danych/ sposób pomiaru*
w1.1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy		liczba	0	55	Źródłem danych będą wop, sprawozdania i ankiety monitorujące zrealizowanie operacji. Pomiar końcowy dokonany poprzez zsumowanie liczby miejsc pracy

								utworzonych w ramach wspartych operacji na podstawie uzyskanych danych z ankiet monitorujących
Przedsięwzięcia		**Grupy docelowe**	**Sposób realizacji** (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja)	**Wskaźniki produktu**				
				Nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Stan początkowy 2015 rok	Stan końcowy 2023 rok	
1.1.1	Rozwój usług turystycznych i około turystycznych na obszarze LGD Turystyczna Podkowa	**Bezpośrednie:** Przedsiębiorcy działający w branży turystycznej i okołoturystycznej oraz osoby podejmujące działalność w tym zakresie, również osoby z grup defaworyzowanych podejmujące dział. gospodarczą **Pośrednie:** mieszkańcy obszaru LSR, potencjalni turyści,	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa z branży turystycznej i około turystycznej	liczba	0	7	Dane na podstawie wypłaconych środków na wnioski złożone w konkursach do LGD. Sposób pomiaru- suma wszystkich wspartych operacji w tym zakresie.
				Liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa związanego z branżą turystyczną i około turystyczną	Liczba	0	1	Dane na podstawie wypłaconych środków na wnioski złożone w konkursach do LGD. Sposób pomiaru- suma wszystkich wspartych operacji w tym zakresie.
1.1.2	Przedsiębiorczość mieszkańców w podejmowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej oraz tworzeniu nowych miejsc pracy, w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i	**Bezpośrednie:** osoby fizyczne podejmujące działalność gospodarczą, podmioty rozwijające działalność gospodarczą, również osoby z grup defaworyzowanych podejmujące dział. gospodarczą	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym	Liczba	0	46	Dane na podstawie wypłaconych środków na wnioski złożone w konkursach do LGD. Sposób pomiaru- suma wszystkich wspartych operacji w tym zakresie.

	przeciwdziałania zmianom klimatycznym	**Pośrednie:** mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych		Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym	Liczba	0	1	Dane na podstawie wypłaconych środków na wnioski złożone w konkursach do LGD. Sposób pomiaru- suma wszystkich wspartych operacji w tym zakresie.
2.0	**CEL OGÓLNY**	**ROZPOZNAWALNY OBSZAR I AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO LGD TURYSTYCZNA PODKOWA**						
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa						
2.2		Aktywni mieszkańcy obszaru LGD Turystyczna Podkowa						
		Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego		*Jednostka miary*	Stan początkowy 31.12.2014 rok	Plan 2023 rok	*Źródło danych/ sposób pomiaru*	
W2.0.1	Wzrost liczby osób odwiedzających strony tematyczne gmin LGD i portalu LGD, w tym zakładki turystyka			osoba	11 503 197	Wzrost o 4% w stosunku do liczby osób z roku początkowego	Dane od administratorów stron w gminach i administratora portalu LGD. Sposób pomiaru wskaźnika- suma liczby osób odwiedzających strony internetowe gmin i portal LGD na dzień 31.12.2014r. i 2023r. Dodatkowo w 2023 roku zostanie obliczony procentowy wzrost liczby osób odwiedzających w/w strony w stosunku do stanu początkowego.	
W2.0.2	Wzrost liczby organizacji pozarządowych i sformalizowanych grup nieposiadających osobowości prawnej			procent	97	Wzrost o 2% w stosunku do liczby osób z roku początkowego	Dane własne LGD zebrane od podmiotów/ organizacji pozarządowych/grup nieposiadających osobowości prawnej działających na	

					obszarze LGD Turystyczna Podkowa. Sposób pomiaru wskaźnika - suma liczby organizacji pozarządowych i grup nieformalnych na dzień 31.12.2014r. i 2023r. Dodatkowo w 2023r. zostanie obliczony procentowy wzrost liczby w/w podmiotów w stosunku do stanu początkowego.
	Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	Stan początkowy na 30.06.2015 rok	Plan 2023 rok	*Źródło danych/ sposób pomiaru*
w2.1.1	Wzrost liczby osób, które uzyskały wiedzę o walorach turystycznych obszaru LGD	procent	7896	Wzrost o 5% w stosunku do liczby ze stanu początkowego	Dane od administratora strony www. Sposób pomiaru suma liczby osób odwiedzających w/w portal dzień 31.12.2014r. i 2023r. Dodatkowo w 2023 roku zostanie obliczony procentowy wzrost liczby osób odwiedzających w/w portalw stosunku do stanu początkowego.
w2.1.2	Liczba osób korzystających rocznie z infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, wspartej środkami na realizację LSR	osoba	0	980	Dane na podstawie liczby osób przebywających na w/w obiektach wspartych ze środków na wdrażanie LSR. Sposób pomiaru- na podstawie zsumowania raz w roku liczby osób przebywających na obiektach infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, sportowej wspartej środkami LSR
w2.1.3	Liczba wypromowanych markowych produktów lokalnych Turystycznej Podkowy	sztuka	0	14	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety

					beneficjentów. Sposób pomiaru- suma wypromowanych markowych produktów lokalnych na podstawie informacji zawartych w źródle danych.
w2.1.4	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	liczba	0	2	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski na projekty współpracy przez LGD. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych i wypłaconych środków na projekty współpracy
w2.1.4.1	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane (określone w LSR) młodzież, turyści, inne	liczba	0	2	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski na projekty współpracy przez LGD. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych i wypłaconych środków na projekty współpracy
w2.2.1	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach i imprezach kulturalno-sportowo-rekreacyjnych realizowanych w ramach LSR	liczba	0	1550	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby osób uczestniczących w w/w wydarzeniach podstawie informacji zawartych w źródle danych.
w2.2.2	Liczba osób, które zapoznały się z lokalnym dziedzictwem obszaru LGD	liczba	0	350	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby osób, kt. zapoznały się z dziedzictwem lokalnych obliczona na podstawie

					informacji zawartych w źródle danych.
w2.2.3	Liczba projektów dotyczących infrastruktury społecznej	liczba	0	10	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby wspartych projektów z zakresu infrastruktury społecznej obliczona na podstawie źródła danych
w2.2.4	Liczba projektów związanych z doposażeniem klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	liczba	0	30	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby wspartych projektów z w/w zakresu obliczona na podstawie źródła danych.
w2.2.5	Liczba osób, które podniosły kompetencje społeczne w ramach aktywizacji	liczba	0	483	Źródło danych - listy obecności osób objętych planem szkoleń i spotkaniami realizowanymi z planu komunikacji. Sposób pomiaru - suma liczby osób obecnych podczas realizacji planu szkoleń i spotkań planu komunikacyjnego.
w2.2.6	Liczba osób objętych działaniami promocyjnymi	liczba	0	1000	Źródło danych – listy obecności, dokumentacja zdjęciowa, protokoły odbioru. Sposób pomiaru – suma liczby osób na podstawie źródła danych
w2.2.7	Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, spotkaniach, konferencjach warsztatach aktywizujących	liczba	0	140	Źródło danych- listy obecności osób na szkoleniach, spotkaniach,

					konferencjach, warsztatach aktywizujących (działania aktywizujące). Sposób pomiaru- suma liczby osób obecnych podczas w/w działań.
w2.2.8	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizacji LSR świadczonego w biurze LGD	liczba	0	100	Źródło danych- rejestru udzielonego doradztwa, rejestr osób/podmiotów kt. otrzymały wsparcie po uprzednim skorzystaniu z doradztwa. Sposób pomiaru- suma osób/podmiotów na podstawie źródła danych.

Przedsięwzięcia		**Grupy docelowe**	**Sposób realizacji** (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja)	**Wskaźniki produktu**				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Stan początkowy 2015 rok	Stan końcowy 2023 rok	
2.1.1	Promocja obszaru LGD Turystyczna Podkowa i promowanie współpracy między podmiotami zaangażowanymi w turystykę i rekreację	**Bezpośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów **Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Projekty grantowe lub operacja własna	liczba opracowanych publikacji promocyjnych	liczba	0	8	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby opracowanych publikacji na podstawie informacji zawartych w źródle danych.
				liczba tablic promocyjno-informacyjnych	liczba	0	7	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby tablic promocyjno informacyjnych na podstawie informacji zawartych w źródle danych

				liczba imprez promocyjnych i promujących obszar LGD Turystyczna Podkowa	liczba	0	10	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby wskazanych imprez na podstawie informacji zawartych w źródle danych
				Liczba katalogów produktów i usług z obszaru LGD Turystyczna Podkowa	liczba	0	1	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby wskazanych katalogów na podstawie informacji zawartych w źródle danych
2.1.2	Budowa, modernizacja, adaptacja małej infrastruktury turystycznej	**Bezpośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów, JST **Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Projekty grantowe lub konkursy	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, zaadoptowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej	liczba	0	14	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby wskazanych obiektów podstawie informacji zawartych w źródle danych
2.1.3	Tworzenie i rozwój markowych produktów lokalnych Turystycznej Podkowy oraz ich promocja	**Pośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów **Bezpośrednie:** Mieszkańcy obszaru, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Projekty grantowe lub operacje własne	Liczba produktów oznakowanych marką Turystycznej Podkowy	liczba	0	14	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby produktów oznakowanych marką TP podstawie informacji zawartych w źródle danych.
2.1.4		**Bezpośrednie:** LGD TP	Projekty współpracy	Liczba przygotowanych projektów współpracy	liczba	0	2	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski na projekty

	Projekty współpracy w zakresie promocji obszaru LGD TP	**Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane, turyści, i inne podmioty, LGD z kt. realizowane będą projekty		dotyczących promocji obszaru LGD TP				współpracy. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych i wypłaconych środków na projekty współpracy.
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	liczba	0	2	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski na projekty współpracy. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych i wypłaconych środków na projekty współpracy.
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	liczba	0	5	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski na projekty współpracy. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych i wypłaconych środków projekty współpracy.
2.2.1	Zagospodarowanie czasu wolnego dla seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych, z uwzględnieniem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	**Bezpośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów **Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane, turyści	Projekty grantowe lub konkursy lub operacje własne	Liczba zorganizowanych wydarzeń dla seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych, z uwzględnieniem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	liczba	0	31	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby zorganizowanych wydarzeń obiektów podstawie informacji zawartych w źródle danych.
2.2.2	Zachowanie dziedzictwa lokalnego	**Bezpośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów **Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby	Projekty grantowe	Liczba zrealizowanych operacji opartych na dziedzictwie lokalnym	liczba	0	12	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych operacji z wymienionego zakresu.

		z grup defaworyzowanych, turyści						
2.2.3	Powstanie i rozwój infrastruktury społecznej	**Bezpośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów, JST **Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Projekty grantowe lub konkursy	Liczba powstałych i rozwijanych obiektów infrastruktury społecznej	liczba	0	10	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby zrealizowanych operacji z wymienionego zakresu.
2.2.4	Doposażenie klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	**Bezpośrednie:** Podmioty uprawnione do otrzymania pomocy w ramach grantów, JST **Pośrednie:** Mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Projekty grantowe	Liczba doposażonych klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	liczba	0	14	Źródło danych - zrealizowane i wypłacone wnioski, sprawozdania, ankiety beneficjentów. Sposób pomiaru- suma liczby doposażonych klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych na podstawie informacji zawartych w źródle danych.
2.2.5	Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD Turystyczna Podkowa	**Bezpośrednie:** LGD Turystyczna Podkowa **Pośrednie:** Pracownicy biura, członkowie organów LGD, mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Aktywizacja	Liczba działań komunikacyjnych	liczba	0	10	Źródło danych- realizacja planu komunikacji i działań aktywizacyjnych. Sposób pomiaru- suma liczby działań komunikacyjnych i suma liczby działań aktywizacyjnych
				Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, konferencji, warsztatów aktywizujących	liczba	0	7	

				Liczba wydanych materiałów promocyjnych	liczba	0	10000	Źródło danych- faktury, rachunki, umowy dotyczące materiałów promocyjnych. Sposób pomiarów – suma liczby materiałów promocyjnych objętych źródłem danych.
2.2.6	Doradztwo i działania szkoleniowe	**Bezpośrednie:** LGD Turystyczna Podkowa **Pośrednie:** mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych, potencjalni turyści	Koszty bieżące, funkcjonowanie LGD	Liczba podmiotów, którym LGD udzieliło wsparcia doradczego	liczba	0	300	Źródło danych- rejestr udzielonego doradztwa. Sposób pomiaru- suma liczby podmiotów objętych źródłem danych.
				Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	liczba	0	14	Źródło danych- realizacja planu szkoleń osób zaangażowany we wdrażaniu LSR. Sposób pomiaru- suma liczby osobodni szkoleń dla pracowników LGD
				Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	liczba	0	154	Źródło danych- realizacja planu szkoleń osób zaangażowany we wdrażaniu LSR. Sposób pomiaru- suma liczby osobodni szkoleń dla organów LGD.

Wartości początkowe dla wskaźników wynoszą „0",(poza dwoma wskaźnikami rezultatu, które można było określić na podstawie zebranej informacji publicznej), gdyż związane jest to ściśle z logiką interwencji realizacji LSR. Wartości końcowe/ docelowe zostały ustalone po wnikliwej analizie określonych celów i zaplanowanych przedsięwzięć w LSR oraz na podstawie posiadanego doświadczenia we wdrażaniu PROW 2007-2013. **Sposób i częstotliwość pomiaru** wskaźników produktu i rezultatu będzie określany bezpośrednio po zrealizowaniu i wypłaceniu projektu na podstawie źródła danych. Wskaźniki określające wzrost będą mierzone raz w roku.

ROZDZIAŁ VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

6.1 Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia

Opracowane przez LGD Turystyczna Podkowa **procedury powstały w toku wspólnych prac członków władz LGD oraz były przedmiotem konsultacji, są przejrzyste, niedyskryminujące, a także pozwalają uniknąć ryzyka konfliktu interesów**. Właściwe przygotowanie przez LGD procedur i kryteriów wyboru operacji ma kluczowe znaczenie, gdyż dzięki nim możliwy jest wybór operacji, których realizacja przekłada się bezpośrednio na osiągnięcie celów i wskaźników zawartych w strategii, a co za tym idzie na realizację w pełni całej, które szczegółowo określają kwestie ich oceny, wyboru, rozliczania, monitoringu i kontroli operacji. Procedury te są ogólnodostępne (strona internetowa LGD), przejrzyste, niedyskryminujące zawierające szereg rozwiązań formalno-prawnych dzięki czemu możliwy będzie wybór operacji, które przyczynią się do realizacji celów i przedsięwzięć zapisanych w LSR, będących odzwierciedleniem strategii. Praca nad określaniem procedur i kryteriów ma na uwadze wcześniejsze ustalenia podczas definiowania problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników i być z nimi w ścisłym powiązaniu ponieważ pozwoli to na zapewnienie spójności w ramach całej

- naboru wniosków (informacje o naborze, dokumentach udostępnionych do publicznej wiadomości, itp.)
- określenie składania i wycofywania wniosków
- określenie rejestracji wniosków
- określenie weryfikacji wniosków
- określenie sytuacji wyłączenia członka Rady z oceny i wyboru operacji
- określenie przydziału wniosków
- określenie oceny merytorycznej i wyboru operacji przez Radę

określenie szczegółowego strategii. Pozwoli to też na wybranie operacji, które przyczynią się do realizacji strategii. Zakres kryteriów wyboru operacji w ramach LSR wypłyną od uczestników spotkań konsultacyjnych przeprowadzonych w okresie od 14.09.2015r. do 27.10.2015r. a następnie na warsztatach i spotkaniach grupy roboczej zostały opracowane propozycje kryteriów wyboru i przekazane Zarządowi do akceptacji. Dzięki tak wypracowanym kryteriom wypełnialiśmy zadania związane z partycypacją społeczną LSR.

W ramach określonych typów operacji, które będą realizowane w ramach wdrażania LSR LGD Turystyczna Podkowa opracowała procedury wyboru i oceny operacji zgłoszonych potrzeb społeczności lokalnej obszaru LGD. Procedura oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD zawiera:

- sposobu organizacji sposobu informowania o wynikach oceny i podawania ich do publicznej wiadomości poprzez publikację protokołu z posiedzenia Rady, określenie sposobu informowania wnioskodawcy o wynikach oceny i wyboru operacji
- określenie procedury odwoławczej

Procedura oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW 2014-2020 zawiera:

- określenie sposobu naboru wniosków
- określenie zasad oraz sposobu składania i wycofywania wniosków
- określenie zasad oraz sposobu rejestrowania wniosków
- określenie zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji
- określenie zasady oceny i wyboru grantobiorcy
- określenie zasad rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorcy

Procedura oceny i wyboru operacji własnych w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW 2014-2020 zawiera:

- określenie oceny operacji własnej
- określenie zgodności operacji własnej LSR
- ogłoszenie zamiaru operacji własnej
- ogłoszenie realizacji operacji własnej

6.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami

Lokalne kryteria wyboru operacji zostały wypracowane wspólne ze społecznością lokalną na spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych, które odbyły się w dniach 14.09.2015-27.10.2015r. oraz poprzez bezpośrednie konsultacje kryteriów w biurze LGD w

Sieprawiu i Lubniu zgodnie z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami. Kryteria zostały skonstruowane w sposób: obiektywny, przejrzysty, niedyskryminujący, w oparciu o diagnozę obszaru, pozwalający by składane i wybierane operacje do dofinansowania przekładały się na realizację przedsięwzięć określonych w LSR. Zaproponowane kryteria wyboru operacji są również zgodne z celami PROW. W ramach wdrażania LSR możliwa będzie zmiana zapisów zaproponowanych kryteriów w oparciu i za aprobatą społeczności lokalnej, z którą będą prowadzone spotkania konsultacyjne. Wypracowane wspólne ze społecznością lokalną nowe kryteria będą ostatecznie zaakceptowane przez Zebranie Delegatów LGD. Zmiana kryteriów wyboru nie będzie możliwa bezpośrednio przed ogłoszeniem danego naboru, w jego trakcie, aż do momentu zamknięcia całej procedury związanej z naborem wniosków. Wnioski składane do LGD będą podlegały wstępnej ocenie formalnej (ocena terminowości złożenia, kompletności dokumentów, zgodności zakresu tematycznego, itp.) po pozytywnej weryfikacji poddane zostaną ocenie zgodności z założeniami LSR oraz ocenie według lokalnych kryteriów wyboru. Lokalne kryteria wyboru operacji skonstruowano z podziałem na następujące zakresy: lokalne kryteria wyboru operacji dla przedsięwzięć związanych z przedsiębiorczością (konkursy związane z zakładaniem i rozwijaniem działalności gospodarczej), lokalne kryteria wyboru grantów. W ramach wyboru operacji związanych z przedsiębiorczością najważniejszym kryterium mającym największą wagę (tzw. kryterium premiujące) jest kryterium związane z zaspokajaniem potrzeb grup defaworyzowanych, dzięki czemu wnioskodawca należący do grupy defaworyzowanej określonej w LSR zyskuje dodatkowe punkty natomiast przedsiębiorca rozwijający swoją działalność, który zatrudnia osobę ze wskazanej grupy defaworyzowanej również zyskuje dodatkowe punkty. Kryterium odnoszące się do grup defaworyzowanych ma również zastosowanie i jest premiowane przy realizacji grantów. Przy opracowaniu kryteriów wyboru operacji kierowaliśmy się wytycznymi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1303/2013, które określa generalne procedury wyboru i oceny operacji.

PROCEDURA USTALANIA LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI I GRANTOBIORCÓW ORAZ ICH ZMIANY

1. Kryteria wyboru operacji i grantobiorców lub ich zmiany są ogólnodostępne publikowane na stronie internetowej LGD TP.

2. Zmiana kryteriów wyboru operacji i grantobiorców nie może być dokonana bezpośrednio przed ogłaszanym naborem wniosków oraz z trakcie jego trwania.

3. Lokalne kryteria wyboru operacji i grantobiorców oraz ich zmiany są zatwierdzane przez Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa w formie uchwały.

4. Propozycje nowych kryteriów lub ich zmian mogą zgłaszać mieszkańcy obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa (LGD TP) m.in. podczas organizowanych spotkań konsultacyjnych, członkowie stowarzyszenia (minimum 15 osób), władze stowarzyszenia (Rada, Zarząd, Zebranie Delegatów w wyniku m.in. zebranych wniosków od środowiska zewnętrznego).

5. Wniosek o zmianę kryteriów wyboru operacji i grantobiorców składany jest do biura LGD TP w formie pisemnej wraz ze szczegółowym uzasadnieniem, który następnie zostaje przekazany pod obrady Zarządu. Następnie Zarząd dokonuje analizy i podejmuje decyzję o ich zatwierdzeniu. Decyzja Zarządu zarówno dotycząca zatwierdzenia zgłoszonych zmian kryteriów wyboru operacji
i grantobiorców bądź braku ich zatwierdzenia podejmowana jest w formie uchwały wraz z uzasadnieniem.

6. Propozycje zgłoszonych zmian do kryteriów wyboru operacji przed ostatecznym zaakceptowaniem przez Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa poddawane są konsultacjom społecznym m.in. poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej LGD TP (na 14 dni przed planowanym Zarządem) lub organizację spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami lub przekazanie mailowe członkom stowarzyszenia lub w inny udokumentowany sposób.

7. Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa zatwierdza zmiany kryteriów wyboru operacji i grantobiorców biorąc pod uwagę/rozważając wnioski z konsultacji i rekomendacje władz LGD TP po przeprowadzonych konsultacjach. Za ostateczny kształt kryteriów wyboru operacji i grantobiorców odpowiada Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa, którego decyzja jest ostateczna.

8. Zmiana kryteriów wyboru będzie możliwa jedynie w sytuacji, gdy zaproponowane nowe kryteria będą powiązane z wykazaną diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami zapisanymi w LSR, tak by zapewniały spójność całego dokumentu nie powodując utrudnień w jego realizacji.

6.3 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny

W kryteriach wyboru operacji ma również zastosowanie **innowacyjność**, która odnosi się do danej miejscowości lub gminy i oznacza

a) zastosowanie pomysłów i rozwiązań znanych, bądź nie znanych gdzie indziej, jednak mających nowatorski charakter w odniesieniu do miejsca realizacji projektu lub,
b) nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów rozumianych jako miejsce, przestrzeń inwestycyjna, wartości materialne, prawne, tradycja, kultura, historia, produkty lokalne lub,
c) nowe sposoby zaangażowania lokalnej społeczności w realizację projektu lub,

d) wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu lub usługi (w tym turystycznego) lub procesu lub organizacji na obszarze.

Zasady oceny są określone w poszczególnych procedurach.

6.4 Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych

W ramach LSR mogą być realizowane następujące typy operacji:

- operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do SW,
- projekty grantowe,
- operacje własne LGD (których beneficjentem i realizatorem operacji jest LGD),
- projekty współpracy (w tym dwa projekty międzynarodowe).

Wniosek złożony przez beneficjenta może zostać wybrany do dofinansowania po przejściu pozytywnym oceny formalnej, oceny zgodności i uzyskaniu minimum punktowego. Jednakże nadrzędną zasadą, przestrzeganą przez Radę będzie wybór operacji, które oprócz minimum punktowego uzyskały punkty w kryteriach premiujących o największej wadze. W ramach wdrażania LSR przewiduję się następujące kwoty wsparcia:

- Dla osób podejmujących działalności gospodarczą 60 tys. zł, kwota ta wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami, którzy poprzez wskazanie branż działalności określili kwotę wsparcia, która jest wystarczająca przy zakładaniu firmy. Ponadto kwota dofinansowania określona na poziomie 60 tys. zł pozwoli na dotarcie do szerokiego grona osób zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej na obszarze LGD. Budżet LSR na wspieranie podejmowania działalności gospodarczej wynosi 3 180 000,00 zł.
- Dla rozwijających działalność gospodarczą kwota wsparcia zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem. (Budżet LSR na rozwijanie działalności gospodarczej 420 000,00 zł)
- Średnia szacunkowa wielkość grantu planowana jest na około 32 000,00 zł. Kwota wsparcia zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem. (Budżet LSR na realizację grantów).
- Dla pozostałych operacji kwota wsparcia będzie zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem.

ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA

Realizacja działań opisanych w LSR została zaplanowana do realizacji w trzech etapach:

I etap do realizacji w latach 2016 - 2018

II etap do realizacji w latach 2019 - 2021

III etap do realizacji w latach 2022 - 2023

Plan działania powiązany jest z określonymi celami ogólnymi, szczegółowymi, przedsięwzięciami i przypisanymi do nich wskaźnikami czyli rozdziałem V niniejszej strategii.

Najwięcej działań do realizacji zaplanowane zostało na dwa pierwsze etapy tak by znacząco nie rozciągać w czasie realizacji poszczególnych wskaźników i zminimalizować ryzyko ich nieosiągnięcia na czas.

Tabela obrazująca stopień realizacji poszczególnych celów szczegółowych, przedsięwzięć i przypisanych wskaźników stanowi Załączniki 3 do LSR.

LGD zamierza realizować dwa projekty współpracy międzynarodowej o łącznej wartości 144 000,00 zł. Pierwszy projekt współpracy międzynarodowej będzie realizowany z dwoma lokalnymi grupami działania z Rumunii Asociatia Grup de Actiune Locala Tinutul Haiducilor (Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Zbójców) oraz Asociatia Grup de Actiune Locala Maramures Vest (Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Maramures Zachód). Projekt współpracy zakłada utworzenie szlaku kulinarnego produktu lokalnego w Polsce i Rumunii. W ramach projektu planuje się zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów kulinarnych, oraz wydarzeń promujących tradycyjne potrawy i produkty lokalne w Polsce i Rumunii. Uczestnicy projektu odwiedzą miejsca zrzeszające lokalnych producentów, poznają zasady wyrobu poszczególnych produktów. Wydarzenia te mają na celu wymianę wzajemnych doświadczeń, a także technik kulinarnych pomiędzy uczestnikami. Efektem współpracy będzie utworzenie szlaku lokalnych kulinariów, wydanie publikacji opracowanej na podstawie zebranej dokumentacji fotograficznej, a także przepisów potraw, wraz z mapą utworzonego szlaku. Drugi projektem współpracy zakłada partnerstwo z LGD Podbabiogórze z Polski, oraz przynajmniej z dwoma LGD z zagranicy. Projekt zakłada utworzenie szlaku wyrobów lokalnych, który będzie promował produkty partnerów; organizacje warsztatów i pikniku, wydanie ulotki w której promowane będą produkty i potrawy.

ROZDZIAŁ VIII BUDŻET LSR

8.1 Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020

LSR dla obszaru LGD Turystyczna Podkowa będzie finansowana w oparciu o środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Ogólny budżet w LSR zaplanowano na poziomie 9 009 000,00 PLN. Dla zobrazowani planowanego budżetu opracowano tabele z zakresu wsparcia oraz plan finansowy w poddziałaniu 19.2 PROW 2014-2020 stanowiące załącznik nr 4 do LSR.

Środki na wdrażanie LSR pochodzić będą z trzech źródeł, tj. budżetu EFRROW, Budżetu Państwa oraz wkładu własnego krajowych środków publicznych.

8.2 Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR

Tabela 20. Powiązania budżetu i celów określonych w LSR

Cel szczegółowy LSR	Budżet na realizację celu	Powiązanie budżetu z celami
Cel szczegółowy: Aktywni mieszkańcy w prowadzeniu działalności gospodarczej dążący do rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy	3 600 000,00zł	Zgodnie z diagnozą obszaru oraz konsultacjami społecznymi prowadzonymi z mieszkańcami obszaru LGD istotną kwestią wielokrotnie poruszaną przez społeczność było stworzenie szans powstanie nowych miejsc pracy na obszarze oraz dać szansę na rozwój już istniejących firm, dlatego 50% budżetu na Wdrażanie LSR stanowią działania skierowane w tworzenie i rozwój przedsiębiorczości.
Cel szczegółowy: Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa	1 396 000,00zł	W celu wypromowania obszaru LGD w regionie zaplanowane zostały działania związane z promocją obszaru, budową małej infrastruktury turystycznej, tworzenie i rozwojem markowych produktów czy zagospodarowaniem czasu wolnego mieszkańców poprzez szereg inicjatyw. Działania te pozwolą również na podniesienie jakości życia na obszarach wiejskich oraz na wykorzystanie potencjału bogactw naturalnych i tradycji lokalnych.
Cel szczegółowy: Aktywni mieszkańcy obszaru LGD Turystyczna Podkowa	4 013 000,00zł	Z przeprowadzonej diagnozy i konsultacji społecznych wyniknęła konieczność wzmocnienia działań skierowanych bezpośrednio do mieszkańców w celu poprawy ich zaangażowania w życie społeczne, dlatego też znaczna część budżetu została przeznaczona na działania związane m.in. z dziedzictwem lokalnym, infrastrukturą społeczną, doposażeniem klubów i stowarzyszeń, aktywizacją mieszkańców oraz doradztwem i szkoleniami.
RAZEM kwota	9 009 000,00zł	

ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI

Celem ogólnym planu komunikacji jest promowanie LSR, a tym samym Wspólnych Ram Strategicznych 2014-2020, które odzwierciedlają cele Strategii EU2020 wśród ogółu mieszkańców obszaru LGD oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach otrzymania wsparcia określonego w strategii przewidzianego do poszczególnych rodzajów beneficjentów. Planowane działania komunikacyjne mają wzbudzić zainteresowanie oraz zachęcić potencjalnych Beneficjentów do wnioskowania o środki finansowe w ramach organizowanych naborów przez LGD, dzięki którym strategia i przewidziane w niej cele i wskaźniki będą mogły być realizowane. Dzięki realizacji projektów ulegnie wzmocnieniu wizerunek LGD a przede wszystkim nastąpi rozwój jakości życia mieszkańców na obszarach wiejskich, gdyż katalog celów i przedsięwzięć daje szerokie możliwości rozwoju atrakcyjności i konkurencyjności całego obszaru LGD**. Ponadto celem działań komunikacyjnych** jest utrwalenie i pogłębienie akceptacji i przychylności mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania dla istnienia samych funduszy unijnych jak też skutków ich działania w gminach.

Grupy docelowe, do których skierowany jest plan komunikacji to przede wszystkim: beneficjenci (projektodawcy) i potencjalni beneficjenci LSR, grupy defaworyzowane wskazane w LSR, społeczność lokalna.
Wskaźniki działań komunikacyjnych jakie zostaną osiągnięte do 2023 roku w wyniku realizacji planu komunikacji:

34 artykuły w prasie lokalnej/na portalach społecznościowych/na portalu LGD i UG
21 ogłoszeń na tablicach w UG/stronach www i portalach społecznościowych
1000 sztuk strategii w formie folderu
2000 sztuk materiałów promocyjnych
1000 sztuk folderu informacyjnego
1000 sztuk biuletynu LGD
500 wejść na stronę internetową LGD
20 spotkań z potencjalnymi wnioskodawcami/mieszkańcami obszaru LGD
200 ulotek rozdysponowanych podczas spotkań
Rozesłanie ankiet monitorujących do wszystkich wnioskodawców
udział w 9 imprezach lokalnych
Szczegółowe i obowiązkowe informacje odnoszące się do Planu komunikacji zostały zawarte w odrębnym dokumencie, pn. Plan komunikacji w procesie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 na obszarze LGD Turystyczna Podkowa, który stanowi odrębny załącznik nr 5 do LSR. W załączniku tym zawarto również metody pomiaru działań aktywizujących (animacja i współpraca ze społecznością).

ROZDZIAŁ X ZINTEGROWANIE

10.1. Zintegrowanie

10.1.1. Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami

Lokalna strategia rozwoju LGD Turystyczna Podkowa jako spójny zestaw operacji mających na celu osiągnięcie lokalnych celów i potrzeb, przyczynia się do osiągnięcia celów UE odnośnie inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu. Zintegrowany charakter LSR pozwoli na wykorzystanie endogenicznego potencjału terytorium, jego zasobów i wiedzy. Umożliwi realizację interwencji ukierunkowanych na wyzwania rozwojowe, a jednocześnie precyzyjnie dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

Zintegrowany charakter LSR oznacza komplementarność LSR z dokumentami strategicznymi gmin wchodzących w skład LGD Turystyczna Podkowa, dokumentami strategicznymi powiatu myślenickiego oraz województwa małopolskiego, a więc przede wszystkim spójność zbioru operacji zaplanowanych do realizacji w ramach LSR z przedsięwzięciami związanymi z rozwojem obszaru zaplanowanymi w wymienionych dokumentach strategicznych.

Oceniając stopień zintegrowania i zależności pomiędzy Lokalną Strategią Rozwoju LGD Turystyczna Podkowa na lata 2014-2020 poddaliśmy analizie następujące dokumenty strategiczne (planistyczne) szczebla krajowego, regionalnego oraz ponadregionalnego, które są spójne z celami LSR:

- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.
- Subregionalny Program Rozwoju do roku 2020.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.
- Program Strategiczny Dziedzictwa i Przemysłu Czasu Wolnego.
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2007-2015.
- Strategia rozwoju Gminy i Miasta Dobczyce na lata 2007-2015.
- Strategia Rozwoju Gminy Lubień na lata 2014-2020.
- Strategia Rozwoju Gminy Pcim na lata 2014-2020.
- Strategia Rozwoju Gminy Raciechowice do roku 2020.
- Strategia Rozwoju Gminy Siepraw na lata 2007-2013.
- Strategia Gminy Tokarnia na lata 2014-2020.
- Strategia Rozwoju Gminy Wiśniowa na lata 2014-2020

Tabela 21. Zintegrowanie celów Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Turystyczna Podkowa z celami, priorytetami, osiami nadrzędnych dokumentów strategicznych

Zintegrowanie celów Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Turystyczna Podkowa z celami, priorytetami, osiami nadrzędnych dokumentów strategicznych.			
Nadrzędne Dokumenty strategiczne spójne z celami LSR.	**Cele ogólny 1.0** **Przedsiębiorcze społeczeństwo na obszarze LGD Turystyczna Podkowa.**	**Cel ogólny 2.0** **Rozpoznawalny obszar i aktywne społeczeństwo LGD Turystyczna Podkowa.**	
	Cel szczegółowy 1.1 **Aktywni mieszkańcy w prowadzeniu działalności gospodarczej dążący do rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy.**	**Cel szczegółowy 2.1** **Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa.**	**Cel szczegółowy 2.2** **Aktywni mieszkańcy obszaru LGD Turystyczna Podkowa.**
Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.	**Zgodność z celami:** **1.4** Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia. **1.5** Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości. **2.3** Kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłów czasu wolnego **5.2** Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich.	**Zgodność z celami:** **2.1** Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej **2.2** Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego. **2.4** Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego. **4.1** Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.	**Zgodność z celami:** **1.1** Rozwój kapitału intelektualnego. **2.1** Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej. **2.2** Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego. **2.3** Kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłów czasu wolnego. **2.4** Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego. **4.1** Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. **5.1** Rozwój funkcji lokalnych centrów usług publicznych. **5.3** Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym. **6.2** Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego: profilaktyka i ochrona zdrowia. **6.3** Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna. **7.2** Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego.
Subregionalny Program Rozwoju do roku 2020.	**Zgodność z celami szczegółowymi:** **1.** Wysoka konkurencyjność gospodarcza subregionów województwa małopolskiego.	**Zgodność z celami szczegółowymi:** **2**. Wysoka jakość życia na terenie subregionów województwa małopolskiego.	**Zgodność z celami szczegółowymi:** **2.** Wysoka jakość życia na terenie subregionów województwa małopolskiego.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.	**Zgodność z osiami priorytetowymi**: **3**. Przedsiębiorcza Małopolska. **9.** Region spójny społecznie. **10**.Wiedza i kompetencje.	**Zgodność z osiami priorytetowymi:** **6**. Dziedzictwo regionalne.	**Zgodność z osiami priorytetowymi:** **6.** Dziedzictwo regionalne. **9.** Region spójny społecznie. **10**. Wiedza i kompetencje. **11**. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. **12.** Infrastruktura społeczna.
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.	**Zgodność z osiami priorytetowymi:** I. Osoby młode na rynku pracy. **II.** Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.		**Zgodność z osiami priorytetowymi:** **II.** Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji.
Program Strategiczny Dziedzictwa i Przemysłu Czasu Wolnego.		**Zgodność z riorytetami:1.**Wzmocnienie źródeł tożsamości poprzez ochronę zasobów dziedzictwa, jego rewaloryzację, kształtowanie krajobrazu kulturowego, rewitalizację przestrzeni oraz odczytywanie i interpretację znaczeń kulturowych. **3.**Kreowanie innowacyjnej i atrakcyjnej oferty czasu wolnego dla wzmocnienia przewagi konkurencyjnej regionu.	**Zgodność z priorytetami:** **1.** Wzmocnienie źródeł tożsamości poprzez ochronę zasobów dziedzictwa, jego rewaloryzację, kształtowanie krajobrazu kulturowego, rewitalizację przestrzeni oraz odczytywanie i interpretację znaczeń kulturowych. **2.** Pobudzanie kreatywności oraz wzrost dostępu do oferty czasu wolnego. **4.** Od zdrowego stylu życia do mistrzostwa sportowego.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata 2007-2015.	**Zgodność z celami:** **2.** Rozwój przedsiębiorczości i przemysłu, w tym innowacji i nowych technologii, szczególnie przyjaznych środowisku.	**Zgodność z celami:** **3**. Powiat myślenicki bazą turystyczno-rekreacyjną dla Krakowa. **4.** Rozwój rolnictwa ekologicznego oraz rozwój produktów i marek lokalnych.	**Zgodność z celami:** **6.** Budowa zintegrowanego, aktywnego i bezpiecznego społeczeństwa, w tym zwiększenie udziału młodych ludzi w Życiu powiatu. Rozwój mieszkalnictwa i zapewnienie wysokiej jakości Życia, szczególnie opieki zdrowotnej i socjalnej.
Strategia rozwoju Gminy i Miasta Dobczyce na lata 2007-2015.	**Zgodność z kierunkami strategicznymi:** **1.** Zapewnienie warunków dla powstawania nowych trwałych miejsc pracy, w tym nowoczesnych gałęzi gospodarki oraz małych i średnich przedsiębiorstw.	**Zgodność z kierunkami strategicznymi:** **4.** Wzmacnianie potencjału instytucji kultury zapewniającej usługi dla mieszkańców oraz stanowiącej bazę rozwoju turystyki.	**Zgodność z kierunkami strategicznymi:** **2.** Budowanie systemu zapewniającego równe szanse w zakresie kształtowania ścieżek kariery zawodowej i rozwoju kulturowego mieszkańców. **3**. Zapewnienie sprawnej i bezpiecznej infrastruktury odpowiadającej współczesnym standardom cywilizacyjnym oraz stworzenie lepszych warunków do rozwoju osadnictwa. **4.** Wzmacnianie potencjału instytucji kultury zapewniającej usługi dla mieszkańców oraz stanowiącej bazę rozwoju turystyki.

Strategia Rozwoju Gminy Lubień na lata 2014-2020.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **I.** Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki lokalnej i rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **II.** Wzrost komfortu życia mieszkańców oparty na rozwoju infrastruktury.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **II.** Wzrost komfortu życia mieszkańców oparty na rozwoju infrastruktury. III. Wysoki poziom usług publicznych wspierający rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
Strategia Rozwoju Gminy Pcim na lata 2014-2020.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **I.** Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Pcim.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **III.** Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **II.** Doskonalenie jakości usług publicznych oraz wzmacnianie kapitału społecznego.
Strategia Rozwoju Gminy Raciechowice do roku 2020.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **3.** Wysoki poziom życia mieszkańców Gminy. **4.** Wysoki poziom rozwoju gospodarczego Gminy.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **4.** Wysoki poziom rozwoju gospodarczego Gminy.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **1.** Rozwinięta infrastruktura techniczna Gminy. **2.** Wysoka jakość środowiska naturalnego. **3.** Wysoki poziom życia mieszkańców Gminy.
Strategia Rozwoju Gminy Siepraw na lata 2007-2013.	**Zgodność z celami strategicznymi:** 3. Dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycji zewnętrznych.	**Zgodność z celami strategicznymi:** 1. Wysoki standard Życia dla mieszkańców i atrakcyjne warunki dla turystów.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **1.** Wysoki standard Życia dla mieszkańców i atrakcyjne warunki. **2.** Czyste środowisko. **4.** Zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia. **5.** Bezpieczna gmina oraz zintegrowane społeczeństwo.
Strategia Gminy Tokarnia na lata 2014-2020.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **I.** Zachowanie lokalnych tradycji rolniczych i włączenie ich w obieg gospodarczy.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **II.** Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **II.** Wysoka jakość usług publicznych oraz przyjazna przestrzeń społeczna.
Strategia Rozwoju Gminy Wiśniowa na lata 2014-2020.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **I.** Aktywizacja gospodarcza i inwestycyjna gminy	**Zgodność z celami strategicznymi:** **III.** Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy.	**Zgodność z celami strategicznymi:** **II.** Wysoki standard usług publicznych

W analizie dokumentów zdecydowaliśmy się na badanie komplementarności naszej LSR z innymi dokumentami strategicznymi regionu na poziomie celów, a w przypadku strategii rozwoju województwa na poziomie kierunków rozwoju. Przeprowadzona analiza wykazała komplementarność celów naszej LSR z celami i kierunkami rozwoju zawartymi w dokumentach strategicznych i planistycznych powiatu myślenickiego i województwa małopolskiego oraz siedmiu gmin wchodzących w skład obszaru LGD Turystyczna Podkowa. Analiza porównawcza zamieszczona została w tabeli powyżej.

10.1.2. Opis sposobu integrowania sektorów, partnerów, zasobów, branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć

W odniesieniu do integracji zasobów i podmiotów oraz zgodnie ze specyfiką podejścia Leader, LSR posiada charakter zintegrowany. Podejście to dotyczy: spójności pomiędzy poszczególnymi celami i przedsięwzięciami jak również pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji LSR z wykorzystaniem różnych zasobów lokalnych do realizacji przyjętych celów strategicznych. Zaplanowane przedsięwzięcia wymagają współdziałania i zaangażowania reprezentantów wszystkich sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego.

Zintegrowane przedsięwzięcia związane z Celem Ogólnym 1.0 *Przedsiębiorcze społeczeństwo na obszarze LGD Turystyczna Podkowa* będą obejmowały działania związane z zakładaniem działalności gospodarczej, a także rozwojem istniejących firm na obszarze LSR. Te przedsięwzięcia będą najbardziej skuteczne jedynie wówczas, gdy w działania zaangażowane będą osoby

z grupy defaworyzowanej mające największe trudności w dostępie do rynku pracy, do których będą skierowane między innymi nabory na zakładanie własnej działalności gospodarczej a zatem samozatrudnienie. Osoby z tej grupy uzyskają większą punktacje, która ma odzwierciedlenie w kryteriach wyboru operacji z tego zakresu.

Ponadto premiowani będą przedsiębiorcy, którzy w ramach swoich projektów zdecydują się na zatrudnienie osoby z grupy defaworyzowanej. Ponadto jest przewidziane tworzenie i rozwój przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne i kulturowe oraz współpracę tego sektora z lokalnymi producentami (rolnikami), wytwórcami w celu zwiększenia zatrudnienia związanego z potencjałem obszaru jakim jest turystyka rekreacja i lokalne dziedzictwo kulturowe. W ty celu zaangażowane będą następujące branże działalności gospodarczej związane z: działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, z kulturą, rozrywką i opieką nad osobami zależnymi (niepełnosprawnymi i starszymi). Zintegrowane przedsięwzięcia powiązane z Celem Ogólnym 2.0 *Rozpoznawalny obszar i aktywne społeczeństwo LGD Turystyczna Podkowa* będą obejmowały działania związane z celami szczegółowymi 2.1 *Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa* i 2.2 *Aktywni mieszkańcy obszaru LGD Turystyczna Podkowa*. Realizacja przedsięwzięć odnoszących się do powyższych celów będzie skuteczna jeżeli w realizacje działań będą zaangażowani mieszkańcy, w tym szczególnie osoby defaworyzowane, którzy będą uczestnikami i realizatorami działań mających na celu promocję i rozwój obszaru LGD oraz zaoferowanie zintegrowanej oferty czasu wolnego dla mieszkańców a także poprawę infrastruktury turystycznej, przyczynią się do realizacji celów a co za tym idzie przedsięwzięć oraz zwiększenie świadomości ekologicznej. Ponadto poza sektorem społecznym (który obejmuje organizacje pozarządowe i KGW) zakłada się tutaj współdziałanie sektora publicznego (samorządy gminne) i gospodarczego (przedsiębiorcy / osoby podejmujące własną działalność gospodarczą). Podobnie jest z rozwojem bazy sportowo-rekreacyjnej – najczęściej jest to zadanie realizowane przez jednostki samorządowe. Ale to organizacje społeczne są podmiotami, które przyczyniają się do efektywnego wykorzystania tej bazy poprzez rozwijanie aktywności fizycznej na terenie LGD. Głównymi branżami zaangażowanymi w realizację powyższych celów i przedsięwzięć będą branże z sektora turystyki, sportu i rekreacji, rolnictwa, a także handlu.

Wdrożenie LSR Stowarzyszenia LGD Turystyczna Podkowa jest możliwe poprzez realizację idei podejścia zintegrowanego dla wszystkich planowanych działań oraz zasobów istniejących na obszarze jego działania. Zintegrowane podejście przejawia się przede wszystkim w partycypacyjnej metodzie opracowania Strategii, co pozwoliło zachować spójność dokumentu oraz specyfiki obszaru z jego celami. Zastosowanie podejścia zintegrowanego gwarantuje współdziałanie ze sobą różnych podmiotów, co przełoży się na trwały efekt podejmowanych działań. Zintegrowany charakter LSR, oznacza unikalne podejście do rozwiązywania problemów poprzez wielosektorowe łączenie istniejących zasobów i działań w dwóch sferach:

- Instytucjonalnej - integrowanie na poziomie instytucjonalnym dotyczy zaangażowania różnych sektorów życia publicznego w proces wdrażania LSR na etapie realizacji każdego z celów ogólnych, szczegółowych oraz konkretnych przedsięwzięć.
- Społeczno-gospodarczej - podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

Zaplanowane operacje wpisują się w zachowanie i wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych w zrównoważonym rozwoju obszaru. Poziom społeczny związany jest z integracją oraz szerokim udziałem wszystkich mieszkańców i trzech sektorów. Zaangażowanie mieszkańców stanowi kluczowy czynnik w procesie zmiany istniejącej sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LSR. Aktywne współuczestnictwo osób zamieszkujących obszar działania LGD w pełni wpisuje się w realizację idei podejścia zintegrowanego. Podejście zintegrowane dotyczy również wykorzystania zasobów lokalnych, których istnienie pozwala na skupienie podmiotów życia społeczno-gospodarczego wokół nich i realizacji celów Strategii. Określone w Strategii cele i przedsięwzięcia tworzą wspólny, ściśle ze sobą powiązany system. Każdy z przedstawicieli sektorów wchodzących w skład LGD ma możliwość realizacji przedsięwzięć, co zapewnia integrację na każdym z poziomów. Wszystkie poziomy pozostają w efekcie synergii z innymi, wzajemnie się uzupełniają, co sprzyja tworzeniu wartości dodanej w postaci tworzenia nowych relacji i partnerstw.

Podsumowując, należy stwierdzić, że podejście zintegrowane do planowanych przedsięwzięć przedstawia spójny i logiczny system wdrażania wszystkich celów, przedsięwzięć jak i związków między różnymi podmiotami uczestniczącymi w ich realizacji.

ROZDZIAŁ XI MONITORING I EWALUACJA

Wiedza na temat postępów wdrażania LSR na lata 2014-2020 i zdolność do reagowania na pojawiające się różnice między przyjętymi założeniami o osiąganymi rezultatami stanowią podstawę skutecznego wdrażania działań służących osiąganiu celów tej strategii. Lokalna Strategia Rozwoju opracowana została we współpracy z lokalnymi społecznościami a zatem warunkiem koniecznym dla jej prawidłowej realizacji jest możliwie aktywny udział mieszkańców obszaru LGD Turystyczna Podkowa w procesie oceny postępów wdrażania LSR oraz ocena sposobu funkcjonowania stowarzyszenia. **Prowadzona ewaluacji i monitoring wybranych elementów będą dokonywane w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów wdrażania LSR i funkcjonowania LGD.**

Monitoring i ewaluacja

Monitoring to proces systematycznego gromadzenia informacji ilościowych i jakościowych dotyczących zarówno funkcjonowania LGD Turystyczna Podkowa jak i stanu realizacji LSR 2014-2020, w którym stosowane są kryteria rzeczowe i finansowe. Natomiast ewaluacja to proces systematycznego badania wartości lub wybranych cech planu działania za pomocą wcześniej określonych kryteriów. A zatem celem monitoringu jest ocena skuteczności wdrażania LSR, a celem ewaluacji jest ocena rzeczywistych (on-going) lub spodziewanych (ex-post) efektów realizacji LSR.

Monitoring ma służyć przede wszystkim organom LGD Turystyczna Podkowa (Zarządowi, Radzie, pozostałym członkom i pracownikom) do bieżącej obserwacji przebiegu realizacji planu działania w procesie wdrażania LSR. Najlepszą sytuacją będzie fakt, jeśli wyniki monitoringu okażą się pozytywne, tzn. wykażą, że proces ten przebiega prawidłowo. Jednak w sytuacji, gdy monitoring wykaże jakiekolwiek nieprawidłowości, organy LGD będą zmuszone do interwencji i wprowadzenia niezbędnych zmian, zarówno w odniesieniu do sposobu działania LGD, jak i ewentualnych zmian w samej LSR.

Za prowadzenie monitoringu odpowiadać będzie biuro LGD Turystyczna Podkowa (pracownicy biura) oraz Zarząd Monitoringowi zostaną poddane następujące elementy:

- Budżet LSR, stopień realizacji wskaźników LSR.
- Harmonogram naboru wniosków i procedury oceny i kryteria wyboru operacji.
- Poziom ilościowy i jakościowy prowadzonego doradztwa.
- Jakość pracy organów LGD

Ewaluacja ma służyć ocenie rezultatów wdrażania LSR, a więc porównywaniu na ile osiągnięte rezultaty są zgodne z zaplanowanymi i jak długo będą one oddziaływać na dalszy rozwój obszaru. W procesie ewaluacji – podobnie jak w monitoringu – LGD postępować będzie według zasad i sposobu jej prowadzenia. Odpowiedzialność za ewaluację ponosi biuro LGD Turystyczna Podkowa (jednak dopuszcza się możliwość korzystania z wiedzy ekspertów/ osób zewnętrznych przy wykonaniu ewaluacji końcowej oceniającej rezultaty wdrażania LSR). Ewaluacja przeprowadzana będzie wg zaistniałych potrzeb jednak nie częściej niż 1 na podsumowanie każdego z okresów wdrażania LSR formie opracowanego raportu ewaluacyjnego.

Ewaluacji zostaną poddane następujące kwestie:

- Poziom ilościowy i jakościowy prowadzonego doradztwa, jakość pracy organów LGD
- Realizacja celów, przedsięwzięć i wskaźników, realizacja wydatkowania budżetu, sprawdzenie potrzeb aktualizacji LSR,
- Realizacja harmonogramu, kryteria i procedury oceny i wyboru operacji.

Procedura monitoringu i ewaluacji została sporządzona w formie odrębnego dokumentu stanowiącego załącznik nr 2 do LSR, natomiast procedura aktualizacji LSR stanowi załącznik nr 1 do LSR.

ROZDZIAŁ XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

LGD Turystyczna Podkowa z uwagi na opracowywanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) na lata 2014-2020 dla obszaru LGD Turystyczna Podkowa i obowiązujące przepisy prawne określone w ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r., poz. 1235 ze zm.) i art. 47 i 49 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy zwróciła się z dniem 26.11.2015r. do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie z prośbą o stwierdzenie czy istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wobec opracowywanej w/w strategii.

W piśmie do RDOŚ wskazano, że na terenie LGD Turystyczna Podkowa zidentyfikowano Obszary Natura 2000, do których należą Ostoje nietoperzy (PLH120052), Kościół w Węglówce (PLH 120046), Raba z Mszanką (PLH 120093) wobec których opisano na podstawie stosownych dokumentów istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, oraz działania ochronne.

Ponadto wskazano rodzaje zakresów operacji jakie za pośrednictwem LGD Turystyczna Podkowa i wdrażanej LSR będą mogły być realizowane wraz z podaniem przykładów przedmiotowych operacji i rodzajów wnioskodawców z zachowaniem szczególnego poszanowania dla zidentyfikowanych obszarów Natura 2000. Działania takie jak np. inwestycyjne infrastrukturalne, modernizacyjne, rewitalizacyjne ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane niezbędnym wymaganym prawem procedurom, np. uzyskanie niezbędnych pozwoleń (na budowę, na wykonanie prac konserwatorskich), w związku z czym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/ opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. Realizacja niektórych przedsięwzięć (części kierunków wsparcia projektów) wyznaczonych w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wymagała będzie przeprowadzenia przez wnioskodawcę procedury administracyjnej (ooś) zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Ze względu na brak możliwości określenia w LSR szczegółowych parametrów przedsięwzięć inwestycyjnych, takich jak ich lokalizacja, typ oraz skala czy też powierzchnia zabudowy inwestycji nie jest możliwe wykonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko. Z tego względu niemożliwa jest również pełna kwantyfikacja oddziaływań. W szczególności realizacja każdego przedsięwzięcia zostanie poprzedzona postępowaniem zapewniającym wybór najkorzystniejszych dla środowiska wariantów lokalizacyjnych i technicznych, a także wskazaniem właściwych zabezpieczeń środowiska. Ograniczanie oddziaływań na środowisko przyrodnicze oraz warunki życia ludzi winno być prowadzone również w fazie budowy i późniejszej eksploatacji ewentualnych inwestycji. Na podstawie m.in. w/w informacji Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa stwierdza, iż realizacja celów i wskaźników zapisanych w LSR nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko dlatego LSR nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia

3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r., poz. 1235 ze zm.).

W odpowiedzi na przesłany wniosek do RDOŚ otrzymaliśmy pismo z dnia 07.12.2015r. w na podstawie, której instytucja Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie uznała, iż przedstawiony projekt Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowany przez Społeczność (LSR) Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w myśl przepisów ustawy ooś. Jednocześnie, tut. urząd zwrócił uwagę, iż skonkretyzowanie przedsięwzięć na kolejnych etapach postępowań, które będą finansowane przez beneficjentów ze środków PROW 2014-2022 w ramach działania LEADER, będzie wymagało analizy wpływu tych zamierzeń na środowisko, w tym obszaru Natura 2000.

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY:

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Poradnik dla lokalnych grup działania w zakresie opracowania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020, Wydanie III, Warszawa 2015.

Bienias S. i in., Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

Bloch E., Kościelecki P., Śpiewak R., Zalewska K., Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju, Warszawa 2010.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 dla obszaru działania gmin Siepraw, Dobczyce, Raciechowice, Wiśniowa, Pcim

Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2015 dla obszaru działania gmin Tokarnia i Lubień.

Załączniki 1 do LSR
Procedura aktualizacji LSR

Zgodnie z zasadami zarządzania strategicznego rozwojem obszaru, strategia jest dokumentem dynamicznym i podlega procesowi aktualizacji w zakresie i w ramach opisanych w stosownych regulacjach prawnych. LSR opracowana przez LGD Turystyczna Podkowa poprzez jej partycypacyjny charakter jest dokumentem uwzględniającym oczekiwania mieszkańców obszaru oraz uwarunkowania wpływające na proces zmian jakie w strategii zostały zaplanowane. Należy założyć, że tylko w sytuacjach szczególnych będzie konieczność aktualizacji zapisów LSR. Sytuacje te to przede wszystkim:

- Zmiana regulacji prawnych wymagająca zmiany w LSR.
- Wyniki kontroli Instytucji Wdrażającej lub Zarządzającej PROW 2014-2020 zakończone zaleceniem dokonania zmiany w LSR.
- Wyniki ewaluacji, z których wyprowadzono rekomendacje do zmiany w LSR.
- Zdecydowana zmiana uwarunkowań wewnętrznych lub zewnętrznych wymuszających zmianę w postanowieniach LSR.
- Inne nieprzewidziane okoliczności.

W każdej z powyżej wymienionych sytuacji, inicjatywę do aktualizacji LSR posiada Zarząd LGD, który dokonuje analizy okoliczności wymuszających zmianę zapisów (postanowień) LSR. Zarząd przygotowuje propozycje zapisów aktualizujących LSR, konsultuje te propozycje z przedstawicielami głównych środowisk reprezentujących wszystkie sektory, a następnie zgłasza na Zebranie Delegatów projekt aktualizacji LSR. Zebranie Delegatów dokonuje aktualizacji LSR zgodnie z przepisami Statutu i regulaminów.

W przypadku zmian podyktowanych wynikami kontroli lub wypływających ze zmiany przepisów prawa aktualizacja LSR nie jest konsultowana z Samorząd Województwa. Każdy inny powód planowanej aktualizacji będzie konsultowany z Samorząd Województwa. Każdorazowo po przeprowadzeniu procedury aktualizującej LSR, Zarząd przedkłada zaktualizowaną strategię do zatwierdzenia przez Samorząd Województwa.

Załącznik nr 2 do LSR
Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu LSR

Tabela 22. Monitoring w procesie wdrażania LSR

Przedmiot monitorowania	Prowadzący monitoring	Źródła danych	Czas i okres monitoringu	Możliwe metody i sposoby monitorowania/ kryteria oceny	Elementy podlegające monitoringowi
Monitoring funkcjonowania LGD					
Poziom ilościowy i jakościowy prowadzonego doradztwa Jakość pracy organów LGD	Pracownicy biura LGD, Zarząd LGD	Karty udzielonego doradztwa, ankiety dotyczące jakości prowadzonego doradztwa, dokumentacja biura, dokumentacja organów LGD, listy obecności ze spotkań, plan komunikacji	Czas: na bieżąco nie rzadziej niż co kwartał Okres: kwartał poprzedzający prowadzenie monitoringu	Opracowane raporty na podstawie ankiet, list obecności kart i dokumentacji biura. Kryteria oceny w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów funkcjonowania LGD	Jakość i ilość udzielonego doradztwa, przestrzeganie regulaminów przez organy LGD, Zgodność działań z planem komunikacji

Harmonogram naboru wniosków, procedury oceny i kryteria wyboru operacji	Pracownicy biura, Zarząd LGD	Harmonogram naborów, platforma obsługi projektów, dokumentacja biura związana z organizacją naborów	Czas: na bieżąco, po zakończeniu naborów Okres: czas trwania naborów	Analiza dokumentacji biura, analiza dokumentacji związanej z naborami wniosków, opracowanie raportów. Kryteria oceny w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów funkcjonowania LGD	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem, zgodność sposobu przeprowadzania naboru zgodnie z procedurą, zgodność przestrzegania kryteriów wyboru operacji
Budżet LSR, stopień realizacji wskaźników LSR	Pracownicy biura, Zarząd LGD	Dane księgowe, zestawienia dotyczące wydatkowania budżetu, ankiety monitorujące od beneficjentów pomocy, dokumentacja biura związana z organizacją naborów, informacja z SW o zawartych umowach i wypłaconej pomocy	Czas: na bieżąco, nie rzadziej niż co kwartał Okres: każdy rok	Analiza dokumentacji biura, danych księgowych, ankiet od beneficjentów, opracowanie raportów. Kryteria oceny w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów funkcjonowania LGD	Zgodność wydatkowania środków z budżetem Terminowość realizacji planu działania, stopień realizacji wskaźników LSR
Aktywizacja (animacja) i współpraca lokalna	Pracownicy biura	Kopie artykułów z prasy lokalnej, wydruki ze strony internetowej LGD, gmin i portali społecznościowych, wydruk mailowy potwierdzający wyslanie ogłoszenia, listy ze spotkań, dokumentacja fotograficzna, faktura potwierdzająca realizację zadania	Czas: na bieżąco Okres: każdy rok	Spis podjętych działań aktywizacyjno animacyjnych	Jakość i ilość podjętych działań aktywizacyjno animacyjnych

Tabela 23. Ewaluacja w procesie wdrażania LSR

Przedmiot ewaluacji	Prowadzący ewaluację	Źródła danych	Czas i okres ewaluacji	Możliwe metody i sposoby ewaluacji	Elementy podlegające ewaluacji
Ewaluacja funkcjonowania LGD					
Poziom ilościowy i jakościowy prowadzonego doradztwa	Zarząd LGD	Dokumentacja biura, karty doradztwa, ankiety badające	Czas: I kwartał	Analiza dokumentacji biura, kart oceny udzielonego doradztwa, ankiet	Jakość i ilość udzielonego doradztwa,

Jakość pracy organów LGD		jakość udzielonego doradztwa, dokumentacja organów LGD	następujący po ocenianym roku Okres: każdy rok	potwierdzających jakość udzielonego doradztwa, analiza dokumentów organów LGD. Opracowanie raportu. Kryteria oceny w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów funkcjonowania LGD	Przestrzeganie regulaminów LGD
Ewaluacja realizacji LSR					
Realizacja celów, przedsięwzięć i wskaźników, realizacja wydatkowania budżetu, sprawdzenie potrzeb aktualizacji LSR	Biuro LGD/Ekspert podmiot zewnętrzny, ocena własna Zarządu,	Matryca celów LSR, analiza dokumentów związanych z naborami, analiza dokumentów księgowych związanych z wydatkowaniem budżetu, analiza dokumentacji z posiedzeń Rady, analiza ankiet od beneficjentów, analiza informacji o zawartych umowach przez beneficjentów i wypłaconych środkach	Czas: I półrocze 2019r. I półrocze 2022r. I półrocze 2023r. Okres: ewaluacja za 2016r. - 2018r., ·2019r. - 2021r. cały okres wdrażania LSR - (2016r.-2022r.)	Analiza dokumentacji dotyczącej realizacji wskaźników LSR, analiza dokumentów księgowych, analiza ankiet i sprawozdań beneficjentów. Opracowanie raportów. Kryteria oceny w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów wdrażania LSR.	Stopień realizacji celów i wskaźników, poziom wydatkowania środków w stosunku do zakontraktowanych, analiza dokumentów biura, uzyskanie informacji od społeczności lokalnej o potrzebie zmiany LSR na podstawie przeprowadzonych badań, aktualizacja zmian LSR w koniecznych kwestach
Realizacja harmonogramu, kryteria i procedury oceny i wyboru operacji	Biuro LGD/Ekspert podmiot zewnętrzny, ocena własna Zarządu,	Sprawozdania z naborów, sprawozdania z działalności Rady, dokumentacja Rady, karty doradztwa, analiza lokalnych kryteriów wyboru, procedury oceny i wyboru operacji, analiza platformy oceny projektów,	Czas: I półrocze 2019r. I półrocze 2022r. I półrocze 2023r. Okres: ewaluacja za 2016r. - 2018r. 2019r. - 2021r. cały okres wdrażania LSR (2016r. - 2022r.)	Analiza dokumentacji związanej z realizacją harmonogramu i planu działania, analiza dokumentacji z Rady. Opracowanie raportów. Kryteria oceny w oparciu o kryteria efektywności, trwałości, trafności oraz skuteczności analizowanych poziomów wdrażania LSR.	Zgodność realizacji naborów z harmonogramem, zgodność przestrzegania procedur związanych z kryteriami, oceną i wyborem wniosków, sprawdzenie słuszności przyjętych założeń

Tabela 24. Harmonogram monitoringu i ewaluacji LSR

Termin																															
Lata/kwartał	2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Monitoring																																
Ewaluacja																																

Załączniki 3 do LSR

Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktów

Tabela 25. Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktów

CEL OGÓLNY nr I	**Lata**	**2016-2018**			**2019-2021**			**2022-2023**			**RAZEM 2016-2023**		**Program**	**Poddziałanie / zakres Programu**
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1. Aktywni mieszkańcy w prowadzeniu działalności gospodarczej dążący do rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy													PROW	
Rozwój usług turystycznych, wypoczynkowych, rekreacyjnych na obszarze LGD Turystyczna Podkowa	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa z branży turystycznej i około turystycznej	5	50%	300000	2	100%	120000	0	0	0	7	420000	PROW	Realizacja LSR (konkursy)
	Liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa związanego z branżą turystyczną i około turystyczną	1	100%	210000	0	0	0	0	0	0	1	210000	PROW	Realizacja LSR (konkursy)

Przedsiębiorczość mieszkańców w podejmowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej (…)	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym	25	50%	1500000	21	100%	1260000	0	0	0	46	2760000	PROW	Realizacja LSR (konkursy)
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w tym z uwzględnieniem innowacyjności, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym	1	100%	210000	0	0	0	0	0	0	1	210000	PROW	Realizacja LSR (konkursy)
Razem cel szczegółowy 1				2220000			1380000			0		3600000		
CEL OGÓLNY nr II	**Lata**	**2016-2018**			**2019-2021**			**2022-2023**			**RAZEM 2016-2023**		**Program**	**Poddziałanie/zakres Programu**
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2.1. Wypromowany obszar LGD Turystyczna Podkowa													PROW	
Przedsięwzięcie Promocja obszaru LGD Turystyczna Podkowa i promowanie współpracy miedzy podmiotami zaangaż. w turystykę i rekreację	Liczba opracowanych publikacji promocyjnych	1	20%	32000	6	87,5%	147683	1	100%	32000	8	211683	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub operacja własna)

	Liczba tablic informacyjno-promocyjnych	3	42,85%	7000	4	100%	6550	0	0	0	7	13550	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub operacja własna)
	liczba imprez promocyjnych i promujących obszar LGD Turystyczna Podkowa	5	50,00%	49442	5	100%	73062	0	0	0	10	122504	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub operacja własna)
	Liczba katalogów produktów i usług z obszaru LGD Turystyczna Podkowa	1	100%	29232	0	0	0	0	0	0	1	29232	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub operacja własna)
Budowa, modernizacja adaptacja małej infrastruktury turystycznej	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, zaadoptowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej	6	42,85%	192000	7	92,85%	157724	1	100%	98276	14	448000	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub konkursy)
Tworzenie i rozwój markowych produktów lokalnych Turystycznej Podkowy oraz ich promocja	Liczba produktów oznakowanych marką Turystycznej Podkowy	7	50%	50000	7	100%	64000	0	0	0	14	114000	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub operacja własna)
Projekty współpracy w zakresie promcji obszaru LGD TP	Liczba przygotowanych projektów współpracy dotyczących promocji obszaru LGD TP,	2	100%	144000	0	0	0	0	0	0	2	144000	PROW	Współpraca
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy, w tym projektów współpracy międzynarodowej													

	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	5	100%											
Razem cel szczegółowy 1 w celu ogólnym II				503674			449019			130276		1082969		
Cel szczegółowy 2.2 Aktywni mieszkańcy obszaru LGD Turystyczna Podkowa														
Zagospodarowanie czasu wolnego dla seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekracyjno-kulturalnych z uwzględnianiem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	Liczba zorganizowanych wydarzeń dla seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci, młodzieży oraz organizacja imprez sportowo-rekreacyjno-kulturalnych, z uwzględnieniem edukacji mieszkańców w zakresie ekologii, ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu	14	40 %	448000	12	83,87 %	51887	5	100%	160000	31	659887	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub konkursy lub operacje własne)
Zachowanie dziedzictwa lokalnego	Liczba zrealizowanych operacji opartych na dziedzictwie lokalnym	7	58,33%	216451	4	100%	115079	0	0	0	11	331530	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe)
Powstanie i rozwój infrastruktury społecznej	Liczba powstałych i rozwijanych obiektów infrastruktury społecznej	3	20%	96000	4	70%	336000	3	100%	252000	10	684000	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe lub konkursy)

Doposażenie klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	Liczba doposażonych klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych	3	10%	96000	11	46,66%	352000	100%	16	537614	30	985614	PROW	Realizacja LSR (projekty grantowe)
Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD Turystyczna Podkowa	Liczba działań komunikacyjnych	6	60%	40200	4	100%	14300	0	0	0	10	54500	PROW	Aktywizacja
	Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, konferencji, warsztatów aktywizujących	3	42,85	4500	3	85,71%	4500	1	100	10000	7	19000	PROW	Aktywizacja
	Liczba wydanych materiałów promocyjnych	4000	40%	80600	4000	80%	80600	2000	100%	35300	10000	196500	PROW	Aktywizacja
Doradztwo i działania szkoleniowe	Liczba podmiotów, którym LGD udzieliło wsparcia doradczego	150	50%	458786	150	100%	458786	0	0	459788	300	1377360	PROW	Koszty bieżące, funkcjonowanie LGD
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	8	57,14%	840	6	100%	630	0	0	0	14	1470	PROW	Koszty bieżące funkcjonowanie LGD
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	88	57,14%	9240	66	100%	6930	0	0	0	154	16170	PROW	Koszty bieżące, funkcjonowanie LGD
Razem cel szczegółowy 2 w celu ogólnym II				1450617			1420712			1454702		4326031		
Razem cel ogólny II				1954291			1869731			1584978		5409000		
RAZEM LSR				4174291			3249731			1584978		9009000		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													50% budżetu poddziałania Realizacja LSR	

Załączniki 4 do LSR
Budżet LSR

Tabela 26. Budżet LSR

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust.1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	7 200 0000,00					7 200 0000,00
Współpraca LSR (art. 35 ust.1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	144 000,00					1440 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust.1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	**1 395 000,00**					**1 395 000,00**
Aktywizacja (art. 35 ust.1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	**270 000,00**					**270 000,00**
Razem	**9 009 000,00**					**9 009 000,00**

Tabela 27. Plan finansowy dla poddziałania 19.2. PROW 2014-2020 – wdrażanie operacji w ramach LSR (PLN)

	Wkład EFRROW (PLN)	Budżet Państwa (PLN)	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych (PLN)	RAZEM (PLN)
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	3 835 616,40	2 192 383,60		6 028 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	745 743,60		426 256,40	1 172 000,00
RAZEM (PLN)	**4 581 360,00**	**2 192 383,60**	**426 256,40**	**7 200 000,00**

Załączniki 5 do LSR
Plan komunikacji

PLAN KOMUNIKACJI w procesie wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 na obszarze Lokalnej Grupy Działania Turystyczna Podkowa

I. CELE DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Plan komunikacji zawiera wyszczególnienie i opis działań komunikacyjnych, jakie zostaną zastosowane przez LGD Turystyczna Podkowa w procesie wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2014-2020 (LSR). Celem ogólnym planu komunikacji jest promowanie LSR, a tym samym Wspólnych Ram Strategicznych 2014-2020, które odzwierciedlają cele Strategii EU2020 wśród ogółu mieszkańców obszaru LGD oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach otrzymania wsparcia określonego w strategii przewidzianego do poszczególnych

rodzajów beneficjentów. Planowane działania komunikacyjne mają wzbudzić zainteresowanie oraz zachęcić potencjalnych Beneficjentów do wnioskowania o środki finansowe w ramach organizowanych naborów przez LGD, dzięki którym strategia i przewidziane w niej cele i wskaźniki będą mogły być realizowane. Dzięki realizacji projektów ulegnie wzmocnieniu wizerunek LGD a przede wszystkim nastąpi rozwój jakości życia mieszkańców na obszarach wiejskich, gdyż katalog celów i przedsięwzięć daje szerokie możliwości rozwoju atrakcyjności i konkurencyjności całego obszaru LGD. Ponadto celem działań komunikacyjnych jest utrwalenie i pogłębienie akceptacji i przychylności mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania dla istnienia samych funduszy unijnych jak też skutków ich działania w gminach. Cel ogólny działań informacyjno-promocyjnych realizowany jest poprzez wszystkie gminy tworzące LGD Turystyczna Podkowa.

Cel ogólny działań informacyjno-promocyjnych będzie realizowany przez następujące cele szczegółowe:

- Okresowe informowanie społeczności lokalnej o stanie realizacji LSR, o zamiarach dokonywania ewentualnych zmian w LSR,
- Informowanie i wsparcie dla potencjalnych beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz w procesie realizacji projektów poprzez profesjonalną informację i pomoc w rozliczaniu projektów,
- Budowanie pozytywnego wizerunku LGD wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o efektach realizacji LSR, a także bezpośrednich korzyściach wynikających z realizacji projektów,
- Edukacja określonych grup docelowych włączonych w proces wdrażania LSR,
- Poszerzanie wiedzy i zwiększenie poziomu świadomości mieszkańców na temat środków finansowych, jakie można otrzymać poprzez LGD Turystyczna Podkowa.
- Wzmocnienie pozytywnego wizerunku LGD, jako organizacji pozarządowej efektywnie wykorzystującej przyznane środki finansowe na wdrażanie LSR,
- Wzrost rozpoznawalności i świadomości istnienia Funduszy Europejskich poprzez promowanie skutków dotychczasowego wdrażania funduszy przez gminy obszaru LGD, jak też poprzez inne projekty realizowane przez różnego rodzaju podmioty/osoby, które były ich beneficjentami.

Powyższe cele zostaną osiągnięte poprzez rzetelne, intensywne, różnorodne i długofalowe działania informacyjno-promocyjne, organizowane przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa, których ważnym elementem będą kampanie:

- promocyjno – wizerunkowe, skierowane do mediów, ogółu społeczeństwa oraz dotychczasowych i potencjalnych Beneficjentów,
- informacyjne – adresowane do konkretnych grup potencjalnych Beneficjentów, uprawnionych do korzystania ze środków Unii Europejskiej w ramach wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

II. DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNE I GRUPY DOCELOWE

Wśród działań komunikacyjnych jakie będą realizowane przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa skierowanych do mieszkańców, potencjalnych beneficjentów, grup docelowych projektów należą następujące działania informacyjno-promocyjne, które służyć będą również aktywizacji (animacji) i współpracy lokalnej:

- Kampanie informacyjne kierowane do ogółu społeczności lokalnej, a wśród niej potencjalnych beneficjentów. Celem kampanii będzie szeroka informacja i promocja samej LSR, zaplanowanych w niej przedsięwzięć i kryteriów oceny wniosków aplikacyjnych. W kampaniach informacyjnych zostaną wykorzystane przede wszystkim środki masowego przekazu, lokalne kanały komunikacji oraz spotkania bezpośrednie. (metoda pomiaru: kopie artykułów z prasy lokalnej, wydruki ze strony internetowej LGD, gmin i portali społecznościowych, wydruk mailowy potwierdzający wyslanie ogłoszenia, listy ze spotkań)
- Materiały informacyjne promocyjne i szkoleniowe (w formie drukowanej i elektronicznej). Materiały te będą wykorzystane częściowo w kampanii informacyjnej, a częściowo w realizowanych programach edukacyjnych. (metoda pomiaru: faktura potwierdzająca realizację zadania)
- Seminaria, konferencje, szkolenia, spotkania informacyjno-promocyjne. Będą one zastosowane głównie celem informacji i wsparcia potencjalnych beneficjentów w postaci informacji i doradztwa merytorycznego. (metoda pomiaru: listy obecności, dokumentacja fotograficzna)
- Udział w imprezach lokalnych organizowanych na terenie LGD Turystyczna Podkowa podczas, których organizowana będzie szerokorozumiana promocja LSR jak i obszaru LGD. (metoda pomiaru: dokumentacja fotograficzna)

- Portale internetowe, a także portale społecznościowe. Ten środek komunikacji posłuży nam do prezentacji wszystkich dokumentów związanych z wdrażaniem LSR, a także do bieżącego informowania o bieżących działaniach podejmowanych przez LGD takich jak: terminy naboru wniosków, planowanych konkursach; rodzajach i wysokości wsparcia projektów, etc. Wszystkie informacje udostępniane na portalach internetowych będą miały formę przejrzystą i zrozumiałą dla każdego potencjalnego beneficjenta. Będą także zawierać adresy kontaktowe do osób odpowiedzialnych za wdrażanie LSR, a wiele z nich będzie miało formę interaktywną, co jest w dużym stopniu nowością. (metoda pomiaru: wydruk ze stron)

W sytuacji wystąpienia jakichkolwiek problemów związanych z realizacją LSR lub też niskim poparciu społecznym dla działań organizowanych przez LGD nastąpi intensyfikacja dotychczasowych rozwiązań i/lub wprowadzenie nowych metod działania LGD by usprawnić proces wdrażania LSR i zwiększyć aktywność społeczną, m.in. poprzez organizacje większej liczby spotkań z mieszkańcami, wydanie większej liczby materiałów promocyjnych, zintensyfikowanie usług doradczych, bądź zastosowanie innych rozwiązań, które przyniosą oczekiwane efekty

Grupy docelowe:

- Beneficjenci (projektodawcy) i potencjalni beneficjenci LSR

Celem działań informacyjno – promocyjnych adresowanych do ww. grupy docelowej jest zapoznanie ich z zasadami korzystania z dostępnej pomocy finansowej oraz zasadami rozliczania operacji. Informacja skierowana do tych grup powinna mieć ponadto charakter motywujący do składania wniosków oraz przedstawiać przykłady dobrych praktyk i zmian na obszarach wiejskich dokonywane w efekcie realizacji strategii

- Grupy defaworyzowane wskazane w LSR

Działania skierowane do tej grupy będą mieć charakter informacyjny i motywujący do podjęcia działań w kierunku zarówno podjęcia zatrudnienia czy otworzenia własnej działalności gospodarczej ale także – w przypadku młodych osób – rozwoju zainteresowań w kierunku poznania zasad i realiów współczesnej gospodarki. Działania skierowane do tej grupy to głównie spotkania informacyjne oraz warsztaty i szkolenia, a także komunikaty zachęcające do podjęcia aktywności udostępnione w miejscach ogólnodostępnych (m.in.: tablice ogłoszeń, strona www, portal społecznościowy, itp.).

- Społeczność lokalna

Informacja i promocja PROW 2014-2020 adresowana do społeczności lokalnej i ma na celu informowanie o efektach wdrażania strategii jak też zachęcenie mieszkańców do większej aktywności społecznej. Ponadto mieszkańcy obszaru będą na bieżąco informowani o dobrych praktykach-projektach zrealizowanych, które zasługują na szczególną uwagę ze względu na zastosowane w nich ciekawe rozwiązania. Ze względu na wielkość ww. grupy docelowej działania informacyjne kierowane będą do liderów wsi: sołtysów, aktywnych członków stowarzyszeń lokalnych, itp.

W odniesieniu do komunikacji wewnętrznej ustaliliśmy, iż komunikację tę określają i definiują podstawowe dokumenty pracy biura i działalności organów LGD. Wyznaczyliśmy ponadto jedną osobę zatrudnioną w biurze LGD, która będzie odpowiedzialna za nadzór nad prawidłowością procesu komunikowania, w tym także za prowadzenie odpowiedniej dokumentacji związanej z procesem, jego monitorowaniem i ewaluacją działań komunikacyjnych. Osoba ta uzyska wsparcie ze strony wskazanych członków LGD, szczególnie w okresie przygotowania i prowadzenia kampanii informacyjno-promocyjnych, organizacji imprez okolicznościowych, itp.

III. OPIS ZAKŁADANYCH WSKAŹNIKÓW REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ

Tabela 28. Plan komunikacji – cele, działania, środki i narzędzia komunikacji, wskaźniki, budżet, efekty

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego	Środki przekazu	Wskaźniki i ich wartości	Budżet	Planowane efekty
I poł. 2016	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania	Kampania informacyjna nt. głównych założeń	- Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz	- Artykuły w prasie lokalnej	- 6 artykułów w prasie lokalnej - 2 artykuły na portalach społecznościowych	13800,00 (800*6 + 9000,00)	- Duży odzew mieszkańców, adresatów działań do biura w postaci telefonów, maili wizyt

	oraz typach projektów, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR	LSR na lata 2014-2020	organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym osoby z grup defaworyzowanych	- artykuły na portalach społeczn. - artykuły na portalu LGD i UG, - ogłoszenia na tablicach w UG - publikacja strategii w formie folderu	– 7 artykułów na portalu LGD i UG -7 ogłoszeń na tablicach w UG - 1000 sztuk strategii w formie folderu		osobistych w biurze LGD, w związku z chęcią aplikowania o środki i zwiększeniem swojej wiedzy o LGD i LSR, udział min.50% osób w przewidzianych spotkaniach, min.1000 osób poinformowanych o obszarze LGD i LSR
II poł. 2016	Poinformowanie ogółu mieszkańców o LSR	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	- Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	- Artykuły w prasie lokalnej - udział w imprezach lokalnych - materiały promocyjne (ulotki, plakaty) -spotkania otwarte z mieszkańcami obszar	- 4 artykuły w prasie lokalnej - udział w 3 imprezach lokalnych, - wydanie 1000 sztuk materiałów promocyjnych -7 spotkań/min.15 osób na każdym	9200,00 (800*4 + 2500 + 500*7)	- Podniesienie świadomości mieszkańców obszaru o założeniach LSR na lata 2014-2020, udział min.15 osób w przewidzianych spotkaniach
I poł. 2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD oraz o zasadach wypełniania wniosku aplikacyjnego	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD	- Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym grupy defaworyzowane	- Prezentacje członków organu decyzyjnego w trakcie spotkań - Ulotka informacyjna wręczana na spotkaniu	- 3 spotkania z potencjalnymi wnioskodawcami - 200 ulotek rozdysponowanych podczas spotkań	1500,00	- Udział min. 15 osób na każdym spotkaniu, - Zwiększenie poziomu wiedzy wśród uczestników spotkań na temat oceny wniosków przez Radę oraz wypełniania wniosku aplikacyjnych
II poł. 2017	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy	- Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	- Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na	- Ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów)	0,00	- Zwrot ankiet na poziomie min. 25%

	przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej)	świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy		adresy email wnioskodawców			
I poł. 2018	Poinformowanie ponownie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach projektów, które mają największe szanse na wsparcia w kolejnych latach realizacji budżetu LSR.	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz o dalszej możliwości aplikowania o środki finansowe	- Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy, w tym osoby z grup defaworyzowanych	- Artykuły w prasie lokalnej - Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK) - Artykuły na stronach internetowych oraz portalach społ. - Biuletyn LGD - Spotkania, w tym spotkania w terenie	- 6 artykułów w prasie lokalnej - 7 ogłoszeń na tablicach w UG - 7 ogłoszeń na stronach www i portalach społ. - 1000 sztuk wydanego biuletynu LGD - 500 wejść na stronę internetową - 7 spotkań z mieszkańcami obszaru - 30 wypełnionych ankiet na stronach internetowych gmin i LGD	10800,00 (800*6 + 2500,00 + 500*7)	- Poinformowanie szerokiego grona osób o obszarze LGD i o LSR, - Udział minimum 15 osób na 1 spot. - Min. 25% ankiet zwrotnych LGD
II poł. 2018	Poinformowanie ogółu mieszkańców o LSR oraz wstępnych efektach jej wdrażania	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz jej efektów wdrażania	- Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD, w tym osoby z grup defaworyzowanych	- Artykuły w prasie lokalnej - Wydanie materiałów promocyjnych (ulotki) - Udział w imprezach lokalnych	- 3 artykuły w prasie lokalnej - 1000 sztuk materiałów promocyjnych (ulotki o LSR, realizacja projektów) - Udział w 3 imprezach lokalnych	4900,00 (800*3+ 2500,00)	- Poinformowanie mieszkańców o zasadach realizacji LSR oraz efektach jej wdrażania na podstawie m.in. rozdanych publikacji
I poł. 2019	Poinformowanie ponownie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji	Spotkania nt. zasad oceniania i wyboru projektów	- Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności	- Prezentacje członków organu	- 3 spotkania, min. 20 osób na każdym spotkaniu	1500,00	- Udział min. 30% osób na spotkaniach, poszerzenie wiedzy uczestników

	poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny oraz przekazanie informacji związanych z wypełnianiem wniosków aplikacyjnych	przez LGD oraz wypełniania wniosków aplikacyjnych	przedsiębiorcy~~, rolnicy~~ oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru, w tym osoby z grup defaworyzowanych	decyzyjnego w trakcie spotkań			spotkań na temat oceny wniosków, kryteriów lokalnych
II poł. 2019	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD w kolejnych konkursach	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy. Ocena wdrożenia wniosków z wcześniej pozyskanej informacji zwrotnej	- Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	- Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców	- Ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów)	0,00	- Zwrot ankiet na poziomie min. 25%
I poł. 2020	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej podczas perspektywy finansowej 2014-2020 przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt przyszłym okresie finansowym	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania i realizacji wniosków o przyznanie pomocy	- Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	- Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców	- Ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów)	0,00	- Zwrot ankiet na poziomie min. 25%
II poł. 2020	Poinformowanie ogółu mieszkańców o efektach wdrażania LSR	Kampania informacyjna nt. głównych efektów LSR na lata 2014-2020	- Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	- aktualizacja strony internetowej. - Wydanie folderu podsumowującej	- aktualizacja strony internetowej. - Wydanie 1000 sztuk folderu informacyjnego	12800,00 (4800+ 8000,00)	- Dotarcie do szerokiego grona osób, które zapoznały się poinformowanych `o efektach LSR

				zrealizowane projekty			- Zwrot ankiet na poziomie 25% mieszkańców LGD
Budżet						54500,00	

IV. ANALIZA EFEKTYWNOŚCI ZASTOSOWANYCH DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH I ŚRODKÓW PRZEKAZU

Stworzony plan komunikacji określa cele, jakie dzięki niemu mają zostać osiągnięte, celom tym podporządkowane są działania i odpowiednio dobrane środki komunikacji. Strategia komunikacji opracowana została cały okres realizacji LSR dla LGD Turystyczna Podkowa. Okres ten podzielony został na trzy etapy, z których każdy obejmuje od dwu do trzech lat. Określone w planie komunikacji działania dostosowane zostały do poszczególnych okresów realizowanych zgodnie ze strategią. Takie podejście służy uzyskaniu pełnej spójności celów i okresów działania zapisanych w LSR z celami i działaniami planu komunikacji. Nad prawidłowym i właściwym wdrażaniem planu komunikacji odpowiadać będzie osoba zatrudniona w biurze LGD, która ponadto będzie odpowiadać za jego monitorowanie i ewaluację i w sytuacji wystąpienia jakichkolwiek problemów z jego realizacją plan komunikacji zostanie tak **skorygowany** by jego wdrażanie przynosiło jak najlepsze efekty. Ewentualna modyfikacja planu komunikacji odbywać się będzie przy współpracy m.in. ze społecznością lokalną (odbiorcami/grupami docelowymi planu komunikacji) poprzez organizowane spotkania konsultacyjne/informacje na stronie internetowej LGD, itp.

V. OPIS WNIOSKÓW/OPINII ZEBRANYCH PODCZAS DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH, SPOSOBU ICH WYKORZYSTANIA W PROCESIE REALIZACJI LSR

W planie komunikacji przewidziane są działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej). Dodatkowe informacje zbierane będą podczas działań informacyjnych o zasadach i efektach LSR skierowane do potencjalnych wnioskodawców oraz mieszkańców. Pozyskane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura.